

انٹرنیشنل

پنجابی

مہرگاں

ماہیوال پاکستان

مہرگاں پڑھ کے آفریمنوں دسیں
بھیریاں دا ٹل کی اے

چیف ایڈیٹر: مشتاق عادل

بے اولاد جوڑوں کے لئے

مثالی سہولیات

مناسب فیس

اب آپ کو لاہور جانے کی ضرورت نہیں

چارڈن سرجیکل ہسپتال

میں ٹسٹ ٹیوب بے بی کی سہولت موجود ہے

گردہ، پتہ کی پتھری اور دیگر قسم کے کامیاب آپریشن

کئے جاتے ہیں۔

ای سی جی

ایکس رے

الٹراساؤنڈ

انڈور وارڈ

فارمیسی

بلڈ بنک

لیب

سہولیات

رابطہ:

شادمان ٹاؤن راوی بلاک ساہیوال

فون: 270135, 4954520

چارڈن سرجیکل ہسپتال

قانونی مشیر

میاں محمد صدیق کامیانیہ
ایڈووکیٹ سپریم کورٹ

تمہاری
مہرکان
سابقہ ایڈیٹر
رجسٹرڈ ایم نمبر 227
اپریل تا جون 2006ء

شمارہ 5 جلد 2

مجلس مشاورت

ڈاکٹر محسن مگھیانی، پروفیسر غلام رسول آزاد، قسور بٹ
پروفیسر رزاق شاہد، پروفیسر علی اصغر بلوچ، مشتاق قمر
چوہدری غلام دستگیر، طارق قمری، حکیم خضر حیات، کاشف سجاد

نوٹ: پرچے نال وابستہ سارے لکھاری مدیر تے کم کرن آلے
سارے بندے اعزازی نیں

پرچے وچ چھین والیاں لکھتاں تے ہون والے اعتراض دا جواب لکھاری
آپ دین گے تے ایہناں لکھتاں نال ادارے دا متفق ہونا ضروری نیں

نمائندگان

حافظ امجد	انگلینڈ	خالد تھتھال	ناروے
عاطر بلوچ	تانڈلیا نوالہ	مصطفیٰ انور	میاں چنوں
میاں سعید وٹو	پاکپتن	وحید رضا عاجز	کسوال
عبدالقدوس	میانوالی	شا کر جتوئی	لاہور
قمر جازری	اوکاڑہ	حاجی شاہ ساجد	نور شاہ

سرپرست اعلیٰ
چیف ایڈیٹر
ایڈیٹر
ڈپٹی ایڈیٹر
اسٹنٹ ایڈیٹر
سرکیشن مینیجر
ٹائٹل
آرٹ ایڈیٹر
کمپوزر

طالب جتوئی
مشتاق عادل
مہر شاہ محمد ایڈووکیٹ
شوکت کاٹھیا
حافظ عبدالرحمن، محمد رفیق آصف
محمد نواز بابر، مہر محمد اقبال
رفیق راجی، حافظ سمیع اللہ
عبدالمتین
منظور فریدی، وقار منظور
حزہ کمپوزنگ سنٹر کوٹ خادم علی شاہ ساہیوال

مل فی پرچہ 25 روپے

ورہے لئی مل 100 روپے

باہر دے دیساں لئی 50 امریکی ڈالر

خط پتر لئی پتہ:

دفتر تمہاری مہرکان 92۔ راوی بلاک شادمان ٹاؤن ساہیوال

Ph: 040-4556920, 0333-6912920

چیف ایڈیٹر مشتاق عادل نے مہر شاہ محمد ایڈووکیٹ دے بند و بست پٹھ فریدیہ پریس توں چھپا کے دفتر مہرکان توں ٹوریا

ایس شمارے وچ

ساہیوال دی دھرتی توں ماں بولی وچ چھپن والا پہلا تے نوئیکلا پرچہ

”مہکاں“

جہندے وچ افسانے، انشائیے، دو جیاں زباناں توں ترجمے،
نظماں، غزلاں، کافیاں، کتاباں تے تبصرے تے اوہ سب کجھ
ہووے گا جو تہاڈی پسند ہووے گی

حصہ نظم

شرف کجاہی	اصغر علی بلوچ	شفیق آصف
ناصر خاں بلوچ	قصور بٹ	ڈاکٹر شفقت قاضی
سعد اللہ اسود	کلیم شہزاد	حاجی اکرم شاد
شعبان بھٹی	عبدالرحمن انجم	

☆ دوگلاں	مشتاق عادل
☆ حمد باری تعالیٰ	عاطر بلوچ
☆ نعت شریف	طالب جتوئی
☆ اپنی سخاں	ڈاکٹر محسن مکھیانہ
☆ دہشت گردی	پروفیسر محمد ایوب
☆ اقبال صلاح الدین نال گل بات	قمر حمزوی
☆ اکواکھ	طالب جتوئی
☆ پیہے شاہ دی شاعری دا علامتی نظام	محمد اکرم سعید
☆ اوہ کونساں	طارق قمری
☆ راجہ نمبر	مشتاق عادل
☆ موم بتی تے ماچس	اسد عباس خان
☆ کی کرے	بابا محرم
☆ بکاوے کوئی تے کھاوے کوئی	محمد رفیق آصف
☆ مہکاں دے کجھ دکھائی اکھ وچ آئے پر وہیاں دیاں	
☆ تصویری بھلیاں	

حصہ غزل

☆ فیروز شاہ	حاجی دلشاد احمد چن	مظہر نیازی	نصیر بلوچ	رزاق شاہد	طالب جتوئی
☆ محمد امین انجم	محمد صدیق خانی	شاہد جتوئی	شاہد نعیمی	شوکت کاٹھیا	شاہ سوار علی ناصر
☆ محبوب سرمد	شاہد عمران	یونس آسی	آتش کیانی	عبدالرحمن انجم	مشتاق کلیم وٹو
☆ نذر فرید	راشد بلال راشد	رفیق راجی	غضنفر عباس سید	اسد عباس	عبدالغفور طارق
				مشتاق عادل	نازیہ رحمان ناز

☆ کتاب تبصرہ ☆ چھپے جہاں دیے

دوگلاں

نہی اکرم دی شان وچ گستاخی کردیاں ڈنمارک دے اخبار نے کارٹون چھاپ کے ناں صرف مسلماناں دے جذبات نوں مجروح کیتا بلکہ بین الاقوامی لڑائی تے نفرت دی لہروں ہوادتی اے۔ سارے ملک اج زبردست احتجاجی مظاہرے ہو رہے نیں۔ حکومت نوں ایہہ سبھ کچھ کھ سامنے رکھدیاں ہوئیاں پو لے لفظاں راہیں احتجاج کرن دی بجائے عوامی ردعمل نوں سامنے رکھدیاں سخت لفظاں نال احتجاج کرنا چاہیدا اے تے جے گل ودھے تے جس طراں کئی مسلمان مکاں نے اپنے سفیر واپس بلا لئے نیں پاکستانی حکومت نوں وی انجے کرنا چاہیدا اے۔ ایہہ ایس لئی ضروری اے جوں حضور دی محبت ساڈے ایمان دا حصہ اے تے نال ای عوام لئی وی ایہہ ضروری اے جوں احتجاج کردیاں قومی املاک دی حفاظت کرن تے کوئی نقصان نہ پہنچاون کیوں جوں پاکستان دا اک اک چپہ اک اک شے ساڈی اپنی اے تے اپنے گھرنوں آگ لانا کوئی عقلمندی نہیں۔

مہکاں داناواں شمارہ ایہہ خوشخبری لئے کے تہاڈے تھہ وچ اے۔ جوں مہکاں جہو اہن تک کتاب نمبر دی شکل وچ چھپ رہیا اے ایس دا ڈیٹیکٹیشن ہو گیا اے تے نال ای ایم نمبر وی الاٹ ہو گیا اے۔ ایس طراں مہکاں بک کے راہ تے ٹریا اے۔ ایس حوالے نال اوہناں سارے دوستاں تے پنجابی پیاریاں دا شکریہ ادا کرنا ضروری اے جہناں حدوں ودھ کے میرا بھرا ونڈایا اے تے پیر پیر تے مینوں حوصلہ دتا۔ مہکاں دی کلمہ کھائی تقریب وچ جہو آئے اوہناں وی آکے میرا مان ودھایا۔ خاص طور تے جناب حمید امجد وڑائچ صاحب ڈی سی اوسا ہیوال، رائے حسن نواز صاحب ضلع ناظم تے چوہدری عمرا سحاق تحصیل ناظم نے اپنے ویلے وچوں مہکاں لئی ویلا کڈھ کے ماں بولی نال پیار دا کھالا کیتا اے جہندے نال مہکاں دے سارے کامیاں حوصلے ودھے۔ رائے حسن نواز صاحب نے کیتا وعدہ نبھایا تے پنجابی زبان دے وادھے لئی کمیٹی قائم کیتی تے ایہہ ثابت کردتا جوں ضلعی حکومت جی جی پنجابی دی ترقی لئی آگے ودھ رہی اے۔

مہکاں اگلے مہینے مئی 2006 توں ہر مہینے دے پہلے اتوار نوں ماہانہ مشاعرہ دا پر بندھ کیتا اے تے مقامی شاعراں دے نال نال باہروں وی شاعر بلا کے سنسن والیاں نوں من کھچواں کلام سنان دا پروگرام بنایا اے۔ تے ایہہ بک نکا جھیا کم اے جے تہاڈا ساتھ رہیا تے انشاء اللہ ماں بولی دی خدمت دا ایہہ سلسلہ آگے ودھے گا۔

تہاڈا اپنا

مشاق عادل

نعت شریف

کوئی وی کھوٹے کھرے دی پہچان کتھوں ہوندی حضور مینوں
جے بخشیا اے تے تیری نسبت نے بخشیا اے شعور مینوں

☆

میں اپنی دنیا نوں کر کے بیٹھا واں اپنے وٹوں تیرے حوالے
کریں نہ محشر دے روز وی مولا اپنے سائے توں دور مینوں

☆

ادا سیاں دا ایہہ بھار کدھرے تھکا نہ دیوے مکانہ دیوے
کرم کریں تے بلاویں اک وار اپنے در تے ضرور مینوں

☆

نصیب اپنے تے ناز کردا ہاں خبرے کتنا میں اوس ویلے
جدوں وی مل جاوے دیس تیرے دی مولا کوئی کجھور مینوں

☆

فقیر تیرے نوں ایس دا وی اے آسرا تے بڑا سہارا
سدا ای ملدا اے یاد تیری دے کولوں جام طہور مینوں

☆

درد پڑھ کے میں بخت اپنے سنواردا واں نکھاردا واں
درد پڑھ کے خداؤں ملدا اے میرے دل دا سرد مینوں

☆

رسول رحمت دا میرا رہبر بنا کے سوہنے خدا نے طالب
کرم کمایا تے دان کیتا سدا ہدایت دا نور مینوں

✽ طالب ہوتی ✽

حمد باری تعالیٰ

تیرے رنگ ہزاراں ربا
دم دم نال پکاراں ربا

☆

شاہ گدا سب تیرے بردے
آئے بنھ قطاراں ربا

☆

تیرا ای ناں غالب سب تے
لے لے وقت گزاراں ربا

☆

توں جو چاہویں اوہو ہوندا
تیرے ہتھ مہاراں ربا

☆

ہر شے اتے شفقت تیری
ہر پاسے چکاراں ربا

☆

تیری قدرت توں میں عاظر
سو جند ہووے واراں ربا

✽ عاظر بلوچ ✽

اپنی سنجان

﴿ڈاکٹر محسن مگھیانہ﴾

جس ویلے بہادر اونیون انج ای اوون والے سرکاری نوٹس بارے دیا تاں اوہداسر چکرا گیا۔ اوہدیاں اکھیاں اگے
ہمیر آگیا تے اوہنوں انج لگا جویں ہنے ڈھاندا پیا ہووے۔

”جی بہادر! ایہدے وچ ایہو لکھیا ہویا اے؟“ اوس ہک واری مڑ بہادر کولوں پچھیا کہ کدائیں اوہنوں بھلیکھانہ لگا
ہووے۔

”دئیں شوکی! میں کوئی تیرے نال بکھیڑا کریندا پیا ہاں۔ نالے توں آپ ای تاں میرے کول ایہہ نوٹس چالیا یاں میں کہ
میں ایہنوں پڑھ کے ایہدے مطلب تینوں دساں۔“ اوس شوکت نوں دسیا جیہڑا آپے ٹرکے اوہدے کول ایہہ نوٹس پڑھاؤن آیا ہائی۔
شوکی نوں کائی سمجھنا ہی لگدی پئی ہائی کہ اوہ کیہ کرے۔ بس انجے مسم کے اوس اپنا ایہہ کاغذ بہادر دے ہتھوں واپس لیا
تے اپنے گھروں واپس ٹر پیا۔ گھر جاندا یاں اوہ راہ وچ چھیندا اویندا ہائی کہ اوہدے نال ایہہ دھرو کیوں ہویا اے۔ اوہ جیویں جیویں
اپنے دماغ تے زور دیندا پیا ہائی اوہنوں نکلے لاتوں ہن تائی ساریاں گلاں انج جھدی جھدی یاد آؤندیاں پیاں ہن جیویں فلم
ترکھی ترکھی چلدی پئی ہووے۔ اوہداسر بھاراجیا ہو گیا۔ ہتھاں وچ بگھڑ آ گیا۔ ہک دو واریں تے ٹھنڈا آندیاں آندیاں پچیا۔ اوہ
سوچن لگ پیا اوہ نکا جہا ہائی جدوں دا اوہ ایہناں زمیناں تے کم کریندا ہائی۔ اوہدایو دادا وی ایہناں زمیناں تے کم کریندے اللہ
سائیں نوں پیارے ہو گئے ہان۔ اوہدے بیو نے ایس زمین واسطے بہوں کم کیتا ہائی تے جہڑی بھونیں تے کدی ریت دے دے ہے
ہوندے ہان انج او تھے فصلاں جھمپاندا یاں پچیاں ہن۔

اوہ او تھوں دے پرانے کمی ہان۔ پیو دادے دا جو ایہو کم ہا۔ مڑ وی اوہدے پیو نوں ڈھنڈا شوق ہائی کہ شوکی کجھ نہ کجھ
پڑھ جاوے۔ شوکی ہالی چھویں جماعت ای چڑھیا سی جوں اللہ میاں اوس دے پیو نوں اپنے کول بلا لیا۔ اوہ شہر خان ہوراں دے
کم ویہندا پیا ہائی۔ پکی سڑک تے اڑیا ہائی دو جھی سواریاں نال لاری اڈیکدا پیا ہائی کہ ہک بہوں سپید و سپید و یگن او تھوں لنگھی تے
اتھے دو سواریاں بیٹھ تے گئیاں۔ ایہناں دو سواریاں وچ اوہدایو وی ہائی۔ اوہ ایڈاز و زور داسر بھرنے ڈھٹھا مڑاٹھ ای نہ سکیا۔ اوہدایو
اوس ویلے اتاں نہ اٹھ سکیا تے نہ مڑ اوہدائبر اتاں اٹھیا۔ اوہ کیہ کر سکدا ہائی بس رو دھو کے چپ کر گیا۔ راضی برضا ہو گیا پر ایہدے
نال ایہہ نقصان ہونیا جوں اوہداسکول چھٹ گیا۔ ماسٹر ہوراں کئی واری سدا گھلیا پر اوہدے کول تاں فیس تے کتاباں کان پیسے ای
کوئی نہ ہن۔

اوہ مڑ اپنے وڈے خان ہوراں دی انج خدمت کرن لگ پیا جویں اوہدے وڈے کریندے رہے ہان۔

”شوکی! مینوں تیرے پیو دے مرن دا ڈاڈا ہارنج اے۔ بس ہن رب دی رضا اے توں فکر نہ کر میں تیرا نچ خیال رکھساں جیویں اوہناں دارکھیا ہائی۔ توں ہن دل لاکے کم کریں۔“

”جی خان صاحب“ شوکت سر پٹھاں کیتے آکھیا۔

”ہن ایہہ ڈھور ڈنگر تیرے ذمے ہن۔“

”جی.....“

”ہاں تے نالے توں چھ جماعتاں تے پڑھیاں ہوئیاں ہن۔ منشی دے نال بہہ جایا کر منشی وی ہن بڑھا ہو گیا اے۔ ایہہ منشی پوناں وی وڈے ہو کے تینوں سنبھالناں پوناں ایں۔“

”جی خان صاحب.....“

اوس ہولوں ہولوں سارے ڈھور ڈنگراں دا خیال رکھنا شروع کر داتا تھوڑا تھوڑا منشی پوناں وی سکھد اریا۔ مجھاں گاواں توں وکھ گھوڑیاں تے کھوتیاں دا خیال وی اوہ رکھد ہائی۔ میاں دی بانگ توں وی پہلاں اوہ اٹھیند اہائی۔ مجھاں وی اوہ چوندا ہائی تے مڑ واری واری سارے ڈھوراں نوں پانی پیواناں تے نہواناں ہوندا ہائی۔ مڑ اوہناں نوں گھوت وی گھیند اہائی۔ بھونہہ تے کھل ملا کے گوت کریندیاں اوہ روز چیند اہائی کہ کدیں تاں ایہناں ڈھوراں دی خدمت دا اجرا ہونوں نچ ملیں جے اوہنوں کوئی چوریاں کھواسیں۔ مڑ گوت کریندا کریندا تے ایہناں بے زباناں نوں پٹھے پاند پاند اوہ گھبر و بن گیا۔

”بھئی ہن تاں شوکی ڈاڈا ہا گھبر و جوان ہو گیا اے۔“ بک واری خان ہوراں نے نماشیں ڈیرے تے پٹھیاں آکھیا۔

شوکی دیاں گھاساں تے لالی نچ کھل گئی جیویں ہنے خان ہوراں اوہدے کان رشتے دی گل کرن لگے ہان۔

”ہاں بھئی گھبر و ہو گیا اے، اپنے پیو تے گیا اے۔ اوہ وی تاں ڈاڈا ہا سوہنا جوان ہائی.....“ خان ہوراں دے آئے بک پروہنے آکھیا۔

”میں چیند اپنا ہاں ایہد اووی کجھ کر چھوڑے۔“

”تسیں ٹھیک آہندے اڈ۔“ لہنوں پرنا چھوڑ و ایہد اچا چاوی تاں اتھائیں ہندا اے اوہدی چھوڑ نال کر چھوڑو۔“ اوس ایہہ گل سنی تے شرما گیا۔ خان ہوراں اوہدی شرماہٹ ویکھی تے ہس پئے۔

اوہنوں کو واری زہراں یاد آگئی تے اوہنوں اوہ سارے ویلے یاد آون لگ پئے جہوے کدائیں اوہدے نال گلاں وچ گزارے ہان۔ اوس تاں زہراں توں وکھ کوئی چھوڑ ویکھی نہ ہائی تے نہ ہی کدائیں کسے نال گل ہوئی ہائی۔ ایس واسطے اوہ تاں ڈاڈا ہا ڈھڈ ہو یا جد خان ہوراں اوہدے نال ساک دی گل کیتی۔ مڑ کیہ ہو یا زہراں اوہدی ہو گئی۔ اوہدی حیاتی ہسدیاں کھینڈ دیاں گزرن لگ پئی کدے کدائیں اوہنوں سکول دے کولوں لنگھدیاں ایہہ محسوس ہوندا ہائی کہ اوہ وی پڑھ لکھ جاوے ہاتے وڈا افسر بن جاوے ہاتاں کم از کم ایس گوت پٹھے توں تاں جان چھٹے ہا۔

خان ہوراں دی زمین زرا اُچی ہائی۔ ایس واسطے جدوی پانی آوند ابائی کا نگ اتھوں تائیں ناہی اُڑدی۔ کدے اُڑدی جاوے ہاتاں نالوں ہو کے لنگھ جاندی ہائی۔ پراک دو واری تاں اوہ ایس زمین تے اتا نہہ وی چڑھ آئی۔ جدن وی کا نگ چڑھی ہائی سب توں پہلاں اوہناں دے کچے کوٹھے ساہنے آوندے ہان۔ پہلی واری پانی اتاں چڑھیا تاں اوہدا کوٹھا ڈھین توں تاں بچ گیا پر پانی اندر وڑ آیا۔ خان ہوراں دے ڈیرے دے سارے کمرے ڈاڈھے کچے ہان۔ ایس واسطے اوہناں دے ڈھون دا تاں سوال ای پیدا ناہی ہوندا تالے انج وی اوہ اچے ہان۔

پچھلے ورھیں جوں ڈاڈھی کا نگ آئی تاں پانی مزا وہدے ویڑھے آوڑیا۔ اوہدا ہک کوٹھا وی ڈھے پیا۔ اوہ ڈھاندے کوٹھے نوں وکھ کے روون ہکا ہو گیا پر خان ہوراں حوصلہ دتا۔

”شوکی! ایہناں کوٹھیاں دی کہوی گل اے مڑا سار لیسا نہیں.....“

اوہنوں خان ہوراں دی ایس گل نال ڈاڈھا حوصلہ ہویا۔ کا نگ کی تاں اوس اپنا کوٹھا مڑا سار لیا۔ ایہہ کوٹھا اسارن وچ خان ہوراں اوہنوں لکڑیاں، بالے تے بوے آپ دواد تے تے نالے دیا کہ سرکار اوہدی امداد کیتی اے۔ سرکار دی ایس امداد واسطے اوس شوکت دا شناختی کارڈ اوہدے کولوں لئے لیا ہائی۔ ساری رعایا دے شناختی کارڈ خان ہوراں کول ای رہندے ہان تاں جولوڑ ویلے کم آوندے۔ کا نگ پچھے جدن پتالگا پئی سرکار کوٹھے اُسارن کان قرضے دے رہی اے تاں خان ہوراں ساریاں دے شناختی کارڈ لے لئے۔ سارے بہوں خش ہان کہ اوہناں دے خان صاحب دی سرکاری دفتر اں وچ بڑی ٹوہر شوہراے۔

مڑکیہ ہویا کہ یک لاگ خان ہوریں بیمار پئے گئے۔ پہلوں تاں اپنی بیماری ول کوئی توجہ نہیں دتی پر جدوں تھینہ دے حکیم تے ڈاکٹر جواب دے گئے تاں اوہناں نوں فکر لگی۔ بس اوہنوں تاں ایناں پتالگا پئی خاں صاحب ہوراں دے گردے جواب دے گئے ہان۔ اوہ جہوی شے کھاندے ہان ہچدی ناہی اُلٹی آویندی ہائی۔ ہولوں ہولوں سک کے کا نا ہو گئے ہان۔ پر مونہہ تے چنگلی بھرون ہو گئی ہائی۔ اوس ایہہ وی سنیا ہائی کہ اوہناں دا بلڈ پریشر دی بہوں اتاں چڑھ جاندا اے۔ اوہناں بڑے علاج کیتے پر مرض ودھدا گیا۔ شہر دے وڈے وڈے ڈاکٹراں وی جواب دے چھوڑیا تے اوہ لاہور ٹر گئے۔ اتھے اوہناں سنیا کہ گردے وی دھوتے پر کجھ نہ بنیا۔ کوئی سدا تاں اس دنیا وچ نہیں رہیا پر خان ہوراں دے انج ٹر جان نال سارا وسیب غماں دی چادر تان گیا۔ خان ہوراں دے جاون نال اوہ رونق اں ای نہ رہیاں۔

اوہ خان ہوراں دے مرن تے بہوں رُنا ہائی۔ اوہ سچیند ابائی بھادویں خان ہوراں اوہنوں سکولوں ہٹالیا ہائی پر مڑا پنے بلاں آر پالیا ہائی اوہدی بچ دی چاڑھی تے اوہدے ڈھٹھے کوٹھے وی اُسار دتے۔ باقی جے کدائیں ڈیرے تے مجرا ہوویند ہائیں یاں اوہدے چھوہر کوئی بکھیڑا چھڑیندے ہان تاں ایہہ عام جمی گل ہائی۔ جے اوہ آپ کدائیں پی پالیندے ہان تے ایہہ وی وڈے وڈیریاں وچ ہوندا ای رہندا اے۔ ایہناں گلاں ول تاں اتھے کوئی دھیان ای ناہی دیندا۔

خان ہوری کیہ مرے جوں اوہناں دے چوواں پتر اں آپس وچ بھڑناں شروع کردتا۔ زمیناں دی وٹد دے رو لے

پنے گئے۔ ڈھور ڈنگراوی وند دے وچ آون لگ پئے۔ ہن کی کاراں دے وند پے دی واری ہائی۔ حالیں اوہ ایسے سوچ وچ ہائی جوں اوہ چواں بھراواں چوں کبھدے حصے آندا اے۔ اتوں ڈاکیا خالی جہیا لفافہ لئے کے آگیا ہائی جہڑ سرکاری خط لگدا ہائی۔ اردو وچ ہووے ہاتاں اوہ پڑھ لوے ہا۔ ایہہ تاں انگریزی وچ لکھیا ہو یا ہائی۔

جس ویلے اوہ ایہہ لفافہ لے کے بہادر کول لے گیا جہڑا چوداں پڑھیا ہو یا ہائی تے نوکری لبھدا اوداھا ہائی۔ اوس دسیا ایہہ نوٹس فنانس بلڈنگ کارپوریشن ولوں آیا اے جہڑے مکاناں کان قرضے زیندے ہن۔ پہلوں تاں اونوں سمجھ نہ لگی کہ اوس کبڑا قرضہ لیا ہائی۔ اودا کوٹھا تاں کچے دا کچا ہائی۔ پریک لاگ اونوں یاد آیا کہ خان جنتی ہوراں اودے کولوں شناختی کارڈ لیا ہائی تے مڑکا نگ پچھوں ایہہ وی آکھیا ہائی کہ بنک ولوں جہڑے پیسے لبھے ہان اودے نال اوس بوہے باریاں اونوں لواد تے ہان۔ پہلوں تاں اوہ کجھیا خان ہوراں اپنے کولوں ایہہ شہیاں دتیاں ہان۔ کیوں جو کلڑیاں وی اپنیاں ہان تے مستری وی اپنا۔

ہن جس ویلے اوس ویکھیا کہ ایہہ تاں ویہہ ہزار دانوٹس آیا پیا ہے اودے تاں نگھر چھٹ پئے۔ خان ہوریں تاں ہن ایس جہان تے کوئی ناہن۔ اوہ ایہہ نوٹس لے کے ڈیرے تے اڑیا تے اوس ویلے خان ہوراں دے چوویں پتر زمین دی وند تے حالیں تائیں لڑدے پئے ہان۔

”آبھی شوکی بڑا بوٹھا سجایا ہو یا ای.....“

چھوٹے خان جی ایہہ ویکھو نوٹس.....“ اوس ساریاں توں وڈے بھرا ہتھ ایہہ نوٹس پھدھا چھوڑیا۔ چھوٹے خان ہوراں ایہہ نوٹس ویکھیا۔ باقی بھراواں نوں سمجھیا تے مڑا کھن لگے ”مڑا ایہہ قرضہ تاں توں آپ لیا ای آپ نیڑ.....“

میں آپ تاں نا ہی لیا خان..... ایہہ تاں وڈے خان ہوراں میرے کولوں شناختی کارڈ لیا ہائی.....“ اوس ڈردیاں ڈردیاں آکھیا۔

”خبردار! جے باوے ہوراں بارے اک لفظ وی زبان توں کڈھیا..... ساری عمر اوہناں تینوں کھوایا..... ہن نمک حرامی کریندا پیا ایس۔ تیرا کوٹھا ڈھٹھا ہائی تے اوہناں بوہے باریاں وی تاں لوچھوڑیاں ہان۔ مڑ تیرا شناختی کارڈ تینوں واپس چا کیتا ہائی..... چل بھج جا.....“

اونوں ایہہ آکھن دا موقع ای نہ ملیا کہ بوہے باریاں تاں ویہہ ہزار دے نہیں امدے۔ جے خان ہوراں اودا خیال رکھیا ہائی تے اونوں سکولوں وی تاں ہٹا لیا ہائی تے اوس اپنی ساری زندگی وی تاں اتھائیں گال چھوڑی ہائی۔ اوس اپنے بوچھے وچوں شناختی کارڈ کڈھیا تے اپنی فوٹو ویکھن لگ پیا۔ اونوں انج لگا کہ ایہہ کسے ہوردی فوٹو ہووے اوہ آپ تاں آپ ناہی۔ اوہ تاں ایہناں خاناناں دا بردا ہائی۔ جہدا شناختی کارڈ وی اودے اپنے کول نہ رہندا۔ جہدا شناختی کارڈ وی خان ہوریں ورتدے ہان۔ اوہ سوچن لگ پیا آخر اوہ آپ کیہ شے ہے۔ اودہی اپنی کیہ سجان ہے۔ بہوں سوچ سوچ کے وی جدوں اونوں اپنی پچھان دی کوئی سمجھ نہیں آئی تاں اوس بک واری کا نگ توں ڈھوں پچھوں اپنے اسارے کوٹھے تے اودے بوہے باریاں ول ویکھیا تے اپنا شناختی کارڈ

تے اوہ نوٹس دور بھکا ماریاتے ہک پاسے مونہہ کر کے کھلیاں وانگ ٹر پیا تے سوچن لگ پیا کہ کسے اوس پاسے جاواں جتھے میری کوئی سبجان ہووے۔

کتاب تبصرے

کتاب داناں الف اللہ میم محمد (سفر نامہ حج)

لکھاری ڈاکٹر محسن مگھیانہ

صفحے 392 ہدیہ 200 روپے

چھاپن ہار جہانگیر بکڈپو 257 ریواز گارڈن لاہور

ڈاکٹر محسن مگھیانہ اردو تے پنجابی دے بڑے سرکڈھویں لکھاری نیں۔ الف میم اوہناں دا حج دا سفر نامہ اے جہڑا پڑھن تے بار بار پڑھن آلی کتاب اے۔ ایہدا افلیپ ڈاکٹر وزیر آغا ہوراں لکھیا اے۔ ایہہ کتاب پڑھ کے جہڑے بندے حج تے عمرہ دی سعادت توں محروم ہن اوہناں دا دل کرا اے جوں پر لگ جاوے تے مدینہ پاک اپڑ جاوے تے جہڑے او تھوں ہو آئے نیں اوہ کتاب پڑھ کے دوبارہ اپنے آپ نوں اوہناں گلیاں وچ پھر دیاں محسوس کردے نیں۔ سوہنے ناکشل تے چٹے کاغذ دی ایہہ کتاب ہر گھر، ہر لائبریری تے سکول تے کالج دی لوڑ اے۔

☆.....☆.....☆

منٹھار نبی

کتاب داناں

چوہدری کرم علی کیفی فریدی

لکھاری

الحمد پبلی کیشنز لاہور

چھاپن ہار

صفحے 184 ہدیہ 150 روپے

پاکپتن دی دھرتی جتھے پنجابی زبان دی نہیہ بابا فرید ہوراں رکھی تے ایس علاقے وچ سید وارث شاہ ہوراں اپنی لافانی تخلیق لکھی اُس دھرتی نے نعت گوئی وچ پیر رکھن والا شاعر چوہدری کرم علی کیفی پیدا کیتا۔ کیفی فریدی اک عاشق رسول اے تے اس دا پہلا ثبوت اس کتاب نوں پڑھیاں ملدا اے۔ اوہدے خیالاں، سوچاں تے فکراں وچ حضورِ دی ذات سمائی ہوئی اے۔ کیفی فریدی ہوراں دیاں نعتاں دے لفظ سدھے سادھے تے لہجہ مٹھا مدنی مانی نال پیاردا ایہہ نمونہ اے جوں پڑھن آلا مست ہو جاندا اے۔

دہشت گردی

﴿پروفیسر محمد ایوب﴾

انسانی رہتل شروع توں ای ترقی دیاں منزلاں طے کردی آرہی اے۔ اکیویں صدی دے آوندیاں تاںیں انسانی عقل دی بھریں درتوں پاروں ہزاراں کاڈھاں راہیں اپنی حیاتی نوں سوکھا بنا لیا اے۔ اج ایسں موسماں اُتے قابو پا کے چن تاریاں اتے اپنے مشن گھل رہے آں۔ سائنس دیاں برکتاں دے پورے پورے فائدے چک رہے آں۔ سہ ہینن پاروں جتھے جہانی ترقی ہوئی او تھے ذہنی ترقی پاروں اج ایسں پرانے سہ دے بہت سارے وہم بھرم جھڈ چکے آں۔ ہزاراں ورہے پہلاں جہڑے شیواں دی پوجا ہندی سی اج اوہ ساڈے سامنے ہتھ بٹھ کے کھلوتیاں ہونیاں ہن تے سیوہ دے حکم نامے دی اڈیک وچ نیں۔ انسان دے اپنی ذہنی ترقی دے باوجود جہڑی چیز او تھے دی او تھے کھلوتی اے اوہ ہے انساناں دارویہ جس پاروں سماج نوں بہت زیادہ نقصان وی چکناں پیندا اے۔ انسانی رویے وچ اک سوچ اپنے آپ نوں باقی سماج نالوں ودھ طاقت ور سمجھن دی اے۔ ایس حوالے نال سماج وچ دکھ دکھ وچارتے سوچ دے مالک موجود نیں۔ طاقت دی بنیاد تے دو جیاں انساناں، اوہناں دے علاقے تے اوہناں دے قدرتی سادھناں تے قبضہ کرنا یاں اوہناں دے علاقیاں وچ اپنی مداخلت کرنی کہ او تھوں دی راج گدی دے مالک تے عام جنتا تہاڑی اطاعت تے مجبور ہو جائے۔ ایہہ طاقت ور دی عام سوچ ہندی اے۔ پر لتاڑے ہونے باشعور لوک غلامی دے ہر روپ توں نفرت کردے نیں۔ انج لتاڑے تے ماڑے لوکاں تے طاقت وچکار کٹرا دی فضا پیدا ہندی اے۔ غلام لوک ایس کٹرا نوں جدوجہد، تحریک خود ارادیت، جہاد یاں جنگ آزادی ورگے شہداں نال یاد کردے ہن جدوں کہ طاقت ور ایس نوں دہشت گردی داناں دیندا اے۔ دہشت گردی ہے کیہ آؤ ایس نوں دیکھیے۔

سدھے سادھے شہداں وچ دہشت گردی توں مراد ایہہ ہے پئی اپنی گل منوان لئی تشدد داراہ اپنایا جاوے۔ ہزاراں ورہے پہلاں جدوں سماج وچ جنگل دا قانون سی اودوں ایہہ راہ ایناں ماڑا نئیں سی لگدا۔ پراج دے پڑھے لکھے سماج وچ انسانیت دے متھے تے کالک دائمکد اے جس دی ہر کچھوں ننڈیا کرنا تے ایس نوں روکتاں سہ دی وڈی لوڑا اے۔

کجھیا جاندا سی کہ لوکاں وچ رہتلی ترقی پاروں آپسی میل ورتن، بھائی چارا، پیار محبت تے ایکتا ودھ گئی تے لوک اپنے مسئلیاں داخل لبھن تے اپنی گل منوان لئی پُر امن راہ اختیار کرن گے۔ پر بد قسمتی نال انج نئیں ہو سکيا۔ اج دھرتی دے دکھ دکھ ہصیاں وچ کار بمب پائندے نیں، بھرے بازاراں وچ ریزہیاں تھلے یاں موٹر سائیکلاں نال بٹھے ہوئے بمب پائن نال بے گناہ لوکاں دا لہو وگدا اے۔ اُچیاں عمارتاں نال ہوائی جہاز کٹرا کے ہزاراں لوکاں نوں موت وستی وچ گھل دتا جاندا اے۔ پھل پیش کرن دے بہانے سیاسی آگوں نوں اُڈا دتا جاندا اے۔ ایہہ سارے دہشت گردی دے دکھو دکھ روپ ہن۔

دہشت گردی دے بہت سارے کارن ہن۔ وکھ وکھ مذہبی، لسانی، علاقائی تے کئی ہور اختلاف لوکاں وچ ناپسندیدگی پیدا کردے نیں۔ چنگی گل تاں ایہہ ہوندی اے کہ اپنی گل اتے آڑیا نہ جاوے دو جے دی گل نوں وی پورے گل تال سنیا جاوے۔ کیوں جے دو جے بندے نوں وی اپنے اصولاں دے مطابق زندگی گزارن دا اوناں ای حق اے جنہاں کہ سانوں۔ پر کجھ لوک ایس گل تے اختلاف کردے نیں تے اپنی من مرضی کردے دکھائی دیندے نیں۔ اوہ آپ مہارے ہو کے من مرضی تاں کر لیندے نیں پر اوہناں دے ایس عمل دا سماج تے ایناں ماڑا اثر ہوندا اے کہ سماج دے کجھ بندے بدلہ لین لئی کجھ وی کرن لئی تیار ہو جاندے نیں۔ اجیہا بدلہ لین دی اک واقعہ دا ناں نائن الیون اے۔ چار ورھے پہلاں جگت بھر دے لوکاں ٹیلی وژن سکرین اتے ورلڈ ٹریڈ سینٹر دی تباہی دا ناں بھلسن والا منظر اپنی اکھیں دکھایا۔ ایس واقعہ نے پورے امریکہ نوں ہلا کے رکھ دتا اوہ امریکہ جہڑا اپنے آپنوں سب توں ودھ محفوظ سمجھدا سی اج اوس دے ہر واسی نوں اپنی حفاظت دا مسئلہ درپیش اے ایس لئی امریکہ نے پچھلے چار ورھیاں توں پوری دنیا وچ تھر تھلی پائی ہوئی اے۔ ایہناں دھماکیاں نوں بنیاد بنا کے امریکی پردھان نے دہشت گردی دے خلاف عالمی یدھ دا اعلان کیتا تے دو اسلامی مکاں افغانستان تے عراق تے بلہ بول دتا۔ جگت بھر وچ اپنے فوجی اڈے قائم کیتے تے ایس گھٹنا دا اذمہ دار القاعدہ دو جے شہداں وچ مسلماناں نوں ٹھہرایا گیا۔ بھادویں القاعدہ نیٹ ورک توڑن لئی ایس دے کھی اُسامہ بن لادن نوں پھرن لئی سارے بھرویوں جتن کیتے گئے پر نہ تے اُسامہ پھڑے گئے تے نہ ای ایہناں دھماکیاں وچ مسلماناں دا کوئی ہتھ ثابت ہو یا تے نہ ای ایہہ ثابت ہو یا اے کہ ایہناں دھماکیاں دا مقصد کیہ سی؟ ایس واقعہ نے جگت بھر دی آزادی تے انسانی حقان دی لہرنوں بہت نقصان اڑیا اے۔ ہن وکھ وکھ پہلواں توں ایس گھٹناواں نوں دیکھدے آں۔

سرد جنگ توں بعد امریکہ جگ دی اکواک سپر پاور وجوں سامنے آیا۔ ہتے لوکاں دا خیال اے جو اوس نوں اپنی پوزیشن برقرار رکھن لئی چین تے مسلمان ملک راہ دے روڑے جا پدے سن۔ ایس ویلے چین تے روس دے ودھ تعلقات وی امریکہ لئی اک خطرہ سن۔ چین دوا لگھیرا تنگ کرن لئی اوس کئی مکاں وچ فوجی اڈے بنائے کیوں جے امریکہ تے یورپ دی بہتی صنعت درآمدی تیل جو کہ مسلمان مکاں توں منگوا یا جاندا اے چلدی اے ایس لئی امریکہ نہیں چاہندا کہ آون والے سے وچ کوئی ہور اتحاد بھادویں اوہ یورپی یونین دی شکل وچ ہووے تے بھادویں مسلمان مکاں دی شکل وچ تے بھادویں چین روس آپسی تعاون وچ کوئی اڑیا پوے یاں تیل سپلائی وچ اوس نوں کسے کولوں پچھنا نہ پوے۔ ایس لئی اوس نے یورپی یونین تے چین روس نال نین لئی نائن الیون دے واقعات دا سارا نزلہ مسلم مکاں اتے سٹینیا۔ کیوں جے اوس نوں پتہ سی کہ کجھ مکاں وچ اوس دے فوجی اڈے نیں کجھ مکاں وچ اوس دے حمایتی لوک حکمران ہن تے بے خطرہ ہے تاں صرف عراق، ایران تے لبیا توں۔ اوہ نہیں چاہندا جو کوئی ملک اوس اگے نظراں چکے۔ اوہ مسلمان مکاں دے قدرتی سادھنا تے قبضہ کرنا چاہندا اے۔ اوہ مسلمان مکاں تے ایکا نہیں وکھ سکدا کہ کل نوں ملک اک مٹھ ہو کے اپنے قدرتی سادھناں خاص کر تیل نوں امریکہ دے خلاف اک ہتھیار بنا کے ورتن۔

ہو جے امریکہ نے شاہ ایران، لبیا، سوڈان، افغانستان، عراق تے دو جے مسلم ملکاں دے خلاف جہود و طیرہ اپنایا خاص کر فلسطین مسئلے اتے اسرائیل دی جوانھے واہ حمایت کر رہیا اے اوس مسلماناں دے اندر امریکہ دے خلاف نفرت پیدا کیتی ہوئی اے۔ ایس داوڈ اثبوت عراق وچ مزاحمت اے جس دا اثبوت افغانستان اچ وڈی تعداد وچ امریکی فوجیاں دامن اے۔ اوہ مسلم ملک جہودے کدی اپنی دھرتی فوجی اڈے بناون لئی دیندے سن اچ اوس نوں اتھوں نکلن تے مجبور کر رہے نیں۔ مسلمان ملکاں دی بہوں وڈی لوکائی نے اپنے حکمراناں نوں امریکی نا انصافی بارے وکھو وکھ جلسے جلوساں تقریراں تے تحریراں دے ذریعے اپنے جذبات اڑائے نیں۔ بھادویں کہ حکمران اچ نہیں کرنا چاہندے کیوں جے اوہ امریکہ نوں کسے مل دی ناراض نہیں کرنا چاہندے۔ پر لوکاں دی رائے دے سامنے ہن کجھ کجھ بولن لگ پئے ہن۔

کجھ بندے ایہہ گل وی کر رہے نیں جوں مسلمان ملکاں نوں ایہناں حملیاں دا ذمہ دار ایس لئی بنایا جا رہیا اے جوں کجھ ملک جہناں وچ ایران، عراق، پاکستان، ملائیشیا تے انڈونیشیا کجھ کجھ اپنے پیراں تے کھڑے ہو گئے سن۔ امریکی محتاجی گھٹ گئی سی تے امریکہ جاندا اے پئی اوس دی معاشی ترقی وچ چین مشرقی یورپ تے مسلمان ملکاں دے پڑھے لکھے مہاجرین دا بہت وڈا ہتھ اے۔ جے ایہ آکھیا جاوے کہ امریکہ اک ملٹی کلچر ملک اے تاں غلط نہ ہووے گا۔ اوس سوچیا مسلم ملکاں دے قدرتی وسیلیاں اتے قبضہ کرن دے نال نال اتھوں دی افرادی قوت نوں کمزور کر کے اوس توں فیدرا چلیا جاوے۔ ایس لئی اوس اکو پہلے وچ دو فائدے چکن دا جتن کیتا اے۔

نائن الیون دے واقعات دا اک پس منظر مسلم ملکاں نال جوڑناں اتھوں دے وسیڈیاں دا گوڑا سا نگا وی اے۔ نائن الیون گھٹنا اصل وچ امیر تے غریب ملکاں وچ سرد جنگ اے۔ امیر ملکاں نے غریب ملکاں دے بہت سارے حق کھو لئے نیں جس پاروں غریب دیس واسیاں وچ ایہہ سوچ پیدا ہو گئی اے۔ پئی اپنے حق زبردستی امیر ملکاں کولوں کھو لئے جاوے۔ ایہہ گل وی کیتی جاندی اے جدوں امریکی اپنے مقصد وچ کامیاب نہ ہوئے تاں اک واری فیرا ہنوں برطانیہ وچ دھماکے کر کے نزلہ مسلماناں اتے سٹنن دا جتن کیتا پر ایہہ سازش وی ناکام رہی۔

نائن الیون گھٹنا وی مذہبی حقان دی اک جنگ داناں اے۔ جے کروکھ وکھ دھرماں دے منن والیاں نوں اوہناں دے دھرم دے مطابق حیاتی گزارن دا حق نہ دتا گیا تاں اہجیاں گھٹناواں نوں کوئی نہیں روک سکدا۔ نائن الیون واقعہ دا اک پہلو ایہہ وی سمجھیا جاندا اے پئی بہت سارے ملکاں اندر امریکہ بے جا مداخلت کرنا اپنا حق سمجھدا اے۔ کیوں جے اوس نوں پتا اے بھادویں پورا یورپ مل جاوے اوہ امریکہ دی مداخلت دا مقابلہ نہیں کر سکدا اے۔ ایس لئی کہ اوہناں کول نہ تے امریکہ ورگے ہتھیار نہیں تے نہ ای امریکہ ورگی ٹیکنالوجی تے وسائل نیں۔ چین نے بھادویں بہت حد تک ترقی کر لئی اے پر حالے وی اوہ امریکہ توں ویہہ ورھے پچھے اے تے مسلم ملک بہت سارے قدرتی وسیلیاں دے باوجود مجبور تے بے بس نیں۔ ایس لئی ہر ملک دے معاملے وچ نتب اڑانا اوس دا حق اے۔ ایس مداخلت نے بہت سارے لوکاں اندر ایہہ سوچ جنم دتی کہ جے کرساڈا کوئی کھمتر امریکی

مدخلت توں محفوظ نہیں تاں فیر امریکہ کیوں محفوظ رہ سکد اے۔ ورلڈ ٹریڈ سینٹر جہو امریکی اقتصادیات دا اہم قسم سی اوس نوں ڈھیر کر دتا گیا اے۔ پیٹنگا گون امریکی فوج دی طاقت دی علامت اتے ہلہ بولیا گیا۔ وائٹ ہاؤس امریکی سیاست دا گھر اوس نوں نشانہ بنایا گیا صرف ایس لئی کہ امریکہ سمجھ لوے کہ جے کراوس ساڈے معاملے وچ مدخلت کیتی تاں اوس دے سارے کھیتراں دی اث نال اٹ و جادتی جاوے گی۔ تے اوس دا کوئی ادارہ محفوظ نہیں رہوے گا۔

نائن الیون واقعات پاروں جگت دے تن وڈے مسئلے نتر کے سامنے آئے۔ پہلا اقتصادی مسئلہ، دو جہاں بین الاقوامی ضابطے، تیجا عالمی دہشت گردی۔ روس دے خاتمے نال ای اک اقتصادی نظام ایزدیت آپ ای مر گیا۔ روس دا خاتمہ دراصل سرمایہ داری نظام دی کامیابی سی تے ایہہ نظام وی اوہ جس دا آگوتے سر پرست امریکہ ہے۔ امریکہ داسر مایا دارانہ نظام مکمل طور تے ”کنزیوم ازم“ نظام اے جس وچ ہر شے روتی جاسکدی اے۔ ایس پاروں اک استحصالی نظام ابھر کے سامنے آیا ایہو وجہ اے کہ آج دنیا توں غربت مکاون بارے عام گلاں ہو رہیاں نیں۔ ایہہ گل چیتے رکھن والی اے کہ ادھ توں ودھ پونجی صرف پنج سو امریکیاں کول اے تے کجھ پونجی یورپ، جاپان تے دو جے ملکاں کول اے۔ ایس توں دو جے ملکاں دی مالی حالت دا اندازہ لایا جا سکد اے۔

دو جہاں مسئلہ بین الاقوامی قانون دی پالن کرن دا اے۔ امریکہ نے ایس قانون دی راج کے مٹی پلینت کیتی اے۔ اپنی مرضی نال جو سوچیا کیتا۔ امریکی دعویٰ کہ جے کرکے ملک توں خطرہ محسوس ہووے تے اوس ملک تے حملہ کر دتا جاوے۔ ایہہ اوس بین الاقوامی قانون دی خلاف ورزی اے۔ جہدے وچ سارے ملکاں نوں دو جے ملکاں دی آزادی دا احترام کرن دا پابند کیتا گیا اے۔ امریکہ نے عراق تے افغانستان تے پیٹنگی حملہ کیتا۔ مسلم ملکاں وچ کجھ ہزار لوکاں امریکہ دے خلاف جلوس کڈھے جہڑا ساڈی بے حسی، بے مروتی تے معذوری دا مونہہ بولد اشوت اے جہد کہ امریکہ، برطانیہ، آسٹریلیا، نیوزی لینڈ وچ لکھاں لوکاں اپنیاں حملیاں دے خلاف مظاہرہ کیتا ایس لئی نہیں کہ اوہناں نوں مسلماناں نال محبت اے۔ ایس لئی کہ اوہ بین الاقوامی قانون دی خلاف ورزی نوں برداشت نہیں کردے۔

تیجا وڈا مسئلہ جس نوں بنیاد بنا کے امریکہ نے عراق تے افغانستان تے حملہ کیتا اوہ عالمی دہشت گردی اے۔ امریکہ نے جگت دے لوکاں نوں دسیا جوں مسلماناں نوں جہادوی تعلیم دتی جاندی اے تے ایس جہادوی تعلیم پاروں جگت وچ ماڑیاں گھنٹاواں واہر دیاں نیں۔ پرہن ایہہ گل منی جا رہی اے کہ دہشت گردی دی اصل جز اوہ نا انصافیاں نیں جو جگت دے دکھ وکھھیاں وچ پائیاں جاندیاں نیں ایہناں وچوں سب توں وڈی نا انصافی فلسطین تے کشمیر دے لوکاں نال ہو رہی اے۔ فلسطین تے کشمیر دے مسئلے اقوام متحدہ دے ایجنڈے اتے موجود نیں جہناں دے حل لئی کدے کوئی قدم نہیں چلایا گیا۔ انج ای بوسنیا، چیچنیا، ڈبلیو۔ ٹی۔ او دے مسئلے نیں جہناں دھرتی دے دکھ وکھھیاں وچ احساس محرومی دا اظہار کتے امریکہ دے خلاف مظاہرے یاں توں ہندا اے تے کتے بمب دھماکیاں نال۔ ایس دہشت گردی دے انت لئی ضروری اے کہ ایہر ملک غربت ختم کرن لئی غریب

ملاں دے قرضے معاف کرن تے اوہناں نوں نوں ٹیکنا لوجی وی دین تاں بے ادہ وی ترقی کر سکن۔ عراق وچ مزاحمت نے امریکی پیشگی حملے دے نظریے نوں رد کر دتا اے۔ ایس گل بات راہیں مسئلہ داخل لہھیا جاوے۔ کشمیر تے فلسطین دے مسئلے حل کیتے جاوے۔ عالمی ذہشت گردی دے خاتمے لئی بین المذاہب گل بات دا سلسلہ شروع کیتا جاوے تاں بے لوک اک دو بے دے دھری وچاراں توں جانو ہو سکن۔ انج اوہناں وچ قوت برداشت ودھے گی۔ جدوں تک دھرتی توں غریبی ختم نہیں کیتی جاندی پیشگی حملے بند نہیں کیتے جاندے۔ اوس ویلے تاں نائن الیون گھنٹاواں نوں روکناں اوکھا اے۔

نائن الیون واقعے دا اک پہلو انسانی حقان دی خلاف ورزی اے۔ امریکہ جو کدے انسانی حقان تے جمہوریت دا علمبردار ہونداسی۔ اوس گونٹا نامو بے تے عراقی جیلاں وچ قیدیاں نوں بے انت ظلم دا نشانہ بنایا اوہدے اپنے سماجی روریتاں نوں اپنی ڈھاگی کہ اج گوانڈھی گوانڈھی دی جاسوسی کر رہیا اے ہر داڑھی والے نوں ذہشت گرد جانا جاند اے۔ تے ایس دی قیمت سارے مسلماناں نوں دینی پیندی اے۔ جے کراچ دی عالمی صورت حال دا غیر جانبدارانہ تجزیہ کیتا جاوے تاں ایہہ گل نتر کے سامنے آؤندی اے کہ موجودہ ذہشت گردی مغربی قوماں دیاں نا انصافیاں دا نتیجہ اے جو ایہناں لے چرتوں مسلماناں نال اختیار کیتی ہوئی اے۔ ایہناں نا انصافیاں نے مسلماناں اندراجے طبقے نوں پیدا کیتا جہذا طاقت دی ورتوں کر کے اپنے مقصد پورے کرنا چاہندے نیں۔

”مہکاں“

دور دور تک سنیاں جاوے ایہدیاں جھریاں چھکاں
 بابے طالب شاہ محمد انجم تے مشتاق
 علی اصغر آزاد شکیل محسن دنگیر
 ایہہ سوچاں سنگ لڑدے بھڑدے جت لیندے ہر بازی
 مہکاں دے اس بت وچ ساہواں لیند اہلس پنجاب
 مکھ پنے توں لے کے ایہدے آخری ورتے تیکر
 جد وی نواں پراگا آوے اک اک اکھر چھاں
 سجے سجے پو لے پیریں ٹریا سچی چال اے
 شالا رہندی دنیا تیکر سُچا ایہہ سدیوے
 ایہدا سر پرست اعلیٰ معھیا گیا جتوئی
 کلا میں نہیں کہندا نیر جانے کل خدائی
 ساہیوال دی شان اے بنیا ادبی پرچہ مہکاں
 کٹھیاں ہو کے شوکت بابر نعیم تے رزاق
 سب جھناں رل خوب سجائی مہکاں دی تصویر
 سنیا اے پئی مہکاں دے سب کاسے نیں اعزازی
 اوہناں دی تعبیر اے مہکاں تگے اسیں جو خواب
 جھراں پاندے بوہڑاں پھل ناہلیاں پیراں گکر
 لہندے چڑھدے دوہاں پاسے پچیاں ایہدیاں دھماں
 مہکاں لکھ مکھ تینوں ہویا پورا سال اے
 ماں بولی پنجابی دا ایہہ سوہنا پرچہ جیوے
 ایسا بیبا شاعر اس دھرتی نہیں جمیا کوئی
 مہکاں نوں راس آئی بابے طالب دی آگوائی

اقبال صلاح الدین نال گل بات

﴿قمر جازی﴾

اقبال صلاح الدین ہوراں داناں پڑھے لکھے لوکاں توں اولھے نہیں۔ اوہناں سبھ توں پہلوں فارسی زبان دے سرکندھویں شاعر حضرت امیر خسرو دے قصیدیاں تے غزلاں نوں ترتیب دے کے جہڑا ناں کمایا۔ اوہ اوہناں نوں فارسی داناں دی نظر وچ ہمیش زندہ رکھے گا۔ ایہدے نال نال اوہناں قومی زبان اردو تے مادری زبان پنجابی وچ وی جہڑا کم کیتا اوہناں دا شاہکاراے۔ ایس توں اڈجھڑیاں پنجابی کتاباں اوہناں دیاں چھپ گئیاں نیں اوہ ایہہ نیں۔

باردی سار (نظمیں) لکھنڈیالی (نظمیں) کوچ کہانی (کہانیاں)
 پنجابی دی پہلی کتاب (چھویں جماعت لئی) لعلان دی پنڈ (مضموناں دی چون) سنگی نامہ (تذکرہ)
 پنجابی دارسمل الخط تے معیاری املا (لسانیات) فہرست مقالات موضوع وار (تحقیق) سیف الملوک (ترتیب تے درستی)
 باغ و بہار (ترتیب تے درستی) فہرست پنجابی نثری تخلیقات (تحقیق) احسن القصص (ترتیب تے درستی)
 ایہدے توں علاوہ ان چھپیاں کتاباں ایہہ نیں۔

نکا مونہہ تے گل و ڈیری (پنجابی حمدیں) اسلامی جمہوریہ پاکستان دا آئین (پنجابی ترجمہ)
 اگ دے اتھرو (پنجابی نظمیں) ڈورومن دا آکھے (افسانے)
 پنجابی اکھان (جنگ نامہ) مقبل (ترتیب تے درستی)
 نکھیروے (تنقید) پنجابی نثر دی تاریخ
 پنجابی ادب دی تاریخ چڑیاں وی گھریارے (نظمیں)
 حویلی (پنجابی خاکے) ہول حویلی (خاکے)
 پنجابی ادبی ورثہ پنجابی قائدہ
 کافیاں بلھے شاہ کافیاں شاہ حسین
 بیروارث شاہ (ترتیب تے درستی) پنجابی لوک گیت
 ڈکشنری آف پنجابی لٹریچر

اقبال صلاح الدین دے فن تے شخصیت بارے بہت کچھ لکھیا گیا اے تے لکھیا جاوے گا۔ پر میں یاداں دے حوالے نال اوہناں دی زندگی دا اوہ کچھ ساہنے لیا رہیا اوں جہڑا اوہناں دیاں سوچاں دے کئی پرت ظاہر کردا اے۔ ایہہ گل بات 1975

توں لئے کے دسمبر 2006ء تا کئیں میل جول دا نتیجہ اے۔

پورا ناں	اقبال صلاح الدین	پیو دا ناں	چوہدری فتح دین
جمن تاریخ	128 اکتوبر 1973ء	جمن تھاں	چک نمبر R-14/3 ادا کاڑہ
تعلیم	ایم اے اردو، ایم اے فارسی، ایم او ایل		
بچے	دو پتر دودھیاں	پسند دا رنگ	ہلکا آسمانی
پسند دا مہکل	لیچی	پسند دی ڈش	ہر سالن جہڑا چنگا پکيا ہووے
پسند دی سبزی	گاجر، مولی، گولنگو پکی حالت وچ	پسند دا لباس	شلوار قمیض، دھوتی، دیسی جتی
پسند دی سگریٹ	کیپٹن	پسند دی مٹھائی	برنی تے چم چم
پسند دی وال	ماہاں دی تزکا لگی ہوئی	پسند دی کوئی مور شے	دبی
پسند دے ادیب	مولانا ابوالکلام آزاد، مولانا حالی تے کسے حد تا کئیں شبلی نعمانی		
پسند دی کتاب	چرچل تے پنڈت جواہر لعل دیاں سوانح حیات		
پسند دا ناول نگار	فرزند علی، افضل احسن ہونڈھاوا	پسند دے اردو ادیب	اشفاق احمد تے بانو قدسیہ
پسند دے گلوکار	جگجیت سنگھ، غلام علی تے لتا مگیلشکر	پسند دے اداکار	ثریا تے منور سلطانہ
پسند دے مزاح نگار	مشتاق یوسفی	پسند دے مزاحیہ شاعر	دلاور نگار
پسند دے خاکہ نگار	محمد طفیل تے سعادت منٹو (گنجنے فرشتے دے حوالے نال)، ممتاز مفتی (اوکھے لوگ دے حوالے نال)		
پسند دے سفر نامہ نگار	اشفاق احمد تے مستنصر حسین تارڑ		
پسند دے افسانہ نگار	انور علی، نواز، اشفاق احمد، منشا یاد، بانو قدسیہ، ممتاز مفتی، غلام عباس، پریم چندر، بیدی، جاوید مانو		
اسلام توں پہلاں دی ہستی	نوشیروان (اخلاقی حوالے نال)		
پسند دے حاکم مرد	صدر ایوب خان، شاہ حسین رضا، شاہ پلوک، صلاح الدین ایوبی		
پسند دیاں حاکم عورتاں	ملکہ فرح دیبا، رضیہ سلطانہ (بہادری تے دلیری دے حوالے نال)، مسز تانسو چانسٹر، مارگریٹ تھیٹر		
غصہ کہہ دی گل تے اوندا اے	جھوٹ بولن تے	کہہ دی گل توں نفرت اے	دو غلاپن تے منافقت توں
کدے محبت وی کیتی	میں محبت دے اظہار دا حوصلہ نہیں رکھدا تے نہ ای اڈیکن دا عذاب پال سکد اہاں		
بچپن دے یار بیلی	ملک منظور حسین عابد		
☆	گھر والی نال لڑائی ویلے تہاڈا رویہ کیہ ہندا اے۔	(چپ رہناواں)	
☆	صلح وچ پہل کون کردا اے؟	(بیوی)	

☆ تسلیں کہڑی کہڑی زبان لکھتے پڑھ سکدے او؟
پنجابی، اردو، انگریزی، فارسی، ہندی، مراٹھی، سندھی، گوجری، گڑکھی، سنسکرت، لوہانکا، روسی، دوآبی، راجھستانی، بھاشا
تے عبرانی۔

☆ زندگی وچ کہڑے کہڑے شوق پالے؟
میں تاش دے سچ کھیڈ وار ہنداسی، والی بال تے فٹ بال وی کھیڈے۔ فٹ بال دا آل راونڈ رکھڈاری رہیا، گھول
کرن دا شوق وی پالیا۔

☆ سگریٹ پینے کیوں چھڈے؟
میں 1950 توں سگریٹ پی رہیاسی۔ 19 جولائی 1987 نوں اچانک خیال آیا کہ ایہہ توں کیہ حرکت کردا ایس
ایہدے وچ نہ تے دھی دا کوئی فیدالے تے نہ ای پتردا۔ ایہہ سوچ کے گھر وچ چے سگریٹ توڑ کے ردی دی نوکری
وچ سٹ دتے فرمونہ نہ لایا۔

☆ فلم دیکھن بارے کیہ خیال اے؟
فلم بڑے شوق نال دیکھد اسان۔ اپریل 1965ء انڈیائی فلم ملہارو دیکھی سی جیہدے وچ مینا کہہاری ہیروئن سی ایس
فلم نوں دیکھ کے پورا ہال رورہیاسی۔ میں سوچ رہیاسی بے رونا دھونا ای تفریح اے تھیری ایہو جی تفریح توں توبہ۔
اوس دن توں میں فلم تے تاش کھیڈناں وی چھڈ دتا۔

☆ تسلیں پنجابی زبان وچ لکھنا کیوں شروع کجیا؟
میں جدوں کلا بیٹھا ہنداسی تے ایہہ سوچداسی پئی میں پنجابی لکھن ول کیوں آیتے میری نظر اپنی ماں تے جا کے رک
جاندی سی میری ماں چرخہ کندی احوال الآخرت دے معراج نامے دے بول پڑھدی ہندی سی تے میرے کناں وچ
اج دی اک بول دے اکھر گونج رہے نیں ”جس دن حشر دہیاڑ ہوسی پیش نہ جاسی کائی“۔
مذہبی طور تے تہاڈا نظریہ کیہ اے؟

☆ جہڑا بندہ سارے مذہباں دا ڈونکھی نظر نال مطالعہ کرے تے اوہ مذہبی نہیں رہندا۔ اوہدے اپنے خاص نظریے
ہوندے ہن۔

☆ آون والے ویلے بارے تہاڈا کیہ خیال اے؟ (میرے خیال وچ دنیا تباہی دے کنڈھے تے کھلوتی اے)

☆ سبھ توں مٹھی زبان کہڑی اے؟
دنیا دی سب توں مٹھی زبان میری مادری زبان اے، دو بے نمبر تے عربی اے جہڑی ساڈی مذہبی زبان اے، تیجے نمبر
تے اردو اے جہڑی ساڈی قومی زبان اے تے ایہدے گروں فارسی۔

اکواکھ

﴿طالبِ جتوئی﴾

کتاباں پڑھدے پڑھدے مینوں ہن بندے پڑھن دا ٹھکر وی لگ گیا اے۔ ایس کر کے میں وی بہلا گھر نہیں بہہ سکدا۔ ویلے گھروں نکل کے پنڈتوں دو فرلانگ دور ”ماہیا سوز“ تے جا کے بہہ جاناں واں او تھے پکی سڑک لاگے چاہ دی دوکان اے دوکان کسے دی وی ہووے ایہہ ہوا ی نہیں سکدا اپنی او تھے صرف نیک، صوفی، آنکھ والے، بھلامنس، تے شریف لوکاں دا ای آؤن جاوے ہووے ایہو جی تھیں تے لپے لپٹے، پاپی، نشئی، بے آنکھے، شرارتی، کالے چوڑھے تے پر یار لوک وی لہہ جانداں نیں۔ میرا مطلب اے مطالعہ کرن والے نوں ایہو جی تھیں توں کئی ون سونے بندے پڑھن نوں لہہ جانداں نیں۔

اک دن اتھے بیٹھا میں کجھ چہرے پڑھ رہیا ساں جے اک درویش بابا کسے پاسوں ٹردا ٹردا میرے کول آ کے بہہ گیا میرے آکھن نال ای دوکاندار چاہ دی بیالی لے آیا میں ایہہ بیالی درویش بابے نوں پیش کردتی چہڑی اوس بسم اللہ پڑھ کے پی لئی تے میتھوں کچھن لگا پتر توں ہر روز اتھے بیٹھا سداسی وجہ؟ میں آکھیا ”باباجی مینوں بندے پڑھن تے چیاں گلاں لہن دا ٹھکر اے۔ ایہہ ٹھکر مینوں اتھے لے آندا اے۔ بابے ہوراں آکھیا پھر جاندا جاندا میں وی تینوں اک گل سنا جاواں۔“

میں آکھیا ”باباجی! میں تہاڈا احسان سمجھاں گاتے مینوں پک اے پی تہاڈی گل سن کے میرے علم وچ وادھا ہوسی۔“

باباجی بولے ”پھر دھیان نال سن۔“

اک بندہ کسے ہوال وچ پھسیا پھر دا پھر اندا اپنے دلےں دیاں حدیں چوں باہر نکل گیا۔ بگانے دیس وچ اوس نوں ایہہ دیکھ کے بڑی حیرانی ہوئی پئی او تھے داہر بندہ اکھوں کا ناسی ہر دو جے بندے دی اکھانج لگدا سی جیویں پریش نال کڈھ دتی گئی اے۔ پردیسی نوں سمجھ نہیں سی آرہی پئی ایہہ چکر کی اے۔ آخر پردیسی نے ہمت کر کے اک مقامی گھبرو کولوں بڑے ادب نال پچھیا ”یارتوں کیڈا سو ہنا جواناں پر مینوں تیری اکھ دی ایہہ بنج دیکھ کے دکھ ہوندا اے۔ جن ماہی بھوایں مینوں ایہہ کچھن دا کوئی حق نہیں پر مینوں ایہہ ضرور دس دا جا پئی تیری اکھوں کیہ تکلیف ہوئی سی جہدے کارن تینوں اکھ کڈھاوئی پئی۔“ کانے نو جوان نے آکھیا ”کلا میں ای نہیں اتھے داہر دو جاندا کا نا اے ہن تے توبت اتھے اپڑنگی اے پئی دو جے مکاں ساڈے ملک داناں کا نیا دی گمری رکھ دتا اے۔ گل ایہہ ہے پئی ساڈے ملک دا بادشاہ بڑا تھوڑا لاتے کمزور اے پر نال دے ملک دے بادشاہ نال او ہدا پکا یار نہ اے اوس طراں وی نال دے ملک دا بادشاہ بڑا زور آور، سر پھر یا تے ظالم ہے۔ ساڈا بادشاہ ای کیہ آئندھ گواٹھ دے مکاں دا کوئی بادشاہ او ہدی کسے گل نوں ٹوک نہیں سکدا۔ پنج چھ سال پہلاں نال دے اوس بادشاہ دی داڑھ وچ درد شروع ہو گیا اوس بڑے علاج کرائے پر درد رکن دی بجائے ہو چوکھا ہوندا گیا۔ جدوں بادشاہ دی رات دی نیند وی درد نے حرام کردتی تے بادشاہ

ڈاکٹراں تے حکیمان دے علاج توں بے امید ہو گیا تاں اوس نے کئی مکاں دے نجومی بلا کے اوہناں نوں آکھیا پئی نجوم دے علم نال اوہدی داڑھ دے درد دا علاج دسیا جاوے۔

نجومیاں اپنے اپنے رمل تے نجوم دے علم آزمائے تے اخیر بادشاہ نوں علاج ایہہ دسیا ”بندے دی اکھ کڈھ کے خشک کر کے باریک سیہہ کے درد ویلے تھوڑی تھوڑی داڑھ تے لائی جاوے تاں درد رُک جاوے گا۔“

او دوں دا اوس بادشاہ نے ساڈے بادشاہ نوں حکم دتا ہویا اے پئی ساڈا بادشاہ ہر ہفتے اپنے اک بندے دی اکھ کڈھوا کے اوس زور آور بادشاہ نوں اپڑائی رکھے نال ای اوہنے ساڈے بادشاہ نوں خبردار کیتا اے پئی جے ایہدے وچ ڈھل مس ہوئی تاں خیر نہ ہوئیں۔ اُس کر کے ایتھوں دے ہر بندے دی واری واری ہر ہفتے اک اکھ کڈھ کے اوس بادشاہ نوں پیش کیتی جاندی اے تے تینوں کیہ دساں ہن تے ساڈی دو جی دو جی اکھ دی واری وی آون والی اے۔“

پردیسی نے پچھیا ”تہاڈے اوس بادشاہ نال کسے بہانے میری ملاقات ہو سکدی اے؟“

کانے آکھیا ”بڑی اوکھی گل اے ہر ویلے بادشاہ دے آل دو الے ہزاراں بندو قان والے پھر دے رہندے نہیں جہڑے عام بندے دی بادشاہ نوں ہوا دی نمین لگن دیندے۔ صرف اکو صورت ہو سکدی اے۔ بادشاہ سویرے ستاٹھ کے اپنے محل دے پچھواڑے باغ وچ سیر کرن جاندا اے جے توں لک چھپ کے کسے بہانے او تھے جا نکلیں تاں وچ نکر ہو سکدی اے۔“

رات دے کسے ویلے پردیسی نے باغ وچ جا کے اک درخت نال تختی لٹکا دتی جہدے اتے لکھیا سی۔

جے توں رُب ایں تاں اپنے بندیاں اتے رحم کر۔

جے توں نبی ایں تاں اپنی امت تے رحم کر۔

جے توں بادشاہ ایں تاں اپنی رعایا تے رحم کر۔ کیوں ایس بے دوسی مخلوق نوں اٹھیاں کرن تے تلیا ہویا ایں۔

سویرے سویرے بادشاہ باغ وچ سیر نوں گیا تاں اوہدے اک باڈی گاڈ نیں اوہنوں تختی بارے دسیا۔ بادشاہ نے تختی

اتے لکھی عبارت سنی تاں آکھیا ایہناں سوالاں دے اگے ایناں دا ایہہ جواب لکھو۔

نہ تے میں رب ہاں جے بندیاں اتے رحم کراں۔

نہ میں مہمی ہاں جے امت اتے رحم کراں۔

نہ میں بادشاہ ہاں جے رعایا اتے رحم کراں۔ حقیقت ایہہ ہے پئی ایتھوں دے واسی بندے گناہ تے عیب دے پتلے

میں تے میں ایہناں اتے خدا دا عذاب بن کے آیا ہویا واں۔

اتنی گل سنا کے باباجی بولے پتر اچھیا تے رہی تاں پھر ملاں گے ہن اللہ نیلی۔ ایہہ گل کر کے باباجی تاں ٹر گئے پراو بنان

دے ٹر جاوَن نال مینوں انج گدا سی جو میں میری اپنی اک اکھ رہ گئی اے۔

”مہکاں“ دے اگلے شمارے لئی اپنی لکھتاں تے کلام 20 مئی 2006 توں پہلوں گھلو

بلہے شاہ دی شاعری دا علامتی نظام

﴿محمد اکرم سعید﴾

عام طور تے بلہے شاہ نوں صوفی شاعر آکھ کے اوہدی شاعری تے تبصرہ کر لیا جاندا اے پی بلہے شاہ نے اپنے کلام وچ توحید الہی نوں بڑی جذباتی شدت نال پیش کیتا اے تے وحدت الوجود دے حوالے نال توحید دے صوفیانہ تصور نوں لوکاں دے ذہناں وچ پکا پیڑا کرن دا بڑا چارہ کیتا اے۔

اوہناں دی کافی پڑھ کے نہ صرف اندر دا کفر ٹٹ دا اے روح دوئی دے ہر روپ توں بیگانہ ہو جاندا اے تے وحدت دا اک ہمہ گیر تصور اوس اُتے پوری طراں چھا جاندا اے۔
رانجھارا نجھا کردی نی میں آپے رانجھا ہوئی

پراہیہ ”رانجھا“ ہون لئی اوہناں اک بڑا لہجہ چوڑا طریق کار دیا اے۔ جہدے بارے عارف عبد المتین ہوریں لکھدے نیں ”ذات دی بچھان تے خالق کائنات دے شعور دی منزل بڑے ریاض تے مسلسل صالح عملاں دے بغیر میسر نہیں آؤندی شوہ نال وصال لئی داج دی تیاری بڑی ضروری ہندی اے تے داج ہتھ اُتے ہتھ دھر کے بہن نال تیار نہیں ہندا ایہدے واسطے چرخہ کتنا بڑا لازمی اے۔ عارف عبد المتین ہوراں دی ایس گل دی تصدیق بلہے شاہ دیاں ایہہ کافیاں کردیاں نیں

اُٹھ جاگ گھراڑے مار نہیں

ایہہ سون تیرے درکار نہیں

توں ستیاں عمر و نجائی اے توں چرخے تند نہ پائی اے

کیہہ کر سیں، داج تیار نہیں

بلکھا شوہ بن کوئی ناہیں اتھے او تھے دوہیں سرائیں

سنجھل سنجھل کے قدم نکائیں

فیر آون دوجی وار نہیں

انج ای اک ہو رکافی اے!

کر کتن ول دھیان گڑے

توں سدا نہ پیکے رہنا اے

پاس امپڑی دے نہ بہناں اے
 بھا انت وچھوڑا پینا اے
 وس پوسیں سس ننان گڑے
 کر کتن ول دھیان گڑے

عارف عبدالمتین ہوریں لکھدے نیں ”ہیر“ رانجھا۔ چرخہ۔ تند۔ مکھاوا۔ سس۔ ننان وغیرہ بلھے شاہ دیاں مخصوص علامتاں نیں تے ایہناں عام فہم لطیف علامتاں راہیں بلھے شاہ ہوراں اپنے مخصوص نظریات نوں بڑے اچھے طریقے نال پیش کیئا اے۔ ایس گل نوں ڈاکٹر سلیم رانا ہوراں دی ایس گل توں تقویت ملدی اے ”بلھے شاہ دے نزدیک ہیر رانجھا محبوب دی ذات وچ اپنے آپ نوں غرق کر لین دیاں علامتاں نیں۔ نجم حسین ہوراں علامتاں دے روایتی معنی نال اختلاف کیئا اتے بڑے کاٹ دار تے طنزیہ لہجے وچ لکھیا اے کہ ”جتھے کوئی اچھا شاعر دسیا، جہز بندے دی کہانی نوں وچوں پھول کے دتے، اوہدے اُتے صوفی ٹھہر لگ ویندا اے تے مڑ نئے موجب کڑی ہوئی روح بندے دا تے کونت خدا ہویدا دوہاں دو میل موت باقی ماں شریعت تے سس ننان منکر نکیر“ نجم حسین ہوریں اگے جا کے لکھدے نیں ”ایس ایہہ نہیں ویکھدے پئی شہر دی بولی وچ موت خدا تے روح جے لفظ آپورمزاں ہن بندے دی ہڈ ورتی دیاں“۔ بلھے شاہ دی کافی ”کر کتن ول دھیان گڑے“ دارمزیا تی تجزیا کر دیاں ہویاں نجم حسین سید ہوراں لکھیا اے کہ ”اتھے ماں بولی دی واج وچ چتاوی ہے۔ مت دی ماروی ہے۔ پیاروی ہے پر ایہہ اوہ پیار ہے جہز اجیون دیاں اٹل ہونیاں دیاں اکھاں وچ اکھاں پا کے ویکھ سکدا اے ”ماں دی واج کل وچوں نکلدی اے تے بھلک ول اٹھدی اے۔ دھی کل تے بھلک دے اوس دندے اتے کھلی اے جتھے بندے دے اندر لے جیون دا اک اک دہینہ آؤندی رات دے گڑھے ہیرے وچ جھاتا ہے تے اوہنوں سمجھن دا چارا کریندا ہے..... چرنے دی چال سے دی چال ہے جہز اہر پل نواں وی ہے تے پرانا وی چرنے دی گھوکر نال دھی دے بانہہ دے ہلا وچ جتھے تند نوں سرے چاڑھن دا ٹھہر تے چھ ہے اتھے تند ترزن دا بھووی ہے۔ ماں دی واج جذبے دیاں ایہناں دوہاں پکھواں نوں اک کریندی ہے۔ نجم حسین ہوراں دے دیروے دے مطابق بلھے شاہ دی سوچ دا حیاتی نال سچا تے گڑھا سنبھد ہے جنوں ایس رب دے بندے، روح تے بت والے پرانے صوفی نصیحتے وچ پیٹ کے اک پاسے رکھ دیندے ہاں۔ نجم حسین سید ہوراں اپنے خیال تے دلایاں نوں ہور پکیرا کرن لئی ہور مثالوں وی دتیاں نیں۔

میں کسبہ اچن چن ہاری نی..... میں کسبہ اچن چن ہاری نی

ایس کسبے دے کنڈے بھلیے اڑاڑ چنڑی پاڑی

ایس کسبے دا حاکم کرڑا ظالم ہے پٹواری

میں کسبہ اچن چن ہاری
 ایس کسبے دے چار مقدم مالمنگ دے بھاری
 ہورناں چلیا پھویا پھویا میں بھرنی پھاری
 میں کسبہ اچن چن ہاری
 چن چن کے میں ڈھیری کیجالتھے آن پھاری
 اوکھی گھاٹھی مشکل پیئڈا سرتے گھڑی بھاری
 میں کسبہ اچن چن ہاری

سید ہوراں ایس کافی دا تجزیہ کر دیاں ہو یاں لکھیا اے کہ ”کسبے والی رمز کھلا روین رمز ہے۔ ایس کافی وچ اندرے دی رمز کسبے دا چوگ ہے تے دوالے دیاں رمز اں حاکم، پھواری، مقدم تے پھاری ہونیاں۔ وپے دے وبار دیاں ساریاں پیڑھیاں ایہناں چونہہ رمز اں وچ گن گئے۔ ہن کڑی کسے ہور کم لئی پھل چکن والا جفر جالدی ہے۔ پروسیب دی اکھ اوہدی کیتی نوں اپنے وھار ورتالے آلے رنگ وچ ویکھدی تے پرکھدی اے تے ایس پرکھ وچ اندر لاگن یا تے اوگن تجھیا جاندا اے یا واکا وچ جس۔“

بُھے شاہ دی اک ہور مشہور کافی اے ”میری بُکل دے وچ چورنی“ ایس کافی وچ بُکل والی رمز بڑی گوڑھی اے۔ بقول نجم حسین ”بُکل اکلے جی دے اندر اکلپے دی تصویر ہے۔ اکلاپے وچ بند اتا تائیں نچنت رہندا اے جد تیکر اوہنوں انوکھی جہی ورتی اپنے اتے اتر دی ہوئی نہیں جا پدی۔ جس ویلے شاعر اتے اچھی ورتی اتری اوہنوں اک دو جاجی اپنے اندر لے وچ لکیا جابیا۔ ایہہ دو جاجی اوہدی اپنی کایا توں ڈھیر وکھراتے نرالا اے جیویں گھر والے جانے پھانے وسیب وچ چورا پرا ہوندا اے۔ ہن بُکل والی رمز اک ہور رنگ کدھدی اے جے ایس اندر لی انوکھی ورتی نوں لوکاں وچ کھنڈا اپنے تے گل رولا ہو جاندا اے پر بُکل وچ چور گھنیا وی نہیں جاندا بُکل دا چورا کھاں وچ اندر لے جھے کوڑنوں آکھدے ہن۔ شاہ ہوراں اوہے مثال نوں پرتا کہ اپنے نویکلے سچ لئی ورت لیا اے۔ جوٹھ دی تصویر وچوں سچی شکل دکھاون والی ایہہ رمز سنن والے دے لوں لوں نوں سجا کھا کر ویندی اے۔ ایس کافی وچ شاہ ہوراں اک اوپری گل کیتی اے تے اٹکل ایہہ رکھی اے پئی بُکل تے چورنوں، شکاری تے شکار نوں، عرش تے لہورنوں ڈٹھی تے ان ڈٹھی نوں اک تھان کر کے سنن والے دے اندر ات حیرانی والا ہولا نیوئیں ایہہ کوڑ پھر ولایاں سچ دا شکار اپن والی حیرانی ہے جہڑی بندے دے سریرنوں گال کے اک کریندی ہے۔“

علامتاں ساڈی حیاتی دے ہر کچھ دی سچی تصویر نہیں تے ظاہر دیاں اپر لیاں جذبیاں نوں ڈھاڈھیری کر جاؤندی ہے۔ ایس مطالعے توں ایہہ گل تتر آؤندی اے کہ بُھے شاہ دی شاعری وچ اپنے معاشرے تے وسیب دے سارے رنگ موجود نیں۔ ساڈے وسوں دے نیں نقشے تے وسنیکاں دے سچ چالے سمجھ کجھ ایہناں دی شاعری وچ ویکھیا جاسکدا اے۔ ظاہر اظہار دی سادی تے جذبے دی ڈنگھیا کئی بے تکلفی دا ماحول تے وسیبے والہ لہجہ زبان تے علامتاں سب کجھ بُھے شاہ دی شاعری

وچ موجود نہیں۔ سس، ننان، سوہرے، ہیر، رانجھاتے چرخہ جہیاں علامتاں راہیں اوہ اپنے صوفیانہ مسلک نوں اگھیڑن یا ویسب دی کہانی بیان کرن۔ یعنی ایہناں علامتاں دے روائتی معنے لے جان یاں سید ہوراں نال اتفاق کیتا جاوے ایہہ گل تے پک ہو ویندی اے کہ لکھے شاہ دی شاعری تے اوہناں دیاں علامتاں ساڈے ویسب دیاں چچیاں تے پکیاں مورتاں نہیں۔

نظم

پہلوں حمد خدا دی آکھاں جہڑا سب دا والی اے
 ساہیوال دی دھرتی لکھوں مہکاں ونددا پھل کھڑیا
 مرکز توں ہٹ کے نیڑے ساڈے مکھڑا آچکایا سو
 مشتاق عادل تے ہور جو سارے ڈاکٹر اک مگھیا نہ وی
 جگ وچ وندے پیار خزینے الفت راحت چاہت دل نوں
 سوہنیاں ہور زلیاں لکھتاں لکھ لکھ گھلدے سارے نیں
 نظراں نال پیاریاں دیکھو بنیا اے پردھان جہڑا
 نظراں نال ملا کے نظراں لجاں شرماں رکھدا اے
 شالا نظر نہ لگے لبہوں ابدان تیک آباد رہوے
 نکلے وڈے سارے رل مل ایہدا مان ودھا دیو
 مہکاں دے نال پیار محبت نیسی سب نوں چاہی دا
 فیر درود نبی سرور نوں رتبہ جس داعالی اے
 ہر ہر پاسے ہر ہر تھاں تے جس دی مہک نرالی اے
 غزلاں، نظماں، نعتاں پڑھ لو ایہدی لکھت نرالی اے
 سرپرستِ اعلیٰ جس دا طالب اک مثالی اے
 سوہنا مکھڑا سوہنیاں لکھتاں سوہنا روپ جمالی اے
 تھوڑے چر وچ سچا سوہنا کیتا کم کمالی اے
 ماں بولی دا سلکھنا پتر چمکے ڈالی ڈالی اے
 سوہنیاں لکھتاں وکھریاں سوچاں ادب دے باغ دامالی اے
 شاناں، آناں، تاناں دے ناں ہو یا سال تے حالی اے
 ماں بولی دی شان ودھاؤ چمکے پئی ہریالی اے
 ماں بولی دے پیار یوسن لورہوے نہ ویہڑا خالی اے

شاہ محمد نبی

مدنی میڈیکل اینڈ جنرل سٹور

معیاری انگریزی تے دیسی دوائیاں مناسب ریٹاں تے خریدن لئی تشریف لیا کے خدمت داموقع دیو

پروپرائٹر: مہر محمد اقبال کارزنگی نمبر 9 کوٹ خادم علی شاہ ساہیوال

احمد میڈیکل سٹور

معیاری انگریزی تے دیسی دوائیاں پورے ریٹ تے لکھد یاں میں تشریف لیا کے خدمت داموقع دیو

نزد جیلانی فوڈری چوک R-6/86 ساہیوال فون نمبر: 4556820

میڈیکل ڈائریکٹر: طارق پرویز

اوہ کون سی.....؟

﴿طارق قمری﴾

اج ڈیوٹی پچھوں اور ٹائم لان نال بڑی تھکاوٹ ہو رہی سی۔ جتھے وچ ٹٹ بھیج نال ذہن تے وی سستی چڑھی ہوئی سی۔ میرادل چاء پین نوں کر رہی سی۔ میں فیکٹری دے گیٹ چوں باہر نکل کے ہوئی ہوئی ٹردا ہو یا ہوٹل اچ جا بیٹھا۔ ساڈی فیکٹری دے گیٹ دے سامنے سڑک ٹپ کے ایہہ چھوٹا جھپٹا ہوٹل اے تے اوس توں ویہہ کراں ہٹ کے کھبے ہتھ بس سٹاپ اے جتھے فیکٹری اچ آن جان والے بس یاں ویگن تے چڑھدے اتر دے نیں۔

میں کرسی تے بہندے نال ای چھوٹے نوں بلایا۔ چھوٹا ہوٹل تے کم کرن آلامنڈا اے جنوں چھوٹے قد دے پاروں سارے چھوٹا کہہ کے بلاندے نیں۔ چھوٹے نے گندی ناکی نال میز صاف کرنی شروع کردتی جہڑی لگدا سی تیزاب نال وی صاف نہیں ہوئی۔ میں چھوٹے نوں اک چاء دا آرڈر دے کے اکھاں بند کر کے کرسی نال ٹیک لائی۔ اکھاں بند کرن نال مینوں بڑا سکون محسوس ہو رہی سی۔

السلام علیکم.....! اک جوش بھری تے انجانی جہی واج میرے کنناں وچ پئی۔ میں اکھاں کھول دے ہوئے وعلیکم السلام آکھیا تے بڑے غور نال اوہ دے ول دیکھیا۔ اوہ بند امیری سیان وچ نہیں آیا۔ اُچا لٹاں قد، رنگ گورا، نکھل جھپٹا تک، بھریوں بھریوں جتھے دی خوبصورتی کاٹن دے سوٹ وچوں انج جھپٹیاں مار رہی سی جیویں چن دی چاننی بو ہے دیاں چھیداں وچوں ہنیرے کمرے وچ دکھائی دیندی اے۔ اوہ دے سلام کرن دا سائل ایناں بے تکلفا نہ سی جیویں اسیں ورھیاں دے جانوں آں..... اینی دیر اچ چھوٹا چاء دا کپ لئے آیا۔ میں چاء دا کپ کھبے ہتھ دیاں دووڈیاں انگلیاں نال بے دلی نال اوہ دے ول کھسکا دے ہوئے اوہنوں کرسی تے بیٹھن دا آکھیا تے چھوٹے نوں اک ہو چاء لیان دا آرڈر دے دتا۔

اوپنے کرسی تے بیٹھدیاں بڑی بے تکلفی نال آکھیا.....! ”چھڈو جی چاء دی کیہ لوڑ اے تسیں سناؤ گھر کیہ حال اے

بچے خیر نال نیں.....

”شکر اللہ دا“

”رہائش کتھے رکھی اے“

”فاروق آباد“

”فیرتے تہانوں بڑا لماں پینڈا کرنا پیندا اے۔ تہاڈی تے زندگی ای سفر وچ لگھ رہی اے۔ جیون تے ناں ای پندھ دا

اے۔ آہ..... بند او کیہ اے ساری حیاتی دو جیاں دیاں خوشیاں لئی پندھ کر دا اے۔ نیا ناں ہوندا اے تے اپنیاں کلکاریاں،

اُپیاں وں سونیاں نکلے نکلے ہتھیاں پیراں دیاں حرکتاں نال ہمک ہمک کے ماییاں دادل کھس دااے۔ تھوڑا اوڈا ہویا تے نکلے بھین بھراواں نوں خوش رکھن تے جوان ہو کے ماں بیونوں خوش رکھن دے جتن کر دااے۔ ویاہ ہووے تے گھر آئی نوں تے بچے ہون تے اولاد نوں خوش رکھن دے جتن، بڈھا ہویا تے ہتھ وچ تسیج پھڑ کے رب نوں خوش کرن دے جتن کر دے کر دے ساہواں پوریاں کر جاندا اے۔ اوہو! میں دی کہڑے پاسے ٹر پیا ہاں۔ ہور سناؤ ڈیوٹی کیوں چل رہی اے لگدا اے اج فیرا دور نام لایا اے۔ تاہیوں تھکے تھکے دکھالی دیندے او.....“

اپنی دیروچ چھوٹا چاء دا کپ لئے آیا تے میں کپ ول ہتھ ودھاندا ہوں اوہوں جواب دتا ”ہاں جی پراج تے میں گھروں جھیتی جاناں سی“۔

اوہ چاء دا گھٹ بھر دے ہوئے بولیا ”بس جی دنیا دا چل چلاؤ تے ایویں ای اے۔ افراتفری، نس بھج، کسے نوں ڈیوٹی تے پتھن دی کاہلی، کسے نوں گھر جاؤن دی کاہلی، کسے نوں بالاں نوں سکول چھڈن تے لیاؤن دی کاہلی۔ کوئی جہاز تے، کوئی کار تے، کوئی سائیکل تے، تے کوئی پیدل سبھ نوں کاہلی اے۔ اپنی کاہلی کاہلی ایہہ لوگ کتھے جا رہے نیں۔ کسے نوں کوئی پتائیں کوئی کتھوں آیا اے تے کتھے جاناں اے بس ٹرے جا رہے نیں.....“

میںوں ایہہ جانن دی بڑی چھتا ہو رہی سی پی میرا سو بنیاریا! ایہہ بند اکون اے میری سیان وچ کیوں نہیں آ رہیا۔ میری تے یادداشت وی اپنی کمزور نہیں تے پھیر.....؟

میں دماغ تے بزاز درد تاپر میرے کجھ دی پلے نہ پیا۔ میں اپنے آپ نال ای کجھی جا رہیا سی پی ایہہ ہے کون؟ کوئی واوا جان پچھان والا بند ای اپنی بے تکلفی نال گل کر سکدا اے۔

میںوں سوچاں وچ ڈبے وکھ کے اوہنے آکھیا ”کتھے گواچ گئے او میری گل دی سن رہے او یا نہیں“۔
میںں سوچھا ناں ہو کے آکھیا ”نہیں یار گواچناں کتھے اے تہاڈی گل ای سن رہیا ساں ہاں تے تسیں کیہ آکھ رہے سو.....؟“
”بس جی آکھناں کیہ اے دنیا دے چکراں وچ پھنسنے پھرنے آں“ اوہنے چاء دا کپ بٹھاں ول لے جاندا ہونے ہوئے آکھیا ”جیویں دنیا نس بھج رہی اے میں دی نس رہیا واں۔ ایس سارے ای نسی جا رہے آں۔ کوئی اگے، کوئی پچھے تے کوئی ایناں دے وچالے۔ ایس نس بھج وچ کسے نوں کوئی پتائیں پی کہندا امیر کیہندی دھون تے پے رہیا اے۔ بس نسی جا رہے آں چابی دے کھڈونیاں وانگوں۔ جے کسے دی چابی مکدی اے تے اوہ ڈھے پنیدا اے۔ اوہدی تھاں لین لئی کوئی ہور تیز سن لگ پیندا اے۔ کوئی کسے نوں نکر مار کے اگے نکل جاندا اے تے کوئی اگہیوں پچھے آجاندا اے۔ کوئی سب توں وچ بچا کے چل رہیا اے تے کوئی کسے نال کھیندا اڈ گدا ڈھیندا اڈ جا رہیا اے۔ پرساڈے وچوں کسے نوں پتائیں پی ساڈی منزل کیہ اے، ایس کتھے جاناں جاہندے آں، ساڈی چابی کدوں تے کتھے مک جانی ایں.....“

دل لگدیاں گلاں سن کے اوہدیاں گلاں توں جا پ رہیا سی پی ایہہ بند جو کوئی وی اے ایہدی جیون تے بڑی ڈکھی

جہات اے۔ ابدیاں سلاہن جوگ گلاں اپنی تھاں پر میری سوچ دی سوئی اے وی اوتھے ای نکی ہوئی سی پی آخر ایہہ بندا ہے کون.....؟

آخر میرے توں ناں رہیا گیا میں خالی کپ پرچ نال لھید دے ہوئے اوہنوں پچھیا 'یا ر معاف کرنا تیں کون او میں تہا نوں سیانیا نہیں.....' 'ہاں بھراوا اڑیاں تھڑیاں نوں بھلا کون پچھندا اے۔ تے فیرا وہ دی میرے ورگے وختاں مارے مہارت نوں تیں کیہہ پچھانو گے۔' 'پر فیرو تیں کون او.....؟'

میں تھوڑا ہچا اکھڑے لہجے اچ آکھیا جہدا میرے دل نوں وی افسوس ہو رہیا سی پی مینوں ایس لہجے وچ گل نہیں سی کرنی چاہیدی۔'

"تیں ٹھیک کہہ رہے او مینوں تہاڈے نال مطلب دی گل ای کرنی چاہی دی سی۔ تیں مینوں کیوں پچھاندے۔ میں تے تہا نوں اچ ملیا ای پہلی وار آں۔ میں عزیز آباد دارہن والا آں۔ تہاڈی فیکٹری توں ادھا کون میل پچھے جہڑی فیکٹری اے اوتھے کم کرناں واں۔ اچ ڈیوٹی کر کے گھر واپس جان لئی وگین اچ بیٹھا۔ کنڈیکٹرنے کرایہ منگیا تے میں کرایہ دین لئی جیب وچ ہتھ ماریا تے پتا چلایا پی بٹا غائب اے۔ سارے پیسے وی بٹوے وچ سن۔ میں کنڈیکٹرنوں دیلے تے کنڈیکٹرنے دو چار سڑیاں سڑیاں سنا کے وگین توں تھلے لاہ دتا تیں بھلے مانس لگے تے تہاڈے کول آبیٹھا۔ ہن تیں تھوڑی مہربانی کرو تے مینوں کراے لئی پنج روپے دے دیو پی میں گھرا پڑسکاں ای تھوں عزیز آباد کرایہ پنج روپے اے۔"

اوس ویلے میرا اوس نہیں سی چل رہیا پی میں اوبدی دھون مروڑ دیاں اوبدا سر پھاڑ دیاں چپے مینوں اپنی دیر پریشان کیتی رکھیا۔ ایہہ تے پتا نہیں پی اوہ واقعہ مجبوری یا پیشہ ور۔ اوبدے سوٹ توں تے نہیں لگ رہیا سی پی ایہہ ڈیوٹی کر کے آیا اے۔ غصے دے باوجود میں اوہنوں کجھ ناں آکھ سکیا۔ میں جیب چوں پنج روپے کڈھ کے اوبدی تلی تے رکھے تے ہٹل چوں باہر آ گیا۔

تشریف لائیں اور دیکھیں ہم کیسے معیارِ تعلیم کی بہتری کے لئے کوشاں ہیں

آپ کے بچوں کے روشن مستقبل کے لئے مثالی ادارہ

وزڈم گرائمر سکول سسٹم

زسری تادہم

داخلہ شروع ہے

صاف ستھرا ماحول

معیاری لائبریری

کشادہ کلاس روم

کمپیوٹر ایب کی سہولت

اعلیٰ تعلیم یافتہ اسٹاف

☆ میٹرک اور ایف اے کی پرائیویٹ طالبات کے لئے کلاسز چار ماہ میں میٹرک اور پانچ ماہ میں ایف اے کی مکمل تیاری

پرنسپل: وزڈم گرائمر سکول سسٹم 93 راوی بلاک شادمان ٹاؤن ساہیوال فون نمبر: 0300-6933788

راجا نمبر

﴿مشاق عادل﴾

پنجابی زبان دے پہلے شاعر حضرت بابا فرید گنج شکر ہوراں دے شہر پاک پتن شریف واجم پل، ہرن موہلا، فن کار، قلم کار، شاعر، کہانی کار، تے نائٹل ڈیزائنر راجا نمبر ہن کسے تعارف دا محتاج نہیں رہیا کیوں جے علمی، ادبی تے فنی حلقیاں وچ راجا نمبر دا کلام تے فن پار کچھ پدیاں کئی ورھے بیت چکے نیں۔

راجا نمبر ”مہکاں“ دے پہلے شمارے توں ساڈے موہڈے نال موہڈا جوڑ کے ٹریا اے تے اسیں اوہدی محبت، خلوص تے پیار سبوں اوہدے ابھاری آں کیوں جے کمرشل ازم دے ایس دور وچ کوئی ناواں ناواں بندائی ادب لئی ویلا کڈھدا اے۔ میری جان پچھان موجب راجا نمبر اک ہمہ جہت فنکاراے جہدا ادبی سفر 1985 وچ ساہیوال دے اک بھروسہ مشاعرے توں ہو یا تے فیرواکاڑہ، بورے والا، ملتان، پاک پتن دیاں ادبی پٹھکاں توں بندا ہویا 1986 وچ ترقی پسنداں دی گولڈن جوہلی کانفرنس جے تاریخی اکٹھ تیکر جا پڑیا۔ او تھے وڈے وڈے سوجھواناں، شاعر تے ادیبیاں نال ملاقاتاں ہوں نال راجا نمبر دے تعلقات وچ ڈھیر وادھا ہویا۔ او دوں راجا نمبر نوں یار تھن نمبر لطیف دے ناں نال جانڈے سن فیرواہدے شوق نے جدوں شدت اختیار کر لئی فیرواہ 1990 وچ لہور ٹر گیا۔ ساہیوال اوکاڑہ، پاک پتن، دیپاپور دے بہت سارے ادبی ساتھیوں اوہدے لہور جان داہر کھوی کھیتا تے اوہدی ترقی لئی دعاواں وی منگیاں کیوں جے نمبر صرف تے صرف محبت نال بنے ہوئے جوان داناں اے..... بن مطلب ملنا ورتنا تے کسے طراں دے بند لے دی آس نہ رکھنا اوہدے اصواں چہ شامل سی۔ اوہ اپنے ابا جی بزرگ شاعر لطیف ادیب تے استاد ظہور حسین ظہور ہوراں دے دے رستے تے پڑھائے ہوئے سبق نوں سینے نال لا کے لہور جیتا تے اپنی جان پچھان کران لئی دن رات محنت کردار پیا۔

اج راجا نمبر لہور دے ادبی حلقیاں وچ وی پچھانیا جاندا اے تے فنی سطح تے وی اپنی سیان رکھدا اے۔ راجا نمبر ہوراں ریڈیو پاکستان لہور دے ادبی پروگراماں دی میزبانی وی کئی ورھے کیتی۔ ریڈیو لئی کئی ڈرامے تے فیچر وی لکھے۔ ادبی پرچیاں چکئی کتاباں تے مظاہرین لکھے، تبصرے کیتے، ادبی رسالیاں دے ان گنت نائٹل بنائے جہناں چہ ماہ نو، معاصر، سویرا انٹرنیشنل، پنجابی، پچھان (میرپور) تے سخنور (کراچی) جے اہم رسالے وی شامل نیں تے بے شمار ادبی کتاباں دے نائٹل وی راجا نمبر دی فنکارانہ صلاحیت تے ہنر مندی دا مونہہ بولد اثبوت نیں۔

راجا نمبر دی مصوری تے کلچرل فوٹو گرافی دیاں کئی نوویکلیاں نمائشاں وی لگ چکیاں نیں تے وڈے وڈے سوجھواناں تے فن دی صلاحتاں کرن والیاں توں اوہناں نوں شاباش وی مل چکی اے۔ ریڈیو، ٹیلی ویژن تے ملکی سطح دے سبھے اخباراں چہ راجا نمبر دے بھروسہ تعارف تے انٹرویو چھاپے جاکے نیں۔ ایس ساری کھچل تے فن دے اظہار دے نال نال راجا نمبر ہوراں

شاعری دا شوق مٹھائیں پین دتا۔ اوہ حلقہ ارباب ذوق لہور، پنجابی ادبی سنگت لہور، پنجاب رائٹرز گلڈ لہور تے اکادمی ادبیات پاکستان دے ممبر نیں۔ اردو تے پنجابی دوہاں زبانان راہیں بھرواں اظہار کر رہے نیں۔ 2003 دے پنجابی لوک بولی میلہ دیپال پور چا وہناں دالکھیا پنجابی ڈراما ”ایہہ ڈراما نہیں“ مشرقی پنجاب توں آئے وفد خصوصاً پروفیسر ڈاکٹر کرنیل سنگھ تھند، ڈاکٹر جتدر سنگھ جولی تے ڈاکٹر ماتن بھوراں دے فیصلے موجب اول پوزیشن دا حق دار مٹھیا گیا۔ پر راجانمیر نے ایس گل دا ڈھول و جاوا جا کے چرچا کرن دی، بجائے اپنے کم ول دھیان ودھالیا تے پنجابی زبان دے دادھے لئی سنجیدگی نال کم کرن آ لے ساتھیاں دا ہانہہ بلی بن کے دن رات پنجابیاں نوں ایہہ احساس دوان لئی جتن کر رہے نیں کہ اپنی ماں بولی دی ترقی لئی کم کرنا تے اوہنوں بنیادی تعلیم لئی لاگو کروان لئی عملی کوششاں کرنا ہر پنجابی دا پہلا فرض اے۔

راجانمیر دے اجوکی شاعری چہ پنجابی زبان تے قوم لئی دکھ درد گوہڑے سھانا مال ابھر دا نظر آ رہیا اے۔ اوہناں دیاں نظماں دے کئی کئی شعر ساڈی اج دی پنجابی نسل نوں نویں سوچ تے مجبور کر دے دسدے نیں۔

اپنی بولی بولن توں شرماون جتھوں دے وسنیک او تھوں دااے حال وی بھیڑانا لے مستقبل تاریک

جس دھرتی دے سچے جائے اوبدے تیکے خواب اسیں آں پت پنجاب دے تے ساڈا ناں پنجاب تے اج دی پنجابی ماں نال گل کر دے دسدے نیں۔

جے توں ہیں پنجاب دی دھی اپنی بولی بول کے جی

اک ہور نظم وچ اپنی پنجابی قوم نال راجانمیر انج گل کر دے نیں۔

اٹھ گوہڑی نیندروں جاگ او پنجابیا نہیں تے تے رہنے تیرے بھاگ او پنجابیا

راجانمیر ہوریں آکھدے نیں پی اے ویلا اے اسیں سارے کٹھے ہو کے بناں کے لالچ، لوہج، خود غرضی تے ذاتی

نفع نقصان دی پرواہ کیتیاں پنجابی زبان نوں ودھان، بنیادی تعلیم لئی لاگو کروان دا جتن کرے نہیں تے ساڈی آن والی نسل

پنجابی زبان توں اصلوں وٹھی رہ جائے گی تے پنجابی زبان نوں بولن والے آپے ای ایس زبان نوں بولن توں شرمان گے تے فیر

ایہہ مستقبل کیہ ہووے گا.....؟

خیر گل ”مہکاں“ دے نائسل توں چلی سی تے راجانمیر ہوراں دے تعارف تیکر اپڑ گئی۔ پر مہکاں دا تے کم ای سچے تے

کھرے فن کاراں دی مہک نوں بیار محبت تے خلوص نال کھلارناں اے۔ جے اسیں غور کریں تے راجانمیر تے فن کاراں دے

کچھ کم، مصوری، فنو آرٹ تے شاعری نوں سانہہ کے چھاپے چاڑھ کے آن آلی نسل لئی پنجاب دے قدیمی ورثے نوں اپنی نال

پینٹنگز تے مورتاں راہیں انج لینے تاں تے ایہہ ساڈی دانشمندی ہووے گی نہیں تے مستقبل چہ ساڈا پنجاب، ایہہ ریتاں، رساں،

کچھل سبھے کجھ اک ان ڈٹھے خواب وانگوں ویلے دی دھند وچ گواچ جاوے گی۔

موم بتی تے ماچس

﴿اسد عباس خان﴾

اوہ ویلے دے کوٹھے وچ وڑیا، اس دے اگے گزرے ویلے دے اُن گن بوہے سن۔ اوہ ٹر دا گیا تے سارے بوہے کھلے گئے۔ گزرے ویلے دے کوٹھے وچ بوہے، باریاں، راہداریاں تے پیچاں آلے راہ دیاں بھل بھلیاں دے وچ اوہ بھلن تے بھلن لگا۔ یکدم اک بوہے اگے اوہ کھلورہیا۔ بوہے دے دویں پلے کھلے سن پر جالی دے ادھ کھلے بوہے دے پچھے دو اکھیں اپنے اُتے اڈیک داپلہ پائے کھلیاں سن۔ اکھیاں دے وچوں بنجواں دی جاہ تے لہو چو کا چو کا چکا ٹھ تے وہ کہ جم گیا باء۔ اس نوں لگا کہ اس دیاں یاداں ہن جہڑیاں چکا ٹھ تے پتہ نہیں کداں توں انتظار وچ پیٹھیاں ہن اس نے پچھے مڑ کے ڈٹھا سچھے بوہے، باریاں اک اک کر کے بند ہو گئے سن۔ بس اوہ دروازہ کھلا رہ گیا۔ اس دن بجلی نہیں ہائی، اوہ موم بتی لے آئی مدہم چانن اچ ڈرائنگ روم دا ماحول خوبناک جھیا لگ رہیا باء۔ توں اتنے دن توں رٹھی رٹھی کیوں ایں۔ اوہ اپنے ہتھ وچ بلدی ماچس دی تیلی نوں وی بیکھدی رہی تے کجھ نہ بولی۔ تیلی جدن مسمن لگی تے اوس دو جی بال لئی۔ اوہ لگا تارتیلیاں بانن تے انہاں نال کھیڈن لگ پی۔ تیس اپنے نوواں توں ایہہ نوہہ پائش لہ کے ویٹھو۔ میں ہر نوہہ تے اک تحریر لکھی ہائی، تہاڈے ہتھ دیاں ساریاں لکیراں تے میں لمبے پرو دتے سن۔ میرے سارے نوہہ ترٹ گئے ہن تے ایہناں تے تہاڈی کوئی وی تحریر نہیں۔ اوہ اپنی عادت موجب شعلیاں نال کھیڈ دی کھیڈ دی بولی۔ ہور جہڑیاں یاداں میں تہاڈے ہتھاں دیاں لکیراں وچ پرویاں سن۔ اک راتیں اک لکیر دا دھاگہ ترٹ گیا باء۔ میں موٹی موٹی تہاڈیاں یاداں کھڑا بیٹھی ہاسوں۔ اک وازی توں ایں آکھیا باء۔ میں کیہ آکھیا باء؟ مینوں کجھ وی یاد نہیں پر میں ایس تہی دو پہر دی ٹھڈی چادرنوں کیوں بھل سنگد اہاں جس دے اُتے توں اپنیاں گاں نال اتنے پھل کڈھے سن کہ وٹ آون آلے سالان اچ ایہہ چادر اپنے اتے کر کے سارے ڈانٹے محسوس کدہا ہاں۔ ایسے دو پہر میں تیتھوں پچھیا باء ”میں جد کائی چیز تینوں تھنے وچ دیناں توں کیہ محسوس کردی ایں؟“

”چکا ٹھیں گدا برا محسوس کرنی آں۔“

”کیوں؟“ اوہ تھوڑی دیر چپ رہی تے وٹ بولی ”توں بہوں نیہوں۔ توں زندگی اچ پیار دا اک لفظ وی نہ آکھیا، تو اڈی کوئی ادا میرے واسطے نہ رہی۔ میں ایسے اک فقرے دے حسن اچ زندگی بھالواں گاتے تینوں اوہ وی یاد ہوسی میں اپنا ناں کیوں وٹا لیا ہائی۔“ اوہ چپ رہی۔

ماچس دیاں تیلیاں بولدیاں رہیاں۔ شعلہ کہانی سناندا رہیا۔ تیلی مسمن لگدی تے اوہ جھٹ نال دو جی بال لیندی اوہ دس رہی ہائی کہ میں وی تیرے غم وچ انجے آرمسدی رہی آں۔ چپ زبان بولدیاں تیلیاں۔ ماچس مکدی گئی موم بتی دے

سرہانے اُدھ بلیاں تیلیاں دی خشبو ہائی۔ میں تاں گزریا ویلا بھلا دتا اے، نوواں توں کھرچ دتا اے۔
 ”غلط آندی ایں جے توں گزریا ویلا نوواں توں کھر جیتے تینوں ہوو تکیلف دیسی۔“

گزریا ویلا عذاب اے، جداں اساں کسے نال پیار کرے تے اوس نوں حاصل نہ کر سکے تے وت گزریا ویلا عذاب بن ویندا اے۔ میرے اگے، بن دا ویلا۔ میرے اندر دی روشنی اتنی کمزور اے کہ میں آون والے ویلے وچ جھاتی نہیں مار سکدی۔ گزریا ویلا عذاب، حال دی وی کوئی حقیقت نہیں، آون والے ویلے دا کوئی علم نہیں اساں کوں جیوندے ہائیں۔ اس کرسی دی کنڈ نال سرنگا یا اکھاں بند کیتیاں تے اس دے پر تیندے روپے تے سوچن لگا..... سچ آکھدی اے۔ اس دی اکھ کھل گئی تے اوہنوں ایہہ سارا خواب جیبا لگا، میں حالیں تاں ستا پیا آں تے سارے منظر میرے بن۔ میں جا گنا نہیں چاہندا میں نیندر دے پدھ وچ جیتی گزریا لساں۔ اس دی طراں میں وی جاگ گیا تے مینوں دی گزریا ویلا خواب جیبا لگا تاں میں آون والے ویلے دے متھے تے اپنا دکھ کس دے نال لکھساں؟ اوہ آکھدی اے مینوں تیریاں گاناں دی سمجھ نہیں اوندی۔ پر اس دا پنڈا بولدا اے، ہتھ بولیندے نیں، وال بلیندے نیں، بھر بھٹے تے پھنیاں وی بلیندیاں ہن۔ پریشان اس واسطے نہیں کہ اوہ ہوو کسے نال پیار نہیں کر سکدی۔ کدائیں اوہ ایہہ تے نہیں چاہندی کہ میں اوس نوں بے وفا سمجھ کے بھل جاواں۔ پر اوس تے آکھیا ہاں کہ اس شہر وچ بے وفائی دا تصویری نہیں کیتا وچ سکدا تے میں کوں من لواں۔ اوہ تے نور دے شہر وچ ہنیریاں دی ساتھی ہائی۔ میں جی لساں پر کیوں..... جی اوہ وی لسی پر کیوں.....؟ جداں بے وفائی کرن والے اک دوجے توں بغیر جی سکدے نیں تے وعدیاں دے گھر وندے بنان دا فائدہ؟ بس ملیا کرن، بسیا کرن، گاناں کیتیا کرن، تے جداں بیٹھا کرن تاں کوئی ملال نہ ہووے، نہ کوئی دکھ ہووے۔ گدھ دے وچ کوئی یاد نہ بدھی ہووے۔ جداں جیتی دے رولیاں اچ غرق ہووے اس جی سکدے ہاں تے وت زاو راہ واسطے کی یاداں ضروری ہن؟ کسے دیاں یاداں نوں قید نہیں کرنا چاہیدا۔ اس نے بہوں چنگا کیتا اے جوں گزریا ویلا بھلا دتا اے۔ دل وچ میریاں یاداں نوں رنگین پنجرے وچ بند رنگ برنگے پکھیاں دی طراں آزاد کردتا اے۔ میریاں یاداں ساری جیتی ایس نوں دعادین گیاں پر کے کیتا ونجے، میں تاں اک رات کوشش کیتی ساری رات اپنے دل دا چندراتر ژیندا رہیا۔ میرے ہتھاں تے چھالے بن گئے، خون و ہن لگا پر چندر انہ ترنا، میرا جی چاہ رہیا ہاں کہ میں اُس دیاں یاداں نوں آزاد کردیواں۔ جے میں کدے چندراتر وڑوی لیا تے میرا خیال اے ایس ویلے تاں اس دیاں یاداں دے سارے رنگدار پکھی میرے دل دے پنجرے توں اتنے گھبرا گئے ہوسن کہ بو باکھلن تے وی کدائیں ہوو اڈ کے نہ ورسین۔ پتا نہیں میں کتنی دیر اوہدی یاد وچ رہیا۔ کرسی دی کنڈ تے سرنگا کے اکھاں کھوسیاں تے ساہو میں چاہ دی پیالی پئی ہائی پیالی تے الٹی پر چ پئی ہائی تے کوٹھے وچ اس دی خشبو ہائی۔ پتا نہیں اوہ کداں چاہ رکھ گئی ہائی۔ میں تے پر چ چائی تے بک چپت دی زبان تے یقین دے پنجرے میں صرف تہاڑی آں تے یاد رکھنا اس پدھ وچ بے وفائی دا خیال ای نہیں ہوندا۔ اے اوہ حیرت اچ ہاں کہ اوہ چاہ لے کے اندر وڑی پیالی اس دے ہتھ وچ پھڑیندیاں ہو یاں اس دیاں ساہو تے چاہ دی خشبو نوں کہانی نکھن لگی۔

ہن تے پیالی وچ اک چٹ ہائی ”اوہ تیرا گزریا ویلا ہائی“۔
جے اوہ گزریا ویلا ہائی تے تینوں کوں پتلا لگا پئی اوہ گزریا ویلا ہائی۔ توں گزریا ویلا بھل چکی ہائی، اوہ ڈری تے پنجواں
دے ریوورنال اپنے نوواں توں نوہہ پاش لوہن لگ پئی۔

(حامد سراج ہوراں دے افسانے موم ہتی اور ماچس دا ترجمہ)

☆.....☆.....☆

دھیاں دھن پرائے

آتش کیانی

”نی بھین صفراں کجھ سنیا ای کرنل غازی ہوراں دا آج وی پنڈی توں خط آیا اے چوتھی دھی ہوئی ہائی۔ آپ دی اکو
اک ہائی۔ میں ذرا اوس دی ماں نوں افسوس کراواں“۔

”سکینہ! توں جا پئی میں نہیں جاناں مغرور ہو گئے ہان۔ میں تے پہلے ای آکھیا سی پئی کرنل غازی دی سس دیاں
ست دھیاں کن دھی نوں وی ست ہون گیاں۔ رب سچے مینوں پنج پتر دتے“۔

”صفراں! بچے اللہ دی دین ہوندے نیس وڈا بول نہ بول..... دھیاں بھادیں دھیاں پرایا دھن نیس پر اولاد
رب سوہنے دی رحمت ہوندی اے“۔ چپ کر جا سکینہ..... میرا سر نہ کھا۔

30 ورھے گزر گئے۔ صفراں دا پتر جہڑا ایم اے کر چکیا سی تے بے روزگار ہائی۔ اخبار ماں دے سامنے رکھ کے
آکھدا اے ”اماں ایہہ تصویر دیکھ.....“۔ ”پتر توں ای سنادے مینوں بن کتھے نظر آؤند اے کل عینک وی ٹٹ گئی اے پنج بے
روزگار مسنڈے، ماں عینک نوں ترس رہی اے۔ بریڈ تیر غازی اپنے پنڈ دے نیس ناں۔ اوہناں دی چوتھی دھی نے CSS
چوں پہلی پوزیشن لئی ہائی۔ پہلیاں تنے وی CSS میں کدے توں بریڈ تیر کول میرے نال جاویں۔ اوہناں دی وڈی دھی
مینوں نوکری لواسکدی اے۔ پر پتر اوہ تے ویائی وری ہائی بریڈ تیر صاحب تے کھلے رہندے بن۔ اماں تینوں اک انگریز دا
قول دسناں۔“

"Your son is your sонт till this. Marriage but your daughter is. your daughter till to her death".

فرتر جہڑ دس کے آکھدا اے۔ ”اماں ہن دس پرایا دھن کون ہن؟“ صفراں نوں چپ لگ جاندی اے۔

☆.....☆.....☆

کی کریتے

﴿بابا محرم﴾

کھنڈ دے مُل وچ وادھے تے ہک سرکاری ترجمان دی ایہہ گل سن کے جوں ”کھنڈ دے مُل وچ وادھا عاٹھی مندی وچ وادھے موجب ہو یا اے تے حکومت ایس وچ سبڈی دیون دی پوزیشن وچ نہیں“۔ شیدے انج تبصرہ کیتا۔

ہک بندے دے دو پتر ہائے۔ وڈا پڑھ لکھ کے سپاہی بھرتی ہو یا تے ترقی کر کے تھانیدار بن گیا تے پیونالوں وکھرا ہو گیا۔ نکا پیودی خدمت کردا ہاء تے سارا کھنڈیا وٹیا پیودے ہتھیں ہوندا ہاء۔ پنڈ وچ ہر سال میلہ لگدا ہاء۔ میلے دے دیہنہ نیڑے آ گئے تاں پتر پیونوں آکھیا ”پیو! مینوں نوں کپڑے تے جتی لئے دے میلہ آون والا اے“۔ پیو جندے اپنے کپڑے تے جتی نوں ہائی، پتر نوں آکھن لگا ”توں تھانیدار دی ریس کرناں ایں۔ اوہندی تے تنخواہ لگی ہوئی اے تے آپاں غریب بندے ہا میں آپنے کولوں اوہدی ریس نہیں ہوندی“۔

پتر پیونوں آکھیا ”پیو! تیرے کپڑے تے جتی تے نوں بین مینوں آکھ کھاں توں غریب ایں۔ توں میرے نال کیوں رلناں ایں؟“ شیدا جہڑا شیدے ٹہلی دے نال توں مشہور اے روزانہ پنڈ دے ہوٹل توں اخبار پڑھ کے اوند اے تے شام نوں ڈیرے تے بہہ کے اوس تے تبصرہ کردا اے آکھن لگا ”کسے دی وسیب دی بد قسمتی اودوں اخیر تے اڑ جاندی اے جدوں کرتا دھرتا دو عینکاں ورتن لگ پین۔ اک اپنے فیدے لئی تے دو جی عوام لئی تے بد قسمتی نال ساڈی موجودہ صورت حال وی ایسے طراں دی اے۔ میں کچھیا شیدے اوہ کس طراں؟“

اوہ بولیا ”نواز شریف حکومت دے اخیر لے دناں وچ پٹرول دامل جہڑا 271 روپے دے نیڑے ہاء۔ روپیہ روپیہ دو دو روپے کر کے ودھدا و دھدا 57 روپے تائیں اڑ گیا اے تے ہر وار مُل و دھن توں کچھے سرکاری پدھرتے ایس دی وجہ عالمی منڈی وچ تیل دے مُل وچ وادھا دسیا جاندا رہیا اے۔ پچھلے چھ مہینیاں توں کھنڈ جہڑی 22 روپے توں ودھ کے 24، 32، 34 توں ہوندی 42 روپے تک اڑ گئی اے۔ ایس دی وجہ وی حکومتی ترجمان موجب عالمی منڈی وچ کھنڈ دے مُل وچ وادھا دسیا جاندا رہیا اے نال ای ایہہ گل دسی گئی اے جوں حکومت عوام نوں سبڈی دین دی پوزیشن وچ نہیں تے نال ای ساری دنیا وچ سبڈی دتی جانندی اے۔ میں آکھیا ”شیدے! سنیا اے مل مالکان کھنڈ لکا کے رکھی ہوئی اے تے صدر صاحب نے بڑی سختی نال حکم دتا اے جوں شوگر ملاں دے سنوراں تے چھاپا مار کے لکا کے رکھی ساری کھنڈ مارکیٹ وچ لئے آؤ۔ ہن تے ایہہ کال مک جانا ایں“۔ شیدا بولیا ”بابا محرم! بھلا تلاشی کون لین دیندا ای ساریاں ملاں دے مالک تاں اسمبلیاں وچ بیٹھے نیں“۔

چلو بابا محرم! بھلا ایہہ تاں دس ”عالمی پدھر دے مُل لاگو کرن والے ساڈے نام نہادا آگواں کدے ایہہ وی سوچیا اے

جتھے ایہہ مثل لاگوئیں تے عوام نوں سبڈی نہیں دتی جاندی او تھے لوکاں دامعیار زندگی کناں اُچا اے۔ او تھے وی کسے تھیں تان ایم اے پاس نوں کنٹریکٹ تے بھرتی کر کے چھ ہزار روپے تنخواہ دتی جاندی اے؟ او تھے وی دس پڑھے بندے نوں نوازن کارن ایم اے پاس دی مانیٹرنگ تے لایا جاندا اے؟ او تے وی بے روزگار خودکشیاں کردے نیں؟ او تھے وی غریب نوں ہسپتال چوں دوائی نہیں لہدی تے امیر سرکاری خرچ تے باہروں علاج کرواندے نیں؟ او تھے وی زکوٰۃ دی رقم صرف وڈیریاں دے گھراں وچ کم کرن والیاں نوں ای ملدی اے؟ او تھے وی عدالتی کیساں دے دس دس ورھے فیصلے نہیں ہوندے؟ او تھے وی استاد نوں ایہہ گل کہتی جاندی اے جوں 70 بچیاں دی کلاس نوں کجھ کہناں وی نہیں تے سال مگروں بورڈ چوں پاس دی سارے ہون؟ او تھے وی ہر سال نوں تعلیمی پالیسی بن دی اے؟ او تھے وی بھکھ دے مارے بندے نال بمب پنھ کے مردے نیں؟ او تھے وی پڑھے لکھے بندے ڈکیتیاں کردے نیں؟ او تھے وی ہڈیاں دے مثل ہر ہفتے بدلدے نیں؟ او تھے وی والدین اپنے بچیاں نوں سکول گھلن دی بجائے ہوٹلاں تے چاء ڈھولن لئی گھلدے نیں؟

میں آکھیا ”یار شیدے! ایس گل دا اوہناں ملکاں دے نال کی جوڑا اے۔ شیدے آکھیا ”بابا محرم! جے اوہناں ملکاں

وچ ایہہ سب روگ نہیں تان اسیں وی ست۔ بسم اللہ ایہہ سبڈی نہیں منگدے پر.....

- 1- ساڈے ملازماں دی تنخواہ تان عالمی معیار دی ہووے۔
 - 2- روزگاری ملے تے مناسب معاوضہ وی۔
 - 3- استاداں نوں رزلٹ منکن توں پہلے سوکھتاں وی دتیاں جاوے۔
 - 4- غریباں نوں مکمل طور تے مفت علاج دی سہولت ہووے۔
 - 5- بڈھے تے غریب لوکاں نوں وظیفے دتے جان۔
 - 6- زمینداراں نوں کھاد بلیک دی بجائے کنٹرول ریٹ تے دتی جاوے۔
 - 7- حکومت کرڑے پر بندھ کر کے ہر شے دے مثل تے قابو کرے۔
 - 8- کنٹریکٹ دی بھرتی بند کیتی جاوے تے لوکاں نوں کچی نوکری دتی جاوے۔
- میںوں شیدے دی ایہہ گل کجھ سچی لگی تے میں سوچن لگ پیا جوں ”جدوں تک ساڈی عوام دی حیاتی دامعیار ترقی یافتہ ملکاں دے برابر نہیں ہوندا حکومت نوں مہنگائی ہتھوں بھٹو لوکاں تے ایس طراں دا ظلم نہیں کرنا چاہیدا۔ بلکہ اگے ودھ کے بھار وڈانا ویلیے دی لوڑا اے۔

☆.....☆.....☆

اپنیاں لکھتاں کاغذ دے اک پاسے تے صاف صاف لکھیا کردتاں جے غلطی نہ ہووے (ادارہ ”مہکاں“)

کماوے کوئی تے کھاوے کوئی

﴿محمد رفیق آصف﴾

اُنچ تے ساری مخلوق نوں رزق دیون والی ذات اُس رب کریم عزوجل دی اے جہڑی پتھراچ پنے کیڑے توں لئے کے تھل وچ اُگن آئے رُکھ تک نوں روزی دیندی اے پر انساناں اتے اوہدی مہربانی تے کرم دی تاں گنتی ای کوئی نہیں۔ جے دیوناں چاہوے تے اوہ بغیر کسے وسیلے تے آسمان توں من وسلوی وی اتار سکدا اے۔ پر انساناں دارزق کسے نہ کسے وسیلے اچ رکھ چھوڑیا سوں تے انسان نوں آکھیا سوں پئی ایہنوں تلاش کرے پھر اپنے رزق اچ وادھے لئی رب کریم نے دعا کرن دادی آکھیا اے۔ اسیں اپنے آل دوالے دیکھیے تاں معلوم ہوندا اے کہ کئی لوکاں دے رزق دا وسیلہ ایہو جیہا اے جوں اوہناں دی اپنے رزق وچ وادھے لئی دعا دوجے لوکاں لئی چنگی نہیں ہوندی۔

جدوں ہک ڈاکٹر دی دعا رزق وچ وادھے لئی قبول ہووے تاں بندے ودھ توں ودھ بیمار ہون لگ پیندے نیں۔ جدوں کسے کفن و کفن والے یا قبریں کدھن والے دی دعا اپنے رزق وچ وادھے لئی قبول ہووے تاں مرن آلیاں دی تعداد وچ وادھا ہو جاندا اے تے جے وکیل دی دعا قبول ہووے تاں بندے بہتا مرن دی بجائے ہک دوجے نوں بہتا مارنا شروع کر دیندے نیں۔ جہیندے وچ کئی وڈی ٹٹ بھیج توں لئے کے ہک دوجے دی زندگی دے انجن وی بند کردتے جاندا نیں۔

کوئی ہور مینوں کجھ کہوے یا نہ کہوے میری اپنے گھروں خیر نہیں۔ کیوں جے میرا ہک بھرا ڈاکٹر، ہک چاچا وکیل تے ہک ماما پلس وچ اے ہک کرن ایکسیڈنٹ وچ تباہ ہون آلیاں گڈیاں خرید کے اوہناں دے پسیئر پارٹس و سپچہ اے۔ بہر حال ایہہ مطلب نہیں جہڑا میں لکھیا اے پر اوہ وی کیہ کرن اوہناں دے رزق دا وسیلہ ایہو جیہا اے۔

بھادیں چاچا ناراض ہووے تے بھادیں ماما ایہہ حقیقت اے پئی پلس تے وکیلاں نوں اپنے رب دا شکر ضرور کرنا چاہیدا اے۔ پر پنڈاں تھواواں دے لوکاں دا شکر یہ وی ضرور ادا کرن کیوں جے وکیلاں دی ساری تے پلس دی اتوں دی کمائی اچ 95% حصہ ایہناں پینڈواں دیاں جیہاں وچوں آندا اے جہڑے تنگ بھنا کے راسداندے نیں۔

تے ایہہ بڑے دکھ دی گل اے جوں ساڈے ایہہ نا سمجھ بھرا نکلیاں گلاں نوں ایویں ودھا کے اپنی ہاڑی سونی دی کمائی شہری بابواں تے وکیلاں دیاں جیہاں اچ پائی رکھدے نیں۔

ایس گل دا احساس مینوں اچ نہیں ہو یا سگوں بچپن توں ای ہے۔ جدوں اسیں پنڈ چوں سکول جان لئی اپنے روٹ دی پہلی بس تے جاندا ساں تے بس دی چھت سکول دے منڈیاں نال بھری ہوندی سی تے وچوں بس کچھری جان آ لے اوہناں لوکاں نال بھری ہوندی سی جہڑے ہک دوجے دے خلاف اپنی کمائی لٹان لئی شہر جا رہے ہندے سن۔ کوئی اپنی گھر آلی دے زیور وچ

کے تے کوئی مجھ وینج کے اپنے کسے دو بے بھرا دے خلاف مقدمہ لڑن لئی شہر جا رہیا ہوندا سی۔ میں اپنیاں اکھاں نال چاچے تے بھتیجے نوں مامے تے بھانجے نوں تے بھراتے بھرانوں ہک دو بے دے خلاف کیس لڑ دیاں دیکھیا اے۔ ایہندے وچ وکیلاں دا کوئی تصور نہیں بلکہ ایہہ ایہناں لوکاں دی بے علی تے کم عقلی اے۔ ہک دو بے نوں نیچا کھاون دا جنون تے اپنا آپ سداں دا شوق اے۔ اوہناں سادے دل لوکاں دا جھگڑا ہوندا کیہ اے۔ وریام تے سلطان دوواں دا بنے نال بناں سانجھاسی۔ آپس اچ سنکے رشتہ دار دو پہراں نوں کم دھندے توں فارغ ہو کے ہک دو بے کوں حقہ پئے پیندے نیں۔ وریام کہند اے ”یار ایس واری تے نہر سک جان پاروں فصلاں بہت ای ماڑیاں ہوئیاں نیں“۔

سلطان نے آکھیا ”یار میں تے اپنا ٹیوب ویل لان لگا ہاں مہراں آلے مر بے وچ“۔

”پر تیری باقی زمین تے دو بے مر بے وچ اے اوہنوں کیوں پانی لاویں گا“ وریام نے آکھیا۔

سلطان آکھن لگا ”اوس تیکر کھالا کڈھ کے لئے جاواں گا“۔

وریام آکھن لگا ”پر درمیان وچ تے میرے تن کٹے نیں میں تے تینوں اپنی زمین چوں کھالائیں کڈھن دیاں گا“۔

سلطان کہند ا ”میں اوس بندے دا مونہہ بھن دیاں جس مینوں کھالا کڈھن توں روکیا“۔

وریام نے زمین تے ہتھ نال چکرو ڈبا بنا کے آکھیا ”میں کوئی ہتھ وچ چوڑیاں نہیں پائیاں۔ ایہہ میری زمین اے تے

توں کھالا کڈھ کے دکھا“۔

سلطان نے ڈبے اتے لکیر مار کے آکھیا ”لئے میں کڈھ دتا ای کھالا“۔

ایہندے نال ای وریام دی جتی سلطان دے مونہہ تے وجی تے سلطان دی ڈانگ وریام دے سرتے۔ پر ایڈروں

اودروں چاچے مامے اڑے تاں دوہاں دے تن زخمی ہوئے پئے سن۔ سلطان مہراں دے ڈیرے تے گیا تے وریام مکاں دے

ڈیرے تے۔ بس فیہ خرچہ وریام تے سلطان دا تھانے تے کچہری وچ ٹوہراں مکاں تے مہراں دیاں۔ جے سلطان مہراں نوں

تانگے تے شہر لئے گیا اے تاں وریام مکاں لئی کھچی کروائے گا۔ جے وریام مکاں نوں ٹریکٹر ٹرائی تے لئے گیا اے تاں سلطان

مہراں لئی کار کروائے گا۔

وکیلاں تے تھانیداراں تو علاوہ مکاں تے مہراں دے سارے خرچ جتی پالش توں لئے کے مکانیاں تے مہرانیاں دیاں

فرمائشاں تک سلطان تے وریام دے خرچ تے پوریاں ہون گیاں۔ ایہہ پنڈ دے اوہناں غریباں دا حال اے جہناں دے بچے

تاں سکولاں دے خرچ نہ ہوون پاروں تعلیم توں محروم رہ جانے نیں تے بچیاں دے سرداج لئی پیسے نہ ہون پاروں بچے

ہو جانے نیں۔ پراوہ فیروی اپنی کمائی تھانے کچہریاں وچ لٹاندے نیں۔

ایہہ تے نیں دیہاتاں دے غریب غریباں۔ تے جے دیہاتاں دے چوہدریاں، مکاں، مہراں تے وڈیریاں دی گل

کریئے تاں اوہ وی ایس میدان وچ کسے توں گھٹ نہیں۔ اوہناں دی لڑائی وی ایویں ای شروع ہو جانے اے جوں جے مکاں

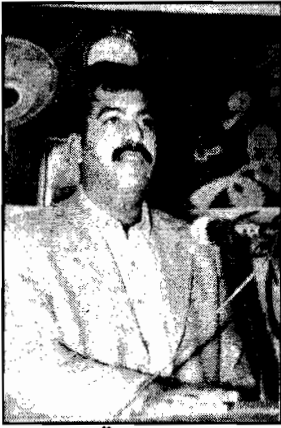
نے موچی نوں تلے والے کھسے دی سائی دے دتی اے تاں موچی دے فجرے ای مہراں دے ڈیرے تے اس جتی دی تعریف کرن توں بعد آکھ دیناں ایں۔ کہ وڈا ملک آکھدا پیا اے کہ میں جدوں ایہہ جتی پا کے مہراں آ لے بازار چوں لنگھاں گاتے فیر مہراں نوں پتا لگے گا جوں اوہ کدے وی مکاں دے برابر نہیں ہو سکدے۔ ایہہ گل سن کے مہر آکھن گے ”ساڈی ایہہ عزت دا سوال اے تے توں انج کرتن گنا قیمت تے اوہ کھسے سانوں دیہہ۔ جدوں مکاں نوں پتا لگے گا پئی سائی اسماں دتی تے کھسے مہراں نے خرید لیا اے تے فیر اوہناں دی وی عزت دا سوال بن جاناں اے۔ اوہناں رات نوں مہراں دے ڈیرے تے دھاوا بول کے ہک پولا کھسے دا چک لیاؤ تاں ایں تے دو جا مہراں اپنے چار بندے بھڑکرا کے وی بچالیناں ایں۔ بن ہک پولا مکاں کول تے ہک پولا مہراں کول، آدھاپنڈ مکاں نال تے آدھاپنڈ مہراں نال، موچی دن نوں مکاں نال تے رات نوں مہراں نال۔ نت تھانے تے پکھریاں دے چکر۔ افسراں نوں رشوتاں تے پنڈوچ ہک دو جے نال ویر کئی نسلاں تک چلدا رہوے گا۔ تے فیر بھلا دکیلاں دے رزق وچ کیوں نہ اضافہ ہووے۔

”تیری ہاڑی نوں لٹیا دکیلاں تے سوئی نوں تھاندا رکھ لئی گئے۔“

بولیاں

میرے آل دوالے مہکاں
 سوچاں دے گلاب کھڑ پئے
 دل لٹ لیا مہکاں دے رسالے
 جوگیاں دا روپ دھار کے
 سانوں جان توں وی پیارے نیں اوہ لوکی
 جہناں ایہہ رسالہ چھاپیا
 مہکل پیاروالے بھرے کھڑا کے
 مہکاں نال دل لالیا
 مہکاں پڑھ کے تے فیر سانوں دیس
 ہیریاں دا مثل کیہ اے
 جہناں وٹھیاں نیں گھر گھر مہکاں
 انہاں نوں رتا دکھ نہ دیویں

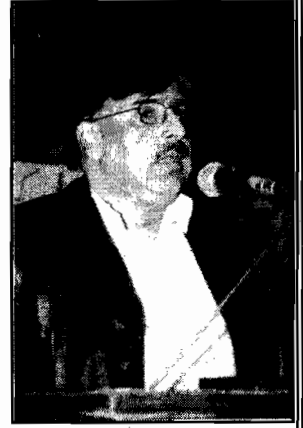
﴿نصیر بلوچ﴾

چوہدری محمد عمر اسحاق تحصیل ناظم

حمید احمد وٹارنگ ڈی سی او ساہیوال

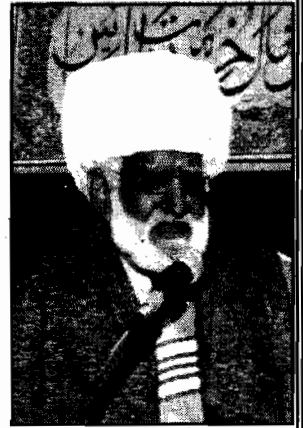

رائے حسن نواز خاں ضلع ناظم ساہیوال

مشتاق عادل چیف ایڈیٹر مہرکاں

”مہرکاں“
دے مکھ وکھالی اکھ
وچ پروہنیاں دا
گل بات کردیاں
انداز

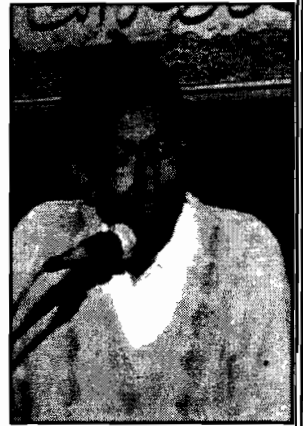
طالب جتوئی سرپرست مہرکاں

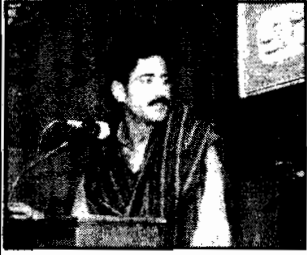
محمد اسلم رائے ضلعی زکوٰۃ آفیسر

پروفیسر اصغر علی بلوچ سٹیج سیکریٹری

شوکت کاٹھیا ایگزیکٹو ایڈیٹر مہرکاں

فدا بھٹاری

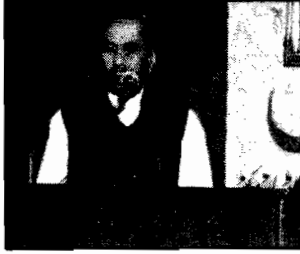
سرود جاوی

نصیر خان بلوچ

فخر زمان عدیل

غلام فرید شوکت

ڈاکٹر انوار احمد

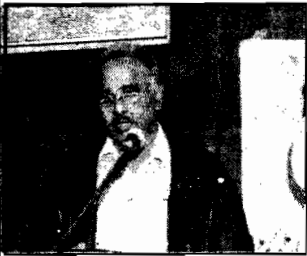
ارشاد جالندھری

مشتاق کلیم دُنو

راجا شمسیر

عبدالرحمن انجم

غففر حسین سید

نصیر سجاد

مرتضیٰ ساجد

شمسیر حسین زاہد

محمود اکسن عابد

حاجی شاہ ساجد

علی رضا

روفیہ رشید بیٹ

غلام محمد حای

اقبال جانی

احمد نواز کامرانہ

رفیق آصف

عاطر بوج

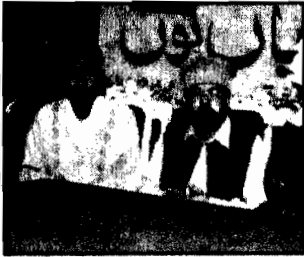

رفیق راجی

”مہرکاں“ دے کھوکھالی اکٹھ وچ آئے پنجابی پیارے پروہنیاں دے پیٹھن دا انداز

”مہرکاں“ دے مکھ وکھالی اکھ وچ آئے پنجابی پیارے پروہنیاں دے پیٹھن دا انداز

حصہ غزل

غزل

غزل

دل نوں ایسراں آرے لایا میں
تصویراں نال جی پرچایا میں

☆

اکھیاں نے اوہ سارا کہہ دتا
دل وچ جناں درد نکایا میں

☆

اکلاپے نے گل نال لایا اے
جد وی رونق توں گھبرایا میں

☆

جہڑا بن گیا اے پہچان مری
اودھے لئی آں اجے پرایا میں

☆

پیڑاں دے کئی گاہنڈے لا لا کے
بوڈا چولا سدا ہنڈایا میں

☆

ادھیاں نظراں مینوں چار گئیاں
جنوں ہتھیں پیار سکھایا میں

☆

ہس کے گل اوہ شاہد نال گیا
وعدہ جد وی یاد کرایا میں

﴿رزاق شاہد﴾

کئی صدیاں پرانے ظلم دی گھلی اے وا آج وی
حسین ابن علی نوں بھال دی اے کربلا آج وی
کراہے پائیں سکدا کدے مینوں یزید آج دا
مری سوچاں دا رہبر ہے نبی دا دوہترا آج وی
کسے ایہہ گل ایویں تے نہیں آکھی مرا سوہنا
حسینی فکر دے ویری نے کوئی بے وفا آج وی
جوویں ہجرت ضرورت بن گئی سی حق پرستاں دی
بنی ہوئی اے اوہی ہو بہو ساری فضا آج وی
کوویں ہوئی اے نگری بے لباسی کوئی تے سوچے
پچی دیندی اے ہاڑے اوندے جانڈے نوں حیا آج وی
مرے مولا بدل قسمت مرے بیکل و سپے دی
پچی اے وکدی ہوٹھاں تے عمراں دی دعا آج وی
پرانی شکل وچ تازہ تے سجرا اے لہو میرا
مرے ایثار دے جذبے توں ڈردی اے قضا آج وی
سبق دتا سی قربانی دا کل شبیر نے جہڑا
سبق او سے دے وچ تیری تے میری ہے بقا آج وی
تری ایہہ شاعری تائیوں مرے دل نوں سکھاندی اے
ترے رستے نیں طالب بے ضمیراں توں جدا آج وی

﴿طالب جتوئی﴾

غزل

ساڈے کاہدے حیلے نہیں
ہڑھ دے اگے تیلے نہیں

☆

بُگل وچ رولیندے نہیں
درد بڑے شرمیلے نہیں

☆

ویلا آیا تے نس گئے
یار بڑے پھرتیلے نہیں

☆

ریشم ورگے لوکاں دے
بول بڑے پھریلے نہیں

☆

دُکھاں باجھ نصیر تیرے
کہڑے ہور قبیلے نہیں

☆

ہنجواں وانگر سپاں دے
بچے وی زہریلے نہیں

غزل

نظراں مار تے جھاتی پا
من دریا وچ غوطے کھا

بانہہ تے عشق دا دھاگہ بنھ
گل وچ پیار دے منگے پا

پتل توں سونا تھی ونج
اپنے آپ کوں مار مکا

کیندا مندا منگ نہ توں
گھر گھر وچ خوشیاں ورتا

اپنی یار حقیقت بجھ
ہر ویلے اوقات اج راہ

گوری ہووے یا کالی
ہر وینی وچ گجرے پا

کم دا بوہا لبھسی تاں
ہر اک در دی ٹھوکر کھا

میڈے ناں دیاں لیرکاں کج
رج ہتھیاں تے مہندی لا

﴿محمد مظہر نیازی﴾

﴿نصیر بلوچ﴾

ہرکھ

پچھلے دنوں وچ پنجابی دے کاہے تے مشہور شاعر قسور بٹ ہوراں دے ابا جی اللہ نون پیارے ہو گئے مہکاں دے کاہے لہنہاں دی موت تے
اوہناں لئی بخشش دی دعا کردے نین جوں اللہ سوہناں اوہناں نون بخت وچ تھاں دیوے تے وار تاں نون صبر دی توفیق دیوے "آمین"۔

غزل

ہتھاں وچ زنجیر مجبوریاں دی پیریں غربت نے پائیاں بیڑیاں نہیں
پنچاں ساڈے ای سرتے ہن مڑھیاں گلاں ویریاں کیتیاں جھڑیاں نہیں

پگ سرتوں لاہ کے واعظ ہوئیں کچھے مار میخانے چ آن بہہ گئے
غنا غٹ اوہ بہہ کے پین لگا اوہنے داڑھی تے مچھاں لوڑیاں نہیں

پچھیا کدی نہیں کسے نے حال ساڈا ماڑا سمجھ کے دوروں ولا جانڈے
کھانڈے پینڈے ساں بہندے سی کول سارے اڈیا باز تے اکھاں اُگھیریاں نہیں

ساڈا آمنا سامنا جدوں ہويا رنگ دونواں دے پیلے وسار ہو گئے
نشر وانگ اوہ دلاں نوں چیر گئیاں گلاں سچیاں جدوں نکھیریاں نہیں

رتی رت نہیں جتے چ رہن دتی وڈھ وڈھ کے جتے نوں کھائی جاوے
اونتر جانی مہنگائی نے انج دیاں خوفناک بلاواں چنیریاں نہیں

کہیدے حوصلے اُتے میں قدم چکاں یار سمجھ کے دساں میں ڈکھ کہنوں
بھر کے پٹھیاں یاراں دی عمر ساری ایہ اوکھتاں آپ سہیریاں نہیں

تیرے سجرے روپ دی خیر ہووے آئیاں کھ تے کیوں اُداسیاں جی
تیرا بھلا ہووے چن دس تے سہی ساتھوں ہونیاں خطاواں کہڑیاں نہیں

﴿حاجی دلشاد احمد چن﴾

غزل

منظر یاد بہن سارے نور نگاہوں دے
خواب دی منزل وُجھن والیاں راہوں دے

☆

سڈ سڈ تھک گئے مٹھڑے بول بھراواں دے
ول ناں آئے راہی اہمیاں راہوں دے

☆

کون ونڈیسی آ کے دکھڑے پڑاں دے
اکھیاں دے وچ ہنجو مک گئے ماواں دے

☆

سارے سال تے کھنڈیاں ڈھپاں ہاڑ دیاں
کھسے ٹر گئے موسم ٹھڈیاں چھانواں دے

☆

یاداں آلے سوہنے ویلے دل اندر
گل وچ ہار ٹھجاں والیاں باہواں دے

☆

لوک جو میڈے ہاسے سن کے خوش تھیندن
کیڈے سوہنے روپ بہن میڈیاں باواں دے

﴿محمد فیروز شاہ﴾

دھیان

مہکاں دے اوہ سالانہ خریدار جہاں داسالانہ پنڈے دی
مدت ٹک گئی ہے۔ اوہ اپنا سالانہ پنڈہ چھیتی آمل، میں جہاں
ہے اوہناں نوں 'مہکاں' نو پئے سرمدا ہے۔

سنی آوارٹی ہے

دفتر مہکاں 92، اوی بلاک شاہان مان ناوان ساہیوال

غزل

ہس کے نال رہیا ایں
چہ توں نال رہیا ایں

آپوں دھکا دتا ای

کس نوں بھال رہیا ایں

اج تا کیں اپنے لئی توں

بُن دا جال رہیا ایں

اک دیہوں اجڑ ویسیں

اگاں بال رہیا ایں

دور اکھیاں توں ناصر

کنے سال رہیا ایں

﴿شاہ سوار علی ناصر﴾

غزل

روالے دے وچ پایا سوچاں

سانوں ڈھیر ستایا سوچاں

سارا دینہ سچیدیاں لکھیا

ساری رات جگایا سوچاں

بعضے ویلے انج وی ہویا

ہس ہس کے پرچایا سوچاں

میتھوں چندڑی وارن والا

ہو گیا کج پرایا ، سوچاں

کیبہ دساں میں اوس تے مینوں

وگھو وگھ کرایا سوچاں

دل دے ویڑے کھٹکھٹو بندھ کے

شوکت روز نچایا سوچاں

﴿شوکت کاٹھیا﴾

غزل

تیرے ناں دا درد زبان کردی ایویں جھوٹ اپرا دھ نہ بولیا کر
ہن آ جا لائے نال سینے، کدی آ کے دکھ سکھ پھولیا کر

☆

گھٹا چھان دی دیکھدی رہواں راہواں ہوگئی شام تے شام نہ توں آیوں
کر دے کرم ہن اساں نمایاں تے گھنڈ مکھڑے توں آ کے کھولیا کر

☆

تیرے باجھ ایہہ جیونا جیونا نہیں، اتھے بڑندی سسکدی رہواں ہر دم
آ جا سوہنیا موجدھ مکا پھیتی، ایویں جیون نہ ساڈا رولیا کر

☆

دل لا لیا بھناں نال تیرے، اپہر لکھی نہ رات وچھوڑیاں دی
ہووے درس دیدار اکو وار تیرا، ایویں مندڑے بول نہ بولیا کر

☆

مینوں سکھیاں آن کے روز پھن، کت ول گیا اے تیرا دلدار جانی
کیہ دیاں جواب آ سوہنیا توں، نہ ایویں توں سانوں مدھولیا کر

☆

کر کر مٹھیاں پیار دیاں توں گھاں، سانوں عشق دے پجڑے تاڑ گیوں
کیجے قول قرار و سار بیٹھوں، ایویں دل نہ تتی دا موہ لیا کر

☆

میرے کول تے بھناں ہو کہیہ اے، ہسی دل جہڑا تینوں دے دتا
ہوڑس کھاں کھڑی اے چیز رہ گئی، جیہدی لوڑ تینوں آ اوہ لیا کر

☆

لکھ دتے نتیجی نے ایہہ اکھر، بھراں چھوٹیاں وڈیاں جان دا نہیں
چھڈ پرباں ہن کھلیا ختم کردے، سچے موتی بوج دھاگے پرو لیا کر

﴿شاہ محمد نعیمی﴾

بہاں

غزل

دیکھ وکیل تے بچ اوہناں دے
ہر کوئی رکھے بچ اوہناں دے
چار چکوٹے ہوندے پئے نہیں
تاہیوں چہچے اج اوہناں دے
کاروبار پئے جھوٹھا کردے
کھتھے گئے اوہ بچ اوہناں دے
فیض دلا نہیں لبھا اوتھوں
انج نہ پچھے بچج اوہناں دے
شاگر اوہ بدنام نہ ہوں
پھٹ دی لئے میں کج اوہناں دے
﴿شاگر جتوئی﴾

غزل

ہسدے ہسدے چہرے دیکھے
اپنے چار چھیرے دیکھے
دکھاں والے سورج اولھے
رات دے گھپ ہنیرے دیکھے
مینوں پتھر مارن ویلے
اپنے یار اگیرے دیکھے
نہ کر مان توں اپنے اتے
تیرے چہے چھیرے دیکھے
پیار دی نامن کھلن ویلے
کھانڈے ڈنگ پیرے دیکھے
مینوں تیریاں روز اڈیکاں
بیٹھے کاگ ہنیرے دیکھے
اکھاں وچوں اتھرو ڈلبے
دکھ جد جاتی تیرے دیکھے
﴿محمد صدیق خانی﴾

غزل

پیار وچ جندڑی خوار بڑی اے
پر ایدی چسکار بڑی اے!

☆

پیار دے پینڈے ٹردے جھڑے
منزل منزل ہار بڑی اے

☆

اوهی رُکھ سلامت رہندا
جیدے وچ لچکار بڑی اے

☆

پیار محبت سچ تے حق دی
رہندی عجب بہار بڑی اے

☆

آخر منزل پا لئی اجم
جگ کیتی دیوار بڑی اے

﴿محمد امین انجم﴾

”مہکاں“ لئی

پھل پنجابی آون مہکاں
میں کیوں خوشبوواں نوں سہکاں
ہتھ آیا طاہر گلدستہ
پڑھ پڑھ چڑیاں وانگوں چہکاں

﴿طاہر وزیر آبادی﴾

غزل

قیامت دا کیہ دساں قیامت اکھاں نال وکھی گئی اے
جد میں سنیا ویراں ہتھوں اج اک بھین لئی گئی اے
نمبردار دے پت نہیں ایویں شغل ذرا کو کیتا
نویں نویلی نازک پتی کنڈیاں وچ ٹر پی گئی اے
بڑھی ماں دی لائھی توڑی اک ویلے دے جابر نے
اوه وچاری درداں ماری خون دے اتھرو پی گئی اے
میںوں تے ایہہ راس نہ آئیاں میں کیہ کراں بہاراں نوں
ایس واری وی پت جھڑدی رت زخم تھیرے سی گئی اے
ہراک نوں اس کھلے دل نال ٹھنڈیاں چھاواں دیتیاں نہیں
آپ تے بھاویں شاخ وچاری دھپاں وچ تڑکی گئی اے
تاہیوں سارے جن لاڑا کہہ کہہ شغل بناؤندے نہیں
جان وچاری دکھاں دے نال مدتاں توں پرنی گئی اے
ویریاں دے گھر ستھر پے گئے پائے وین رقیباں نہیں
جد دا سنیا رسی بجنی ساڈے نال منی گئی اے
خورے کئے بوہے پھر پھر اوہنے کٹھی کیتی سی
اک انہے دے کاسے وچوں اوه خیرات وٹی گئی اے
منگے نت نثار دُعاواں رہوے سہاگ سلامت شالا
بھاویں میرے دل دی رت نال تیری تلی رنگی گئی اے

﴿خوشی محمد نثار﴾

”مہکاں“ دے وچ کھن آ لے سارے شاعر تے لکھاری اپنے فونو، ڈاک
دے پتے تے فون نمبر ضرور لکھ گھن تاں بے ویلے بہ رابطہ کیتا جاسکے

غزل

توں اکھاں دے لال نہ دیویں
 مٹی دے وچ گال نہ دیویں
 ادہ ای کنکاں دا کھڈکاری
 اوہنوں سوکھی چال نہ دیویں
 محنت دی سولی تے چڑھ جا
 بھٹکھ دے ہتھیں بال نہ دیویں
 سارے سپ نہیں زہری ہوندے
 بندیاں نال مثال نہ دیویں
 دے چھڈیں تلوار توں اپنی
 کدی کسے نوں ڈھال نہ دیویں
 بھاویں کرلیں سردا سودا
 گپڑی سردے نال نہ دیویں
 لکھاں دی اس کئی دے وچ
 بالاں نوں آگ بال نہ دیویں
 غیر نوں لکھ وڈاویں بھاویں
 میرے نال مثال نہ دیویں
 فیر کلیم اس در تے آیا
 فیر منگتے نوں نال نہ دیویں

غزل

دنیا دی کہوی گل اے
 ایہہ چڑھدے سورج ول اے
 اک پینڈا لتا پیار دا
 اک پیراں پٹھاں تھل اے
 دیکھ اوہدا مکھڑا دل آج
 پے جاندی پھر بالچل اے
 ایہہ گل توں پلے بھ لے
 نیت دا ملدا پھل اے
 اوہ موتی بن کے چمکیا
 جہڑا اوہدی اکھ دا جل اے
 آج تائین دھوکھا کرن دے
 نہیں آیا سانوں ول اے
 توں آج دی آج نیڑ لے
 کس دیکھی آج کل اے

﴿عبدالرحمن انجم﴾

﴿مشتاق کلیم وٹو﴾

حیاتی لئی ”مہکاں“ دے ممبر بن والے ڈاکٹر ذوالفقار ہاشمی
 ہوراں دی ادب دوستی نوں سلام۔ جہناں 5000 روپیہ دے کے
 مہکاں دے پہلے حیاتی ممبر دا اعزاز حاصل کیتا۔

غزل

غزل

بہنڈے درتے ہتھی لوگو پر ہیا اتے چھاندے دیکھے
 مول نہ چٹی وڈی لئے کے سچ نوں کوڑ بناندے دیکھے
 میرے دکھ پہاڑوں اچے ورھیاں بدھے پیٹے پے نیں
 مٹھیاں مٹھیاں گلاں کر کے جن ہتھ دکھاندے دیکھے
 بجر وچھوڑے دج جو لذتاں ساری دنیا سمجھ نہ سکے
 ہس کے پٹھے چڑھنے والے ایہو راز لکاندے دیکھے
 آس دے شیش محل اندر میں، یاداں تے اکلا پاتے
 اک دوجے نوں کل دے بارے سفنے یار دکھاندے دیکھے
 دل نوں اک گلدان ای سمجھو، سندر یاداں بھل نہیں ایدے
 آساں یاداں دے گلستے عاشق روز سچاندے دیکھے
 زیل دے وانگر پڑی اتے اکو واٹ تے ٹردا جاویں
 منزل آپوں کول اے آؤ تا جس لئی کئی کر لاندے دیکھے
 کجھ لوکاں دی اے ریت پرانی مول نہ مندے بھل آتش
 اپنا آپ نہ قابو رکھدے مجرم ہور بناندے دیکھے

﴿یونس آسی﴾

﴿آتش کیانی﴾

غزل

پہاڑے	لکھ	گھلدا	اے	چیک	چھاڑے	لکھ	گھلدا	اے
میں	ویلے	دا	مجتوں	تے	نہیں	لکھ	گھلدا	اے
کنے	دکھ	لیاوے	قاصد	کنے	سارے	لکھ	گھلدا	اے
میں	تے	اج	توں	پیار	دے	سارے	لکھ	گھلدا
میرے	لفظ	آزاد	کپھیرو	بنجرے	تاڑے	لکھ	گھلدا	اے
ساون	پیار	دی	چٹھی	پادن	پر	اوہ	ہاڑے	لکھ
روز	منداں	رے	نون	میں	روز	پواڑے	لکھ	گھلدا

﴿شاہد عمران﴾

غزل

پتھراں دی اس بستی اندر سارے بے حس بندے
اوہنوں دسو اپنی چپک ساؤنی اے جس بندے

تیرے جانوں گمروں اتھے کینیاں شکلاں روئیاں
تیرے گمروں تیرے بارے پچھیا کس کس بندے

دیکھ لویں فر شہر تیرے وچ سکھاں ساہ نہیں لینا
دیکھ لویں جے دکھاں والی گھولن گے وِس بندے

لال گلاباں ورگے سفنے ویلے نے کھو لئے
ہالی توڑی چپ نہیں توڑی خورے کیوں اس بندے

اجن چیتی باغ بہاراں سرمہ اڈ پڈ گئیاں
لاگے شاگے اتھے ہوکا بھریا اے کس بندے

﴿محبوب سرمہ﴾

غزل

بھاویں لوک ہزاراں ججاں

تیرے نال بہاراں ججاں

تینتھوں وکھرا رہ نہیں سکدا

دل دیاں جڑیاں تاراں ججاں

چھپراں والے بھل نہ جاویں

تیریاں کوٹھیاں کاراں ججاں

تیرا پاسا بھاری رکھنا

آپے نیاں ہاراں ججاں

طارق اج تائیں سی نہیں کیتی

بھاویں کھادیاں ماراں ججاں

﴿عبدالغفور طارق﴾

غزل

تینوں ملن ضروری ججاں یاں مزدوری سمجھاں
گھر دی تھوڑی یا اپنے دل میں مجبوری سمجھاں

سینے دے وچ بلدا بھانہڑ کدھرے بجھ نہ جاوے
تینوں ملن دے نالوں تیری تاپنگ ضروری سمجھاں

لوبھ سے وچ مینوں میرے لگدے کھلا آکھن
آنکھاں والی رکھی سکھی نوں جد چوری سمجھاں

سمجھ نہیں آندی بھکھ نوں اپنی قسمت یا کزوری
یا پھر اتھے راج کریندی بے دستوری سمجھاں

عمر دا بہروپ بنا کے لکھ آون بدبوواں
ایڈا کھلا نہیں جوہنگ نوں میں کستوری سمجھاں

یاداں سفنے تاپنگاں طلباں روپ فدا میں اوہدے
جے اوہ میرے چیتوں نکلے تاں میں دوری سمجھاں

﴿فدا حسین فدا بخاری﴾

غزل

رات جگاوں آ گئی رات

زخم ہساوں آ گئی رات

اج فر دکھ دی تال دے اتے

گیت سناوں آ گئی رات

گھپ ہنیرے دینہہ دے سن

چن ورتاوں آ گئی رات

حالیں دینہہ دی اکھ نہیں لگی

در کھڑکاوں آ گئی رات

اسد سکدے دل دی آخر

موجھ لہاوں آ گئی رات

﴿اسد عباس﴾

غزل

ڈھوریاں ڈنگراں وانگ بندے ڈھولیندے نین
 ماڑیاں کولوں ڈاھڈے ہر شے کھولیندے نین
 میرے کول تے رہن نہیں دیندے صاف ہوا دی
 آپ نروے پھلاں دی خشبو لیندے نین
 ایویں کوئی ہاسے دے وچ گل کردا اے
 بھولے لوک حیاتی توں ہتھ دھولیندے نین
 دل دی گل سی اکھ نے دل تک جا اپڑائی
 لوکی بھیڑے ایویں پئے کنسو لیندے نین
 سدریاں دے پنچھی نون استھے کھان شکاری
 جانوں مار کے انکھاں وچ پرو لیندے نین
 دور دراڑیوں پینڈا کر کے آون والے
 ایس سراں وچ آکے جھٹ کھلو لیندے نین
 تیرا کی لیندے نین جے کر لوک کے نون
 خجے گھر دیاں کندھاں اولے رو لیندے نین
 بندیاں نالوں چنگے استھے پھل غنغنر
 کندیاں نون وی جیہڑے وچ سمو لیندینیں

✽ غنغنر عباس سید ✽

غزل

اپنی بھکھ دے جھیرے آپ نیڑے کر
 رجیاں بھجیاں کول نہ قصے چھیڑے کر
 اوہ وی سمجھ لوے گا جیہی دُوری نون
 توں تے اپنے آپ نون اوہدے نیڑے کر
 آکھ پھیرے سورج ونڈن والے نون
 تھوڑا بہتا چانن ساڈے دیہڑے کر
 رسا چھکن نال تے سانگے نبھدے نہیں
 آکھ دے اوہنوں پٹھے کھونہہ نہ گیرے کر
 شاموں پہلے ای سورج ڈبدا جاندا اے
 سچ دا دیوا بال کے چانن دیہڑے کر
 سچا ایس تاں عام اجازت دے مینوں
 بندیاں وچ نہ ایس طراں دے جھیرے کر
 کوئی تے آکھ راجی دور دے کیدونوں
 ایس طراں نہ اتنے پیارے کھیڑے کر

✽ رفیق راجی ✽

اشتہاراں دی بکنگ لئی رابطہ کر کے اپنے کاروبار وچ واہا کرو

اپنے کاروبار وچ واہا کر کے اپنے کاروبار وچ واہا کرو
 اشتہاراں دی بکنگ لئی رابطہ کر کے اپنے کاروبار وچ واہا کرو

0333-6912920: موبائل 040-4956920: فون نمبر 92 راوی بلاک شاہان ماناؤن ساہوال فون نمبر: دفتر مہکاں (الطبی پتہ)

غزل

نیندر کولوں ہر گیا سی سوں کے میں
 جیندیاں ای مر گیا سی سوں کے میں
 تاریاں دے گھر گیا سی سوں کے میں
 کناں پینڈا کر گیا سی سوں کے میں
 درد ہڈیں سی جہناں دا رچ گیا
 اوہ وی دکھڑے جر گیا سی سوں کے میں
 جاگدا تے میں بڑا زرخیز سی
 ہو ذرا بنجر گیا سی سوں کے میں
 کھوہ لوئے ناں کوئی اے سفنے مرے
 تاں سفر وچ ڈر گیا سی سوں کے میں
 گھٹ گیا سی اک دہاڑا عمر چوں
 ایہہ وی صدمہ جر گیا سی سوں کے میں
 برف دی چادر سی پہنی رات نے
 رات راشد ٹھر گیا سی سوں کے میں

﴿راشد بلال راشد﴾

غزل

سدا کسے نہیں رہنا اتھے
 اوڑک سبھ کجھ ڈھیننا اتھے
 کسے نوں یارو پک نہ کوئی
 کناں کوں چر بہنا اتھے
 سبناں نال وی لڑنا پوندا
 ویریاں نال وی کھہنا اتھے
 کرنے عیش امیراں رچ کے
 دکھ غریباں سہنا اتھے
 جنان اچا ہو جائے پانی
 پلاں دے پیٹھوں ویہنا اتھے
 ویہلیاں رہنا فخر وڈیرا
 محنت بن گئی مہناں اتھے
 کینوں آکھاں یار فریدا
 کوئی نہ منے کہنا اتھے

﴿نذر فرید﴾

دکھی انسائیت کی
 خدمت ہمارا شعار

ہیپاٹائٹیس بی (H.B.V) فری علاج کی سہولت

ادوارہ جن ہیپاٹائٹیس بی (H.B.V) کے مریضوں کا ٹیسٹ H.B.V_P.C.R_Detected سے 4 ماہہ کی وائرل ورس منبت فراہم کر رہا ہے

Ph:040-4222547

Mob:0321-7203363

ایس ایم انسٹیٹیوٹ آف ہیپاٹائٹیس کئی جی والی صدر بازار سواتیوال

داعلمہ

پہلے دے ویسوں دے دستیک لہنا چندے اور اڈاٹ اکاؤنٹ نمبر 0-31803 حبیب بسک

جناح چوک برانچ کوڈ 0147 سواتیوال پاکستان راہیں کھولن۔

دھیان

غزل

منہ چوں باہر آئیاں گلاں جاندیاں بن پرائیاں گلاں
 ڈاڈا دین منافع یارو سینے وچ لکائیاں گلاں
 روندنا رہیا غریب وچارا زورا ور منوائیاں گلاں
 اوہو بندا پھانسی چڑھیا سچیاں جس سنائیاں گلاں
 اوہدے گھر ہمیرا جس نے دیوے وانگ جگائیاں گلاں
 بلہاں اتے سکری جی نظراں وچ شرمائیاں گلاں
 محسن دل دے کربل اندر رہ گئیاں ترہائیاں گلاں

﴿عبدالرزاق محسن﴾

غزل

غزل

مر جاناں وی ہتھ نہیں اپنے، جینا وس پرایا اے
 بے وس جیہا ہو کے بندہ دنیا اتے آیا اے
 اجے وی مینوں کھوٹا آکھیں تیرے منہ تے پوندی نہیں
 کہڑی نہیں میں مٹی تیری کی آڈر ٹھکرایا اے
 مہل کلیاں نوں ساڑی جاوے کچی فصل اجاڑی جاوے
 جیہی اتھری وا جھولا گلشن دے وچ آیا اے
 تیرے نال یرانا لا کے ڈاڈھا اوکھا ہو یا ہاں
 توں وی نت اے مونہہ پھلایا نت میں یار منایا اے
 بچاں نال ناں دھوکھا کریے یاراں نال ناں ٹھگیاں
 مینوں میریاں دڈیاں نہیں ایہو سبق پڑھایا اے
 چنگے کیتیاں چنگا ہوندا برے دا اے انجام برا
 مشتاق کسے ناں چھولے گڈ کے جھاڑ کنک دا چایا اے

﴿مشتاق عادل﴾

گزری رُت دا چیتا کرنا اوکھا ہوندا اے
 اپنے اُتے آپے ای ہسناں اوکھا ہوندا اے
 سوں جاندے نیں جدوی لوکی دن دے تھکے ہوئے
 کلیاں چن نال گلاں کرنا اوکھا ہوندا اے
 دل ملن دی انج تے متکدے سبھے لوک دعا
 پر بے غرضے دل دا ملنا اوکھا ہوندا اے
 پی جانی آں اپنے اتھرو پانی وانگوں میں
 بھاویں اندرو اندری رونا اوکھا ہوندا اے
 چھنے وعدے وانگوں اگے اگے نسدیاں رہنا
 اوہندی خاطر تھاں تھاں زلنا اوکھا ہوندا اے
 کہن نوں تے سبھ کہندے نیں پر جی گل اے ناز
 دکھدے دل نال ہسدیاں رہنا اوکھا ہوندا اے

﴿نازیہ رحمن ناز﴾

سچے رشتے

میری خاطر ماں تے پیونے
 خورے کنے بھوگ نیں بھوگے
 خورے کنے پینڈے کیجے
 آخر ویلے کولوں ہر گئے
 جگ وچ مینوں کلا کر گئے
 ہن مولاتوں ایہو منگاں
 مولا پاک ایہناں نوں اپنی
 رحمت دی بکل وچ رکھیں
 دنیا دے ایہہ سچے رشتے
 گم ہوں تے پھر نہیں لہدے

﴿شفیق آصف﴾

اپنا گھر

طعنے مہنے
 نت الا ہے
 گاہلاں باہلاں
 ڈانگو ڈانگی
 گل گل تے جے لڑنا مرنا
 پے گئے کنج سیا پے گھرنوں
 اگاں لایئے آپے گھرنوں
 لٹن پٹن ما پے گھرنوں

﴿محمد اکرم سید﴾

پانی

پانی بھرن پنہاریاں تے ونون گھڑے
 بھریا اس دا جانے جس دا توڑ چڑھے
 اوہو اچ چرکلی اوہو کھونہہ دا گھیر
 اک بھنے اک بھرے ایہہ لیکھاں دا پھیر
 لیکھاں دی سبھ کھیڈ ہے جدوں ایہہ دیندے ہار
 لکھاں گھٹ سیانیاں بھنن ادھ وچکار
 بگھنے گھٹ گھٹ بھدیاں تے نویں لیاں لُج
 جس دا بھجناں لکھیاں اس دا جاندا بھج
 اس دی ڈھاک اچ سکھنی جس نے بھریا کل
 آج اوہ مورکھ بن گئی کل جس نوں سی ول
 تکیاں مان کریندیاں اسان گھاگے ہتھ پھڑے
 پانی بھرن پنہاریاں تے ونون گھڑے

﴿شریف کنجاہی﴾

چھڈ دتا ہو یا رستہ

جس رستے تے ٹردے ہاسے
 اُس رستے تے گھاہ جمیا ہے
 کری کریر تے کنڈیاری دا قبضہ ہے
 جاون والیا! چھیتی مڑا
 نہیں تے رستہ لہ نہیں سلکناں

﴿اصغر علی بلوچ﴾

سوچاں دے بھانجھڑ

گھر دے بھانڈے وچ مکائے
 مارے کٹے رولا پائے
 جس فیم تے گانجا پیوے
 ہیرؤن بہہ کے وانجا پیوے
 کیہ دساں کوئی تھاں نہ چھڈے
 مڑ مڑ مینوں گالہاں کڈھے
 خورے کیہ تقصیراں ہونیاں
 میریاں شرماں لجاں مونییاں
 کتھوں بال پڑھاواں لوکو
 کہڑے پاسے جاواں لوکو
 میریاں سبھے سانجھاں ٹنیاں
 سبھے راہواں ہونیاں پٹھیاں
 دتھاں اندر بہہ بہہ روداں
 لوکاں دے گھر بھانڈے دھوداں
 کتھے لئے جاں بال ایانے
 روندے اکثر بھکھے جانے
 نہ کوئی بھین بھرا نہ ابا
 نہ کوئی وچ شریکے لبھا
 ہے کوئی درد ونداون والا
 کہہ کے بھین بلاون والا
 تھیاں نوں اگ لاوے جہڑا
 اجڑی بھین دساوے جہڑا
 رب اوہدے تے کرم کماوے
 جہڑا میرے درد ونداوے

﴿طاہر وزیر آبادی﴾

نکے نکے بچے ربا گڈیاں چلاؤندے
 کجھ اگے جانڈے کجھ پچھے آؤندے
 لوکاں کیہ قصور کیجا میرا ایہہ سوال اے
 ڈگے ڈھٹھے گھراں وچ آؤندا کیوں بچال اے
 میں اک اوگنہار بندہ تیرے کولوں منگدا
 منگن توں پہلاں ربا رہواں سدا سنگدا
 ساڈیاں وسیباں اتے چوراں کل ماری اے
 چیز بھادیں اپنی اے ملدی ادھاری اے
 پہلاں دی چھاں اتھے نہ کوئی اتھے بوہڑ اے
 تینوں کنج دساں ربا کہڑی کہڑی تھوڑ اے
 نکے وڈے بچیاں نوں روز ای پڑھانا واں
 روٹی وی نہ پوری ہوندی مری مری جاناں واں
 کونجاں دیاں ڈاراں وچوں مینوں کیجا دکھ کیوں
 کدی وی نہ پچھیا توں، روندی میری اکھ کیوں
 گل تے زہیر یارا ہوندی اے نصیب دی
 شان لکھاں رب دی تے اوس دے حبیب دی
 ﴿زہیر کتیاہی﴾

اک دکھیاری

گلیاں اندر وچ بزار
 روندی جاوے اک ٹیار
 میرے لیکھ نمانے لوکو
 میرے ست ایانے لوکو
 تھیاں دے وچ سڑیا رہندا
 خاندن میرا لڑیا رہندا

کھوتے

کھوہ دے کولوں جدوی لنگھاں
 گا دھی اتے بیٹھا ہویا
 گامے لمبردار دامنڈا
 بلداں نوں مونہہ دیکے کہندائے
 گوریا تیرا کلیا کھاواں
 اپدی مرضی کرنا ایں
 میں نہیں ہن روٹی اپڑانی
 اتناں مینوں ڈر لگدائے
 ﴿نصیر خان بلوچ﴾

جگت ماں بولی دیہاڑ 2006 دے موقعیائے پنجابی وارتا

اک وساوے شہر گوں
 اتے کھاوے پنڈ گراں
 اک نسرن رنگ روپ دی
 اتے جیون کھنچے نہ
 راوی دی رات بلا وندی
 ڈیہ نہ شہریں چڑھیا ہا
 کائی کال ککارے تہر کوں
 اتے نت رت دا چھڑکا
 اتھہ دھا زل سپ سنگ چورنے
 اتے پی جان دے ست ساہ
 ہن گھلو گھوڑے تڑکدے

کیہ جگت گیر پرناء
 ایہہ پیکڑے دن چار نہیں
 اتے اوڑک ملنی راہ
 جو نیتے کیتے واپرے
 سب ساڑے بلدی بھاء
 ہن ڈھول دا گھول بیاندا
 کچ پک دی کال کتھا
 اسیں نیندر مارے گھوکدے
 اتے تن من چڑھ گئی گھاہ
 اکھ لیر و لیر پکار دی
 دریا نوں لگ گئی ڈھا
 ہن کون بچاوے شہر کوں
 سب سنجے پنڈ دے راہ
 ہن سنج دارنچ تے مونجھ ہے
 اتے پھلاں دا گرما
 ہن دلڑی کلڑی سہکدی
 ہن بوہڑ طیبیا! آ

﴿تصویر بت﴾

میں	لقمان	نوں	ڈھونڈ	رہیا	واں
جسم	ہاں	جان	نوں	ڈھونڈ	رہیا
توں	القد	نوں	لجھدا	پھرتاں	ایں
میں	انسان	نوں	ڈھونڈ	ہیا	واں

﴿مشتاق کلیم ڈوٹو﴾

بگھیاز

شکر دو پہرے اک نثار
 حوصلہ چھڈ کے گئی سی ہار
 نکری دی کافی چھاں تھلے
 بہہ کے کردی سوچ و چار
 ڈھڈ دی آگ بجھاؤن پاروں
 کوئی نہ بھیا کم تے کار
 تھکی ٹی ٹر پی یک دم
 وتی ولے کر کے مہار
 اٹھدا جو بن تک کے اوہندا
 گھوری پاندے سی بگھیاز

﴿سعد اللہ اسود﴾

بولیاں

تیرے تک دا لوگ رگیلا، ڈھپ وچ رنگ ونڈا
 میرے ساہواں دی بنا لئے ڈوری، چرے دی ماہل ٹٹ گئی
 تیرے کول روپ نوں تک کے، مہلاں تے تریل نچدی
 تیری زلف نوں دن ویلے تک کے، جگنو بھلیکھے کھا گیا
 دوواں نکلیا گلی وچ ڈوروں، نیناں دیاں پین جھیاں
 تیرا چرخہ شیشیاں والا، کت دی دا مونہہ نکدا
 تند پونڈی دا چوڑا چھکے، چاواں والے مور نچدے
 کہواں خواہاں وچ نظریں آوے، بکھیاں تے ہاسا کھنڈیا
 اک تیرا روپ لھکے، اُتوں ساون دا مہینہ آیا
 کتھے چڑیاں دے گیت گواچے، ہتھوں دی چھاں مک گئی

﴿کلیم شہزاد﴾

جھلا

چانن کولوں ڈردار ہندا اے
 آپے گلاں کردار ہندا اے
 ٹھنڈے ہو کے بھر دار ہندا اے
 سکی تھاہرے تر دار ہندا اے
 برقاں وانگوں ٹھردار ہندا اے
 سکے تیلے چر دار ہندا اے
 خبرے ایہہ وی اپنے گھروچ
 میٹروناں لوا بیٹھا اے
 بجلی دابل وکھ کے جھلا
 اپنے ہوش بھلا بیٹھا اے

﴿ڈاکٹر شفقت قاضی﴾

نویں موت

جدوی کوئی نین شرابی
 مینوں تنگ
 میں ویہناں وچ ویہہ جاناں واں
 مڑسوچاں وچ پئے جاناں واں
 میں متارا ترن نہ جاناں
 نیناں دے اس شوہ دریا وچ
 کدرے مڑ کے ڈب نہ جاواں
 نویں موت نوں گل کیوں لاواں

﴿ملک نور محمد﴾

مٹی دی اک مورت

واء گھلے
 اتے جھکڑ جھلے
 تیل تیل گھر
 بکو ہیکڑی چندڑی اپنی
 دنیا دریا
 اتوں من ساگر
 تن دی اک نوں
 لوہا کر کے
 کاٹھ دے اندر دھر
 جگت کہانی
 پانی پانی
 بیڑی وانگر تر
 مٹی دی اک مورت
 اکھ وچ
 ساہ دا عجب سفر
 نہ کوئی ساڈی ذات اپنی
 نہ کوئی ساڈا گھر

﴿محمد شعبان بھٹی﴾

الٹی گنگا

کیہ دساں انجم ویلے دی
 سنج الٹی گنگا بہندی اے
 اتھے پہلے ماما ہندا سی
 بن اتھے ماما ہندی اے
 ﴿عبدالرحمن انجم﴾

جوانیے کدی ہندی ساساں

توں آجا میری چاہ کر کے
 کیوں گیوں دل سواہ کر کے
 میں تیلے وانگوں ہو یا واں
 توں چھڈی چند تباہ کر کے
 اس بچھڑے ہوئے ساتھی نوں
 لا سینے نال نوں ٹھاہ کر کے
 جے پھیر جوانیے آویں تے
 لئے آواں تیتوں ویاہ کر کے
 ایہہ تیرے دس وچ ہیگا جے
 توں آ جا شاد دی چاہ کر کے
 ﴿حاجی اکرم شاد﴾

ماں

توں ساہواں توں نیڑے مائیں
 دسیں دل دے ویڑھے مائیں
 ایہہ بھل نہیں تیری چاہت دے
 مینوں سکھ نہیں جہڑے مائیں
 آون پتے ٹھنڈی واء دے
 ذکر تیرے جد چھیڑے مائیں
 چار چھیڑے لو پئی چلے
 جد وی توں نہیں نیڑے مائیں
 ڈبئی کشتی چاواں والی
 اپنے بن گئے کھیڑے مائیں
 آصف نوں اج چیتے آون
 تیرے مکھن پیڑے مائیں
 ﴿آصف زبیر﴾

ادبی رپورٹاں

پنجاب لوک سانجھ دی چھتر چھاویں جگت ماں بولی دیہاڑ دے حوالے نال اک پروگرام ہویا۔ صدارت مہکلاں دے سرپرست اعلیٰ جناب طالب جتوئی ہوراں کیتی تے مہمان اعزاز پروفیسر غلام مصطفیٰ کھوکھر ہوریں سن۔ پنجابی زبان دے حوالے نال گل بات حکیم شاہ نواز انجم تے امین رضا ہوراں کیتی۔

ایس توں بعد خوشی محمد نثار ہوراں کولوں اوہناں دا پنجابی کلام سنیا گیا۔ اخیر تے طالب جتوئی ہوراں پنجابی زبان بارے گل بات کیتی تے اپنا پنجابی کلام سنایا۔ ڈاکٹر نصرت صابری ہوراں حاضرین دا شکریہ ادا کیتا تے چا نال سیوا کیتی گئی۔

☆.....☆.....☆

شہید احمد پوسوال ایڈووکیٹ ساہیوال ہوراں دے مکان تے شہداء کربلا دی یاد وچ محفل مسالہ داسر بندھ کیتا گیا جہدی صدارت خواجہ عسکری حسن ہوراں کیتی جد کہ مہمان خصوصی معروف پنجابی شاعر تے سوجھوان جناب طالب جتوئی صدر پنجابی ادبی مرکز ساہیوال سن ایس محفل وچ پروفیسر ریاض حسین زیدی، غضنفر عباس سید، علی رضا، ملک غلام فرید شوکت، مرتضیٰ ساجد تے طالب جتوئی ہوراں اپنے کلام راہیں شہداء انون عقیدت دا نذرانہ پیش کیتا۔ اخیر وچ شہید پوسوال ہوراں حاضرین دی بھرویں سیوا کیتی۔

☆.....☆.....☆

ساہیوال توں چھپن والے پہلے پنجابی پرپے ”مہکاں“ دی تقریب رونمائی ضلع کونسل حال ساہیوال وچ ہوئی تقریب دی صدارت جناب حمید امجد ڈرائیج ڈی سی او ساہیوال نے کیتی مہمان خصوصی رائے حسن نواز ضلع ناظم تے مہمان اعزاز چوہدری محمد اسحاق تحصیل ناظم، طالب جتوئی سرپرست ”مہکاں“، چوہدری آصف محمود ذیلدار ناظم تے ڈسٹرکٹ زکوٰۃ آفیسر محمد اسلم رائے سن۔ پروہنیاں وچ مہر ریاض الحق ناظم، چوہدری انوار الحق تحصیل ناظم، ملک محمد اسلم ڈھکونا ناظم، علی اصغر گوگا ناظم، چوہدری ظفر اقبال اشرف ناظم تے چوہدری حفیظ اختر تے شرکت کیتی سٹیج سیکرٹری دے فرائض پروفیسر اصغر علی بلوچ نے سرانجام دتے۔ چیف ایڈیٹر مشتاق عادل کاٹھیا نے سپاس نامہ پیش کیتا۔ احمد نواز کامیانہ، نعیم سجاد تے پروفیسر شفیق بٹ نے مضمون پڑھے۔ شاعران وچ محمد رفیق آصف عاطر بلوچ، رفیق راجی، مشتاق عادل، اقبال جانی، غلام محمد حامی، حاجی شاہ ساجد، شوکت کاٹھیا، محمود الحسن عابد، غضنفر عباس سید، علی رضا، عبدالرحمن انجم، شمشیر حسین زاہد، فدا بخاری، آتش کیانی، ارشاد جالندھری، راجا نسیم، ملک غلام فرید شوکت، سرور جاوی، پروفیسر اصغر علی بلوچ، فخر زمان عدیل، نصیر خان بلوچ، تے طالب جتوئی شامل سن۔

☆.....☆.....☆

21 فروری نوں یونیسکو نے پوری دنیا وچ جگت دیہاڑ دے حوالے نال منایا۔ پنجاب لوک بولی سنگت ساہیوال نے ایس دیہاڑ نوں لوکاں نال رل کے منان لئی ہلدیہ گراؤنڈ ساہیوال وچ 21 فروری 2006ء کو لوک اکٹھ واپر بندھ کیتا۔ ایس اکٹھ دے ایچھے پروہنے نائیب تحصیل ناظم ساہیوال میاں انوار الحق سن۔ پنجاب لوک بولی سنگت ساہیوال دا ایہہ اکٹھ نائیک ”بھلیکھا“ نال ہویا۔ جگت لوک بولی دیہاڑ لئی تیار کیتا نائیک جہدے وچ۔

آب آب نرمیوں بچرا ایناں فارسیاں گھر گالے

جے میں جاندی پانی منگدون دیندی بھر بھر پیالے

نوں، رامانی رنگ وچ پیش کیتا گیا۔ نائیک دے بعد بابا یوسف لوک فنکار نے لوک ساز اک تار اتے لوک دھناں تے نوک گیت سنائے۔ جدے بعد

نور شاہ دی جہم پارتی نے بھنگڑے تے جہم دے لون سونے رقص دکھا کے لوکاں کولوں داد وصول کیتی۔ رائے منظور نے اپنی شاعری تے احمد خان کھرل دا ڈھولا ترنم نال سنایا۔

نھنھے لوک فنکار ندیم شکوری نے نجم حسین سید لکھیا ”نظام لوہا ردا گون“ لوک گانگی دے رنگ وچ سنایا۔ اس اکٹھ وچ مقامی شعراء نے وی اپنے کلام نال لوکاں دادل بتیا۔ ایناں وچ بیرو پھلون، فدابخاری، اقبال جانی، غلام فرید شوکت تے انور ملک شامل سن۔ مہماناں وچ پاکستان پیپلز پارٹی دے علی نواز بھٹی تے زکی چوہدری، پاکستان مسلم لیگ (ن) دے ملک ندیم کامران، منہاج ویلنجر سوسائٹی دے ڈاکٹر افضل، نیویارک دے نمائندے ساجد ندیم چوہدری، روٹری کلب ساہیوال دے صادق چوہدری، ادارہ ”مہکاں“ دے مشتاق عادل، آرائیں فیڈریشن دے میاں ضیا الحق شامل سن۔ لوک اکٹھ وچ اقبال جانی تے پروفیسر مرزا معین نے رل کے دفتر امداد ایش کیتیاں جہدے وچ حکومت کولوں ایہہ دو منگاں کیتیاں گئیاں۔

1- پنجابی زبان نوں بالاں لئی مڈھلی تعلیم دا ذریعہ بنایا جاوے۔

2- پاکستان دیاں ساریاں علاقائی زبانوں قومی زبان دا درجہ دتا جاوے۔

پنجاب لوک بولی سنگت دے آگوشیق بٹ آکھیا ”سہناں رستلاں، قومیاں، وسیاں، تے بولیاں نوں دھن بھلن لئی امن کھلھ دلی تے برداشت دی لوڑاے“۔ لوک اکٹھ وچ میزبانی دے فرائض پروفیسر مرزا معین تے فدابخاری ہوراں ادا کیتے۔

☆.....☆.....☆

”ادب سرائے“ ساہیوال دے زیر اہتمام پنجابی، اردو، تے فارسی دے سرکڈھوس لکھاری اقبال صلاح الدین دی یاد وچ تعزیتی اکٹھ ہو یا۔ جہدی صدارت طالب جتوئی نے کیتی تے ایچچے پروہنے رانا غضنفر عباس سن۔ اجلاس دے پہلے حصہ وچ مرحوم نوں خراج تحسین پیش کیتا گیا تے اوہناں دی یاد وچ مشاعرہ ہو یا جد کہ دوسرا درجہ مشاعرے داسی مرحوم نوں خراج تحسین پیش کرن والیاں وچ پروفیسر ریاض حسین زیدی، عبدالرحمن انجم، تے شیخ سیکرٹری ندیم عباس اشرف دے نال شامل نیں۔ جد کہ مشاعرہ پڑھن والیاں وچ طالب جتوئی، رانا غضنفر عباس، شیخ نصیر احمد، سید ریاض حسین زیدی، عبدالرحمن انجم، علی رضا، عطا الرحمن قاضی، حسرت بلال، محمد اکرم شاد، رفیق راجی تے ندیم عباس اشرف دے نال شامل نیں۔ اخیر تے اقبال صلاح الدین تے علی رضادے والدہ محترمہ لئی فاتحہ خوانی ہوئی تے مرحومین لئی اظہار افسوس کیتا گیا۔

☆.....☆.....☆

پچھلے دنہہ بابا فرید ادبی فورم پاکپتن دے چھتر چھوڑیاں پنجابی مشاعرے دا اہتمام کیتا گیا جہدی صدارت استاد شاعر محمود غزنی ہوراں کیتی، مہمان خصوصی سرور جاوی تے ایچچے پروہنیاں وچ فیض فرید چشتی، صفدر جمیری، اکرم باجوہ تے مشتاق عادل سن۔ پنجابی دے معروف شاعر تے مصور راجا نصیر ایس مشاعرے دے روح رواں سن۔ ایس مشاعرے وچ جتاں شاعر انے اپنا کلام سنایا اوہناں وچ نذر جاوید فیصل آباد، اکرم باجوہ بورے والا، اشتیاق حسین اختر بھائی پھیرو، صوفی شاعر انور صابری، موجدین فریدی، یونس فریدی پاکپتن، رفیع تبسم، رفیق راجی ساہیوال، منظور برکت پور یوالا، سفیان سیفی بورے والا، شوکت کاٹھیا سکوال، صدیق فانی بھائی پھیرو، وقار احمد قارحو جلی لکھا، اکرم علی کفی پاکپتن، بلتیس حسرت چاولہ پاکپتن، گلہو کار عدنان فریدی پاکپتن، مشتاق عادل کاٹھیا ساہیوال تے مقامی شاعر ایں وچ شعیب چشتی، عثمان غنی، بی اے ونو، نذر فرید، عاطف فرید چشتی تے عباس گوندل شامل سن۔ منتظم صدر بابا فرید ادبی فورم پاکستان راجا نصیر تے شیخ سیکرٹری دے فرائض احمد سعید سندھو نے ادا کیتے۔

☆.....☆.....☆

شاعر تے لکھاری بھراپنیاں لکھتیاں اکووار گھلن اوہ واری سرچھپن گئیاں۔ دوجی واری گھلن نال غلطی ہو سکدی اے

چٹھیے سجا دیے

پروفیسر محمد امین انجم

محترم جناب مشتاق عادل صاحب السلام علیکم! پچھلے ہفتے مہکال دا طالب جنوئی نمبر ویکھیا۔ ڈھیر خوشی ہوئی جے اج دے عوامی شاعر تے ساہیوال شہردی پیمان طالب جنوئی ہوراں نوں پزیرائی بخشی گئی۔ ایہہ سادہ تے من کھواں شاعر اے تے جدوں مشاعرہ پڑھدا اے تے اک واری محفل زعفران ہو جاندی اے کجھ تصویراں چھپیاں پراوہناں تھلے ناں نہیں سی لکھے گئے۔ اسیں دعا کرنے ہاں ”مہکال“ جاری رہوے تے ساڈے جے ادب دے طالب علم فیض لیندے رہن۔ مینوں پنجابی دی ایڈیٹڈ بند تے نہیں پرماں بولی پاروں پڑھن دا شوق اے۔ قمر ججازی ہوراں دی مہربانی جے اوہ سانوں ایڈی چھاپ پواؤ بندے نہیں۔ اک گزارش اے پکی ساہیوال تے اوہدے آل دوالے دے مشہور شاعر انوں چھاپو اوہناں دے رابطے لئی خط پتہ ایڈریس ضرور لکھو تاں جے اسیں اوہناں کولوں علم لے سکھیے۔ بشیر احمد بشیر ہوراں دا نمبر وی ضرور آتاں چاہیدا اے۔ اک غزل لکھی اے لہنوں اصلاح نال چھاپ دیوتے میرا مان ددھے۔ ڈھیر دعاواں طالب جنوئی ہوراں نوں سلام عرض کردیو۔ مینوں اوہناں دا کلام پسند اے۔

☆ مہکال پسند کرن دا شکر یہ۔ تہاڈی غزل چھاپ دیاں گے۔ میں تے آپ اصلاح لیند اہاں کے نوں کی دیواں۔

حاجی دلشاد احمد چٹن

عزتاں والے ویر مشتاق کاٹھیا جی! رب تمہاں نوں حیاتی دیوے، نگھیاں سدھراں بھریا سلام: مہکال دا چوتھا شمارہ مل گیا اے رب تمہاں نوں اپنے اس مشن وچ کامیابی دیوے۔ ماں بولی دا ایہہ انک ہر پاسیوں دکھ دکھیند اے خوبصورت نائل تے دن سونیاں چیزاں پڑھن نوں ملیاں نہیں۔ طالب جنوئی نمبر دے نال نال دو جیاں جہاں دیاں غزلاں نظماں وی خوبصورت نہیں۔ رب کرے ایہہ مہکال انج ای ماں بولی دے پڑھیارتے سیوکاں دے دلاں نوں مہکاندیاں رہن۔ رب ایہناں مہکال نوں ہر اکڑتوں بچائی رکھے۔ آمین ثم آمین۔ مہکال دے سارے کامیاں تے لکھاریاں نوں سلام۔

☆ مہکال بارے تہاڈے جے مہراواں دے دتے جوصلے نال ای میں اگے ٹر داپیا ہاں۔ مان دودھان دا شکر یہ۔

پروفیسر زہیر کججی راو پینڈی

جناب مشتاق عادل صاحب السلام علیکم! ہنہے گھر آیاواں بتے ڈاک وچ ہور بہت سارے خط پتراں دے نال تہاڈا اتہا ہی انٹرنیشنل ”مہکال“ ملیا تے ذل خوش ہو گیا۔ دلوں دعا نکلی اللہ تسانوں تے آتش کیانی ہوراں نوں وی ماں بولی دی زیادہ توں زیادہ خدمت کرن دا موقع دیوے (آمین)۔ انج لگد اے ایس پرپے لئی میری پنجابی نظم ”آمین“ وی آتش کیانی ہوراں ای تسانوں بھیجی اے تے میرا پیہ دی۔ ہن سب توں پہلاں میرا ایہہ فرض بند اے کہ مہکال دی اشاعت وچ میں وی کجھ حصہ ضرور پاداں۔ تے دوسرے پچھلے حاضر نہیں۔ دعا کر کے اللہ مینوں توفیق دیوے تے میں جو کجھ چھپے مہکال واسطے گھلاں۔ ”نظم“ ”آمین“ شائع کرن دا بہت بہت شکر یہ دو نظماں ”سوچاں دے بھانجڑ“ تے ”میرا مان تران“ ہور حاضر نہیں۔ میرے لائق کوئی خدمت ہووے! پنجابی شاعری دے دو مجموعے اشاعت لئی تیار نہیں لکھتاں (پنجابی غزل) دلیلاں (پنجابی نظم) انشا اللہ

2006ء وچ ای چھپ جان گیاں۔

☆ جناب کججی صاحب مہکال پسند کرن دا شکر یہ۔ اللہ تہاڈے دور گیاں سوچاں ہر کے نوں دیوے۔

افتخار عارف اسلام آباد

محترم و محترمی سلام رحمت! مرسلہ شمارہ ”مہکال انٹرنیشنل“ موصول ہوا۔ آپ کی عنایت و نوازش خاص کہ آپ یاد رکھتے ہیں، توجہ فرماتے

ہیں اور رسالہ پیچھے کی زحمت کرتے ہیں۔ ان شاء اللہ استفادے کی صورتیں نکلیں گی۔ میں اپنی اور اکادمی ادبیات پاکستان کی طرف سے آپ کا احسان مند ہوں۔ آپ ہمیں سلوک اور احسان یاد رکھنے والوں میں پائیں گے۔ امید ہے مزاج گرامی بخیر ہوں گے۔

☆ جناب عارف صاحب مان ودھان واشکر یہ۔ اللہ تبارک و تعالیٰ اسے ساڈے سرتے ہمیشہ رکھے۔

مکھوچار سالو لاہور

بیارے جن مشتاق عادل جی! السلام وعلیکم امیدائے تسیں سارے جن ٹھیک ٹھاک ہوو گے۔ تمہا ہی مہکاں انٹرنیشنل چوتھا شمارہ ملیا۔ بہت بہت شکر یہ۔ پر پہلے تن کتھے گئے۔ چلو کوئی گل نہیں نویں سال دانواں تھنای سی۔ ایہہ تھنہ طالب جتوئی ہوراں دے رنگ روپ فکر تے سوچ نال رنگ برنگیاں تصویریاں نال ملیا۔ اوہناں دی حیاتی تے شاعری بارے سارے جہناں خاص طور تے حسین شاد تے حاجی بشیر احمد بشیر ہوراں ڈاڈھے، نویں لکے تے سوچے انداز نال روشنی پائی اے۔ ایہہ دے توں دکھ طالب جتوئی ہوراں نوں خراج تحسین وی ڈاڈھا بھر واں اے۔ مہکاں دا طالب جتوئی نمبر اک پر چڑی نہیں ایہہ اک اہم دستاویز اے جہڑی آون والیاں نسلان دی راہنمائی کریگی۔ میں طالب جتوئی ہوراں نوں سلام پیش کرناں وال تے دعا کرناں وال پئی رب سوہنا اوہناں نوں تندرست تے توانا رکھے تے اوہ ایسے طراں اپنے شعراں راہیں ملک تے قوم دی خدمت کردے رہن۔ ہاں طالب جتوئی ہوراں دے بارے میں اپنی گل بات نوں اپنے مرحوم بزرگ تے پیارے جن تے باہوسر کار دے خمرے حضرت شیر افضل جعفری ہوراں دے خطا تے مکاوناں وال ”سوچ دا بلوچ طالب جتوئی۔ تیرے جہیا ہور نہ کوئی۔ توں چانجرا انجھانجناں داسا انجھاسچا تے کھرا شاعر ایں۔ میری طرفوں دعائیں دیاں مٹھنیاں روئیاں تے شکر اں دے بحرے نکڑے قبول کریں۔ شالا چو کھے چراں تائیں جیوندار ہویں۔ ہمد اوسدار ہویں“۔ مہکاں وچ شاعری دے نال نال حصہ نشرونی ڈاڈھا معیاری تے بھرواں اے۔ خاص طور تے ڈاکٹر محسن مگھیا ندوی وچلی گل تے زاہد حسین داست رنگیا کبوتر بولے اپنے مونہوں پئے بولدے نہیں۔ میری دعا اے تسی سارے ایسے طراں رل ل کے قوم تے ادب دی سیوا وچ بٹھے رہو۔ ہاں چلدیاں چلدیاں ایہہ دس جاواں پئی جتھے مہکاں نے روح تے ذہن نوں مہکا دتا اے او تھے مہکاں راہیں مینوں ہک گواچا ہو یا جن لھ گیا اے اوس جن دانان اے راجا شیر طالب جتوئی نمبر داوہناں و ابنا نائل من نوں ڈاڈھا چنگا لگا اے۔ ہو سکے تے اوہناں نوں میر اسلام اپزادیو۔ مہکاں وچ امی سہی اوہناں دا پتا لکھ دیو۔

☆ میرے وڈے بھرا لہجہ رسالو جی مان ودھان واشکر یہ۔ راجا شیر ہوراں نوں توہا ڈاڈھا ایغام فون کر کے اپزایا اے۔ کچی گل، ہن تک راجا شیر تہا نوں مل چکے ہون گے۔

سلطان کھاروی گوجرانوالہ

جناب مشتاق عادل جی! جیو جاگو، ورھیاں بدھی اڈیک مگروں ساہیواں توں اک چنگا پرچا آیا تے واہ واہ مہکاں کھلا ردا پیا اے۔ ایس توں پہلوں مینوں کوئی پرچا نہیں ملیا۔ راجا شیر دے نائل والا طالب جتوئی نمبر ملیا پڑھ کے بہت خوشی ہوئی۔ ایس نمبر وچ جتوئی ہوراں دے فن تے اوہناں دے حرفاں دے آل دوال نوں وکھ کے حسین شاد، اصغر علی بلوچ، شیر نازش، حاجی بشیر احمد بشیر، مصطفیٰ انور، مشتاق عادل تے شفیق آصف، ہوراں سوہنے پورے پائے پرچے طالب جتوئی ہوراں دیاں کچھ نظماں وی نال چھپدیاں تے پرچے دارنگ ہور ہندا۔ محسن مگھیا ندوی ہوراں ”وچلی گل“ دس کے بھیت دے بھانڈے بھنے تے جدوں زاہد حسن نوں ”ست رنگیا کبوتر بولے“ سنے تے فیئر ”احسان کرنا چنگلی گل اے۔ نظماں غزلاں تے ہور پرچیاں وچ وی چھپدیاں نہیں پرسرور جاوی، شیر نازش، اصغر علی بلوچ، کلیم شہزاد، نصیر بلوچ، خوشی محمد شہزاد، تے رفیق راجی نوں پڑھ کے چاڑھیا۔

☆ جناب کھاروی صاحب مہکاں پسند کرن واشکر یہ۔

شفقت توہر مرزا لاہور

جناب مشتاق عادل صاحب! سلام: تہا ڈاڈھا لکھلیا پرچہ ”مہکاں“ مل گیا۔ طالب جتوئی ہوراں دا خاص نمبر چھاپ کے بڑا سُن کیتا جے۔ اللہ

تہانوں اجدیوے۔ اللہ ہو تو فقیق دیوے تے تن مینے پچھوں لگا تار محمد ارہوے ”آمین“۔

☆ ماں بولی دے وڈے سیوک مرزا جی انشاء اللہ تہا ڈی دعاناں پہلے وی پرچو ویلے سر نکلد ارہیا اے تے آن والے دنوں وچ وی کوشش کراں گے
ماں ودھان دا شکر یہ۔

عبدالرزاق محسن قصور شہر

محترم چیف ایڈیٹر مشتاق عادل جی! السلام وعلیکم: جناب عالی تساں فقیر حسین شامی ہورائوں پنجابی تمہاری رسالہ گھلیا۔ اوہدا دید ارشامی
ہورائوں نے مینوں کرایا۔ ”مہکاں“ وچوں واقع ای مہکاں آرہیاں سن۔ ایہہ مہکاں تہا ڈی لگن تے محنت دیاں مہکاں سن مختصر گل ایہہ کہ مینوں فقیر حسین
شامی ہورائوں کلام گھلن دا حکم کیتا اے میں ایہہ غزل گھل دتی اے امید اے تسیں مہکاں وچ چھاپ کے شکر یہ دما موق دیوے شکر یہ۔
☆ مہکاں تہا ڈا اپنا پرچہ اے تے کلام وی چھپد ارہیں۔

امیر حمزہ شاہ جتوئی لاہور

محترم جناب مشتاق عادل صاحب! السلام وعلیکم: سبھ توں پہلاں میں جناب دا شکر یہ ادا کرتاں کیوں جے تسیں مینوں ادب راہواں تے
چلن واسطے چوکھا حوصلہ بندے پئے او۔ ایس دے نال ای میرے جن بلی وی تہا ڈی مہکاں نال ڈھیر محبت دی بڑی تعریف کر دے میں۔ تازہ
شمارے وچ تہا ڈی غزل سارے ساتھیوں نوں چنگی لگی تے ایس دے نال جناب نصیر بلوچ صاحب دی نظم بختاوری بی وی بڑی چنگی سی۔ محترم جناب
طالب جتوئی ہورائوں نے ساہیوال دے ہیرے بڑے خوبصورت انداز نال گن کے دے تے ایہناں دی جنی وی تعریف کرینے اوہ گھٹ اے۔ سانوں
مہکاں دی بڑی اڈیک رہندی اے۔ میں جناب دی خدمت وچ اپنی اک غزل گھل رہیاں امید اے کہ تسیں مہکاں وچ شامل کر کے ساڈا امان
ودھاندے رہو گے۔ تساں پہلے وی میری غزل تے خط دا جواب دے کے میرے تے بڑی شفقت کیتی تہا ڈا بہت بہت شکر یہ۔
☆ شاہ جتوئی صاحب مہکاں پسند کرن دا شکر یہ چنگا کلام تے چنگیاں لکھتاں چھاپنا ساڈا فرض اے۔ احسان دی کوئی گل نہیں۔

محمد فیروز شاہ میاںوالی

بھراساں! جسجاں رب کرے تسیں خیر مہر نال ہوو۔ ”مہکاں“ طالب جتوئی نمبر ملیا پڑھیا تے مزہ آ گیا سوئی شاعری تے چنگے مضمون
پڑھ کے کنوں خوشی نہیں ہوندی؟ ناٹل وی سوہنا اے۔ میں سوہنڑپ نوں معنوی حوالے نال ڈھیداں ہاں۔ اڈ دے پھوود اپنیڈا کتا لالتے اوکھا اے.....
ایہہ سوچے بغیر او اپنے سفر نوں جاری رکھے ہوئے ہے ایہہ اصل سوہنڑپ ہے۔
☆ قبلہ شاہ جی! مہکاں پسند کرن دا شکر یہ۔ ایہہ بھہ تہا ڈیاں دعاواں نال اے۔

محبوب سرمد فیصل آباد

سوہنے ویر مشتاق عادل جی! السلام وعلیکم: مہکاں ہر واری پیاروی سن کھجوں مہک بن کے میرے گھرنوں میری روح نوں تے میرے
دل نوں مہکاؤندا اے۔ ایہہ سارا تہا ڈے پیار پاروں ممکن ایں جہدے لئی میں تہا ڈا ابزا مشکور آں۔ ایس گئے گواتے دور وچ جدوں کہ بھکاں دکھاں
حرصاں حوصاں دیراں کرو دھان تے آپودھاپی دا سورج سمیں دے سوانیزے تے اے۔ جدوں کہ روٹی پوری کرنی وی اوکھی اے۔ ایس دور وچ
تہا ڈے ور گے لوک ادب لئی تے اوہ وی پنجابی ادب لئی (جھوں پڑھن والے گھٹ نہیں) اپنا تن من دھن وقف کیتی بیٹھے نہیں۔ میں ایٹنا سوہناں سگوں
پکل سوہنیوں وی سوہنا پرچہ کندھن تے تہاں نوں معاون دوستاں نوں مبارک باد پیش کرناں واں۔ خسی دی گل ایہہ وے کہ بہتیاں پنجابی رسالیاں نالوں
”مہکاں“ دی شاعری دا معیار ڈھیر سوہنا اے۔ آس اے پی ایس معیار نوں تسیں قائم رکھو گے۔ سگوں ایس توں وی ودھ کر کے انج تے یقین اے پی
پورے پنجاب وچ طالب جتوئی، نصیر بلوچ، کلیم شہزاد، ور گے شاعر گھٹ نہیں پر فیروہ ہندا کرے تے کیہ نہیں کر سکدا۔ کوشش کر کے ایسراں دے دو

چارہجی ہور لھو و چھا پونے فیہ میری جا پے مہکاں پنجاب دا شاعری کچھوں سب توں سوہنا رسالہ ہووے گا۔ پروف ریڈنگ ول اچھی توجہ دیا کرو تاں جے پرچہ غلطیاں توں ودھ توں ودھ پاک ہو سکے۔ ایس واردا مہکاں طالب جتوئی نمبر اے۔ ایس دے باوجود داہنا نمبر مختلف شاعراں دیاں نظماں غزلاں نال بھریا ہو یا سی۔ حالانکہ ہوتا تے ایہہ چاہیدا سی پئی سارا پرچہ طالب جتوئی جی دے حوالے نال لکھیاں ہو یاں غزلاں تے نظماں تے نثر نال بچیا ہوندا۔ طالب جتوئی بنا شک پنجاب دا بہت وڈا شاعر اے خدا اوہدی حیاتی کرے۔

☆ سرمد ویر! انشاء اللہ میں حیدر ایہا تے اک وار میں فیہ میں تہا ڈی مرضی موجب طالب جتوئی نمبر کنڈھن دی سوچ رکھناں تے ایس دا پہلے اعلان کراں گے کیوں جوں پہلاں ای بڑے لاپہے آئے نیں۔

غفسر عباس سید ساہوال

پیارے بھرا مشتاق عادل صاحب! بوہت سلام: طالب جتوئی ہوراں تے تہا ڈے حکم دی تعمیل وچ کچھ لکھتاں ارسال کر رہیاں۔ ایس دعا نال کہ من بھاون۔ امید کرناں کہ آؤن والے شمارے وچ شامل کرو گے باقی بھراواں نوں وی بہت بہت سلام۔

☆ شاہ جی حضور! مان ودھان دا شکریہ۔ اللہ کرے تسیں نت لکھتاں گھلدے رہو تے میں چھا پدا رہواں۔

ڈاکٹر نوید شہزاد لاہور

ویر جی! السلام وعلیکم: رب کرے تسیں خیریں ہوو۔ ”مہکاں“ انٹرنیشنل دے طالب جتوئی نمبر دیاں ڈھیر مبارکاں۔ تہا نوں تے تہا ڈی ٹیم نوں۔ دعا اے مہکاں انجے مہکاں و نڈ دار ہووے۔ پچھلے دنیں پرچہ اک جگہ کولوں دیکھیا سی جی کیتا مبارکباد دیواں۔ ویر رزاق شاہ نال رابطہ رہندا اے پچھلے دنیں یونیورسٹی میرے کول تشریف لیاے سن کدی لاہور آؤ تے ضرور تشریف لیا یا جے۔ خوشی ہووے گی۔

☆ ڈاکٹر صاحب مان ودھان دا شکریہ۔ تہا نوں ملنا میرے جے بندے لئی بڑے مان دی گل اے۔ رب موقع دتا تے ضرور حاضر ہوون دی کوشش کرساں۔

آتش کیانی بڑپہ

مان جوگ ویر مشتاق عادل کاٹھیا جی! السلام وعلیکم: راجا نمبر ہوراں کمال دا ناٹل بنایا اے محترم طالب جتوئی نمبر لئی اس توں ودھ ناٹل شاید ای کوئی بن سکے۔ ڈرافٹور کرنا شاہین پرندیاں دا شہنشاہ اے ایس ویلے پنجاب وچ بابا طالب جتوئی جی دا مقام وی شاعراں وچ ایہو ہے۔ اک شعر محترم طالب جتوئی جی دی نظر اے جو میرے استاد جوگی طالب جتوئی لئی آکھیا سی۔ شاید اوہناں دا آخری شعر وی سی۔ زبانی تساں کول سنایا سی۔ اوہناں بارے ایہہ آکھنا چائز اے شعر میں لکھ لیا اے۔ اج قلم بند کر رہیاں۔ کہ اک مہان کوی دے وچا دوو جے مہان کوی لئی کس قسم دے ہندے نیں بن تے بس چپ ای چٹکی۔

بجر سخن دا ناخدا طالب خدا کیتا

بے سایہ سمجھ سر سایہ ہا کیتا

ایہہ کسے عام ہندے محترم طالب جتوئی بارے نہیں آکھیا بلکہ ملک الشعراء جوگی جہلمی دے وچا نہیں۔ میرے تے ویر مشتاق جی تہا ڈے پیارے پروفیسر رشید احمد طاہر بھٹی مرحوم دا مضمون پڑھیا۔ میں اوڈوں فٹ انیر وچ ساں۔ تسیں کالج لیمینز دے ایڈیٹرسو۔ جدوں ایہہ مضمون چلی دار چھاپے چڑھیا بابا جی وی جوان سن۔ طارق قمری دی نعت اوہناں دے عشق رسول دامونہہ بولد اٹھوت اے۔ پوہری غلام وگتیر، اصغر علی بلوچ ہوراں دے وچا روڈی پڑھن جوگ نیں۔ استاد طالب جتوئی ہوراں دے وچا روڈی سندر نیں ”سناہوال دے ہیرے“ لکھ کے بابا جی ثابت کیتا اے انج بندے دا قد گھدے آئیں بلکہ ہور ودھ اے۔ کوئی قابل ذکر شاعر ایسا نہیں جہدا ذکر نہ کیتا گیا ہووے۔ ایہہ اوہناں دا او اپن اے زاہد حسن تے صدیق ثانی، یاں لکھتاں وی

پسند آیاں۔ ایم۔ آر۔ آصف ہاے ہاے وچ بڑی مزدی گل کر گئے۔ غزلاں وچوں محترم سجاد بخاری، دلشاد جین، کلیم شہزاد، نصیر بلوچ، فیروز شاہ، سرور جاوی، قمر حمزوی، شاکر جتوئی، عاطر بلوچ تے مشتاق کاٹھیا چنگے لگے۔ باتیاں نے وی سوہنا لکھیا۔ نظمیں ساریاں داچناؤ سندراے خاص طور تے راو لپنڈی توں زہیر کجھابی، رفیق راجی، شوکت کاٹھیا، عبدالقدوس کسفی، تے مشتاق قمر سلاہن جوگ نیں۔ کلیم شہزاد جی دا شکر یہ کہ اوہناں میرے لئی خصوصی دعا منگی۔ مہرکاں ادبی رابطے دا وی بہت وڈا ذریعہ بن چکیا اے۔ مہرکاں دی دکھ دکھالی تقریب کامیاب رہی پر ضلع ناظم بڑا مختصر نام لے کے آئے۔ فیرو پورے ضلعے دی ٹیم اکٹھی کر لینا تے پروگرام نوں کامیاب کرانا کوئی سوکھا کم نہیں۔ مبارک باد دے مستحق او۔

☆ آتش کیانی جی خط لکھ کے مان ودھان دا ڈھیر ڈھیر شکریہ۔ ایہہ سبھ کجھ توہاڈے جے بھراواں دے حوصلے تے رب دی رحمت نال اے۔

محمد صدیق ثانی ادا کاڑھ

جناب مشتاق صاحب سلام آکھناں ہاں۔ سبہ ماہی مہرکاں دا نوں شمارہ پڑھن دا موقع ملیا۔ طالب جتوئی نمبر چھاپ کے تساں بہت چنگا کم کیتا اے کیوں جو اوہ سینئر شاعر نیں تے اوہناں دا حق وی اے کہ اوہناں دیاں خدمتاں نوں سلاہندیاں ہو یاں اوہناں دا اعتراف کیتا جاوے اک کہانی بچپال بارے گھل رہیاں چھاپ کے شکریہ دا موقع دیو۔

☆ خط لکھن دا شکریہ، کہانی واری آون تے ضرور چھپ جاوے گی۔

اسد عباس خان جھنگ

امید اے تساں ٹھیک ہوسو: میانوالی وچ مقیم اردو دے سنے پر سنے افسانہ نگار تے سونے بھرا احمد حامد سراج ہوراں مہرکاں دے شمارے عطا کیتے۔ میتھے رب دیاں رحمتاں ہو گئیاں واقع عملی تے ادبی کارناما اے۔ تے وقت دی لوڑ وی اے۔ تساں ایس دا معیار رہوں اچا کیتا اے ویسے اسماں توں اتھے اوہ امید نہ رکھیے تاں اوہ ساڈی بے وقوفی اے۔ حضرت جی آخری شمارے یعنی اکتوبر تا دسمبر اچ ٹر دا حصہ بہوں جانداراے تے غزل دا حصہ ایس توں وی لکھ جاندا اے۔ رزاق شاہد، نصیر بلوچ، فرحت عباس، خوشی محمد شہزاد، شفیق آصف، ارشد شہزاد، اصغر علی بلوچ، دستگیر ثاقب، شاہ محمد نعیمی، فخر انور عدیل، سرور جاوی، صدیق ثانی، نوید شہزاد، اکرم شاد، بشیر نازش تے رفیق راجی دیاں غزلاں چنگیاں لکھیاں ہن۔ سجاد بخاری جی دی غزل وی شامل اے۔ ”جہدے کھڑ دے متھے تے تائیوں میں سجاد ہو یا“ سجاد بخاری جی دی پنجابی غزل دا بہوں وڈا ناں اے۔ نوجوان شاعران وچ آتش کیانی جی دا ناں بہوں معتبر اے۔ اک دن آتش کیانی جی دا ناں پنجابی غزل دے اماماں اچ آویاں ایں جس تے مینوں رشک وی اے تے بالکل تسلی وی، آتش توں جویند ا رہوں میرے ولوں سلام۔ سائیں طالب جتوئی ہوریں پنجابی دے وہ چار گنیاں ہو یاں شاعران چوں اک اے۔ پیہا جی! یار ساہ تے لین دے تیری غزل وچ اک نوں رنگ ڈھنگ تے نوں جہان معنی آباد ہوندا اے۔ غلام مصطفیٰ مغل دی لکھت ”راٹھن یار“ دی چنگی اے۔ میں اپنی اک غزل تے اک ترجمہ افسانہ گھل رہیاواں۔ میں محمد حامد سراج دیاں کتاباں دے پنجابی وچ ترجمے کیتے نیں جہوے بہوں جلدی کتابی شکل وچ آ رہے نیں۔ کیوں جے چنگی تخلیق دی ہر زبان نوں لوڑ ہندی اے۔ امید اے میریاں لکھتاں مہرکاں دے معیار تے پوریاں اترن گیاں۔ نوں پرچہ مینوں گلنا ضرور بھاویں وی۔ پی گھل دیناں۔

☆ اسد عباس خان صاحب! طالب جتوئی جی نوں پسند کرن دا شکریہ۔ رسالہ وی پی کرن دی کہوڑی لوڑا اے۔ ایس ہر پنجابی پیارے نوں پرچہ گھل دیندے ہائیں تے گل اس تے جھڈ دیندے ہائیں بھئی جے پرچہ پیسے پورے کرے تاں مٹی آرڈر گھل دیوے۔ ایہہ ماں بولی دی خدمت اے تے نا لے قطرے قطرے نال دریا بند اے۔

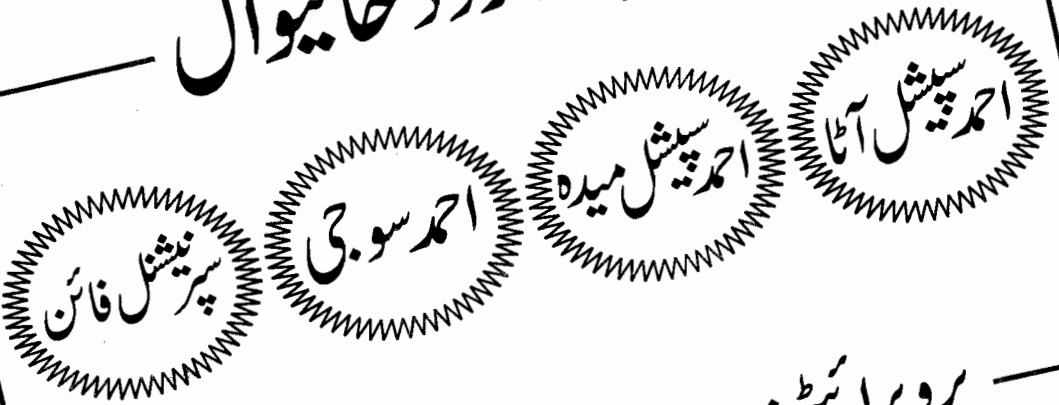
کوٹ فرید خان ساہیوال
فون نمبر: 4957987

اے موبائل پر رنگ ٹون، وال پیپر اور گیسز
ڈاؤن لوڈ کروانے کیلئے تشریف لائیں

حمزہ کمپوزنگ سنٹر

احمد فلور ایڈیٹرز جنرل ملز

کیروالا روڈ خانیوال

پروپرائیٹرز: لیاقت شیخ، طارق شیخ

فون نمبر: 065-2558311, 2555740, 2558511

موبائل: 0300-6899006, 9692467

حکومت پاکستان سے منظور شدہ

گورنمنٹ لائسنس نمبر 3274

حج و عمرہ بکنگ

شروع ہے

سے معیاری اور VIP پیکیج کیلئے جانا پہچانا نام

فون: 040-4016319

040-4222785

فیکس: 040-4222785

موبائل: 0300-6904833

0321-6901658

کاروان سیالوی ٹورز (پرائیویٹ) لمیٹڈ

بالمقابل مکتبہ فیضان اولیاء جامع مسجد قباء جناح چوک ساہیوال

عاشقان رسول کے قافلے روانگی کیلئے تیار

19 ربیع الاول تک عمرہ کی بکنگ کروانے کی صورت
میں 1000 روپے کی خصوصی رعایت

خوشخبری

ملکی وغیر ملکی ایئر ٹکٹوں کیلئے رابطہ کریں

تمام اہل اسلام کو جشن عید میلاد النبی مبارک ہو

خوشیاں داویلا آگیا غم دور ہو گئے
خوشیاں مناؤ غمزہ دو غمزوار آ گئے

منجانب: محمد ارشد سیالوی